EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 13.2.2020
COM(2020) 51 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: Nõukogu otsus

ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kesk-Ameerika vahelise assotsiatsiooni loomist käsitlevale lepingule Horvaatia Vabariigi Euroopa Liiduga ühinemise arvesse võtmiseks lisatud protokolli Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide nimel allkirjastamise ning ajutise kohaldamise kohta

LISA

PROTOKOLL,
MIS LISATAKSE LEPINGULE, MILLEGA LUUAKSE ASSOTSIATSIOON
ÜHELT POOLT EUROOPA LIIDU JA SELLE LIIKMESRIIKIDE
NING TEISELT POOLT KESK-AMEERIKA VAHEL,
ET VÕTTA ARVESSE HORVAATIA VABARIIGI ÜHINEMIST
EUROOPA LIIDUGA

BELGIA KUNINGRIIK,

BULGAARIA VABARIIK,

TŠEHHI VABARIIK,

TAANI KUNINGRIIK,

SAKSAMAA LIITVABARIIK,

EESTI VABARIIK,

IIRIMAA,

KREEKA VABARIIK,

HISPAANIA KUNINGRIIK,

PRANTSUSE VABARIIK,

HORVAATIA VABARIIK,

ITAALIA VABARIIK,

KÜPROSE VABARIIK,

LÄTI VABARIIK,

LEEDU VABARIIK,

LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIK,

UNGARI,

MALTA VABARIIK,

MADALMAADE KUNINGRIIK,

AUSTRIA VABARIIK,

POOLA VABARIIK,

PORTUGALI VABARIIK,

RUMEENIA,

SLOVEENIA VABARIIK,

SLOVAKI VABARIIK,

SOOME VABARIIK,

ROOTSI KUNINGRIIK,

SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIK,

kes on Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu osalised, edaspidi „Euroopa Liidu liikmesriigid“,

ja

EUROOPA LIIT,

edaspidi ühiselt „ELi pool“,

ühelt poolt, ning

COSTA RICA VABARIIK,

EL SALVADORI VABARIIK,

GUATEMALA VABARIIK,

HONDURASE VABARIIK,

NICARAGUA VABARIIK,

PANAMA VABARIIK,

edaspidi ka „Kesk-Ameerika“,

teiselt poolt,

VÕTTES ARVESSE, et leping, millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kesk-Ameerika vahel (edaspidi „leping“), kirjutati alla Tegucigalpas 29. juunil 2012 ning selle IV osa („Kaubandus“) on kohaldatud vastavalt lepingu artikli 353 lõikele 4 ELi poole ning Hondurase, Nicaragua ja Panama vahel alates 1. augustist 2013, ELi poole ning Costa Rica ja El Salvadori vahel alates 1. oktoobrist 2013 ja ELi poole ning Guatemala vahel alates 1. detsembrist 2013,

VÕTTES ARVESSE, et Horvaatia Vabariigi (edaspidi „Horvaatia“) Euroopa Liiduga ühinemise leping (edaspidi „ühinemisleping“) kirjutati alla Brüsselis 9. detsembril 2011 ja jõustus 1. juulil 2013,

VÕTTES ARVESSE, et vastavalt ühinemislepingule lisatud Horvaatia ühinemisakti artikli 6 lõikele 2 vormistatakse Horvaatia ühinemine lepinguga kõnealuse lepingu protokolli sõlmimise teel,

VÕTTES ARVESSE, et lepingu artikli 358 lõike 2 kohaselt võivad pooled kokku leppida muudes lepingu muudatustes ning lepingu artiklis 359 on esitatud sätted, mida kohaldatakse uute liikmesriikide ELiga ühinemise korral ja milles käsitletakse sellise ühinemise mõju lepingule,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

I JAGU

LEPINGU POOLED

ARTIKKEL 1

Horvaatiast saab lepingu pool ja ta lisatakse lepingu poolte nimekirja.

II JAGU

TOLLIMAKSUDE KAOTAMINE

BANAANIDE SUHTES KOHALDATAV ERIKOHTLEMINE

ARTIKKEL 2

Lepingu I lisa („Tollimaksude kaotamine“) 3. liite („Banaanide suhtes kohaldatav erikohtlemine“) punktis 1 esitatud tabel asendatakse käesoleva protokolli I lisas esitatud tabeliga.

III JAGU

MÕISTE „PÄRITOLUSTAATUSEGA TOOTED“ MÄÄRATLUS
JA HALDUSKOOSTÖÖ VIISID

ARTIKKEL 3

Lepingu II lisa („Mõiste „päritolustaatusega tooted“ määratlus ja halduskoostöö viisid“) artikli 16 lõiget 4 ja artikli 17 lõiget 2 muudetakse kooskõlas käesoleva protokolli II lisa sätetega.

ARTIKKEL 4

Lepingu II lisa 4. liide („Arvedeklaratsioon“) asendatakse käesoleva protokolli III lisaga.

ARTIKKEL 5

1. Käesoleva protokolli sätteid võib kohaldada selliste Kesk-Ameerikast Horvaatiasse või Horvaatiast Kesk-Ameerikasse eksporditavate päritolustaatusega toodete suhtes, mis vastavad lepingu II lisale ja mis on käesoleva protokolli jõustumise kuupäeval kas teel või siis ajutiselt ladustatud poolte tollilaos või Kesk-Ameerikas või Horvaatias asuvas vabatsoonis.

2. Sellisel juhul rakendatakse sooduskohtlemist, tingimusel et importiva poole tollivõimudele esitatakse eksportiva poole tagasiulatuvalt välja antud päritolutõend nelja kuu jooksul alates käesoleva protokolli jõustumise kuupäevast.

IV JAGU

ETTEVÕTJATE ASUTAMINE, TEENUSKAUBANDUS JA E-KAUBANDUS

ARTIKKEL 6

Lepingu X lisa („Ettevõtete asutamisega seotud kohustuste loendid“) punkt A asendatakse käesoleva protokolli IV lisa sätetega.

ARTIKKEL 7

Lepingu XI lisa („Piiriülese teenuste osutamisega seotud kohustuste loendid“) punkt A asendatakse käesoleva protokolli V lisa sätetega.

ARTIKKEL 8

Lepingu XII lisa („ELi poole reservatsioonid seoses võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantidega“) asendatakse käesoleva protokolli VI lisa sätetega.

ARTIKKEL 9

Lepingu XV lisa („Teabekeskused“) asendatakse käesoleva protokolli VII lisa sätetega.

V JAGU

RIIGIHANKED

ARTIKKEL 10

1. Lepingu XVI lisa („Riigihanked“) 1. liite („Kohaldamisala“) A jao punktis G („Euroopa Liidu poole loend“) sisalduvasse loetelusse pealkirjaga „Soovituslik nimekiri klassikalise sektori hankijatest, kes on Euroopa Liidu riigihangete direktiivis määratletud kui keskvalitsusasutused“ tuleb lisada käesoleva protokolli VIII lisas loetletud Horvaatia üksused.

2. Lepingu XVI lisa 1. liite A jao punktis G („Euroopa Liidu poole loend“) sisalduv loetelu pealkirjaga „Loetelu Belgia, Bulgaaria, Tšehhi Vabariigi, Taani, Saksamaa, Eesti, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Iirimaa, Itaalia, Küprose, Läti, Leedu, Luksemburgi, Ungari, Malta, Madalmaade, Austria, Poola, Portugali, Rumeenia, Sloveenia, Slovakkia, Soome, Rootsi ja Ühendkuningriigi kaitseministeeriumide ja kaitse- või julgeolekuasutuste ostetavast varustusest ja seadmetest, mis on hõlmatud käesoleva jaotisega“ peab sisaldama ka Horvaatiat ning selle pealkirja tuleb muuta järgmiselt: „Loetelu Belgia, Bulgaaria, Horvaatia, Tšehhi Vabariigi, Taani, Saksamaa, Eesti, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Iirimaa, Itaalia, Küprose, Läti, Leedu, Luksemburgi, Ungari, Malta, Madalmaade, Austria, Poola, Portugali, Rumeenia, Sloveenia, Slovakkia, Soome, Rootsi ja Ühendkuningriigi kaitseministeeriumide ja kaitse- või julgeolekuasutuste ostetavast varustusest ja seadmetest, mis on hõlmatud käesoleva jaotisega“.

3. Lepingu XVI lisa 1. liite B jao punktis G („Euroopa Liidu poole loend“) sisalduvasse loetelusse pealkirjaga „Soovituslik nimekiri klassikalise sektori hankijatest, kes on Euroopa Liidu riigihangetedirektiivis määratletud kui avalik-õiguslikud isikud“ tuleb lisada käesoleva protokolli IX lisas loetletud Horvaatia üksused.

4. Lepingu XVI lisa 1. liite C jao punktis G („Euroopa Liidu pool“) sisalduvasse loetelusse pealkirjaga „C jaos sätestatud kriteeriume täitvate klassikalise sektori hankijate ja riigi osalusega äriühingute soovituslikud nimekirjad“ tuleb lisada käesoleva protokolli X lisas loetletud Horvaatia üksused.

5. Lepingu XVI lisa 2. liites „Hanketeabe avaldamise kanalid“ sisalduv hanketeabe avaldamise kanalite loetelu asendatakse käesoleva protokolli XI lisas sisalduva loeteluga.

VI JAGU

Maailma Kaubandusorganisatsioon

ARTIKKEL 11

Kesk-Ameerika poole vabariigid kohustuvad mitte esitama nõudeid, taotlusi või esildisi ega muutma ega tühistama kontsessioone vastavalt GATT 1994 artiklitele XXIV.6 ja XXVIII ning GATSi artiklile XXI seoses Horvaatia ühinemisega Euroopa Liiduga.

VII JAGU

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

ARTIKKEL 12

1. Pooled kiidavad käesoleva protokolli heaks oma õiguslike menetluste kohaselt.

2. Käesolev protokoll jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kuule, mille jooksul pooled on üksteisele teatanud lõikes 1 osutatud õiguslike menetluste lõpuleviimisest.

3. Olenemata lõikest 2, võib Euroopa Liit ja iga Kesk-Ameerika poole vabariik kohaldada käesolevat protokolli alates selle kuu esimesest päevast, mis järgneb kuule, mille jooksul pooled on üksteisele teatanud vajalike õiguslike menetluste lõpuleviimisest.

4. Lõigetes 2 ja 3 osutatud teated saadetakse ELi poolele, adresseerides need Euroopa Liidu Nõukogu peasekretärile, ja Kesk-Ameerika poole vabariikidele, adresseerides need Kesk-Ameerika integratsioonisüsteemi peasekretärile (*Secretaría General del Sistema de la Integración Centroamericana* (SG-SICA)), kes on käesoleva protokolli hoiulevõtjad.

5. Pooled, kelle suhtes käesolev protokoll on jõustunud, võivad kasutada ka sellise Kesk-Ameerika poole vabariigist pärit materjale, kelle suhtes protokoll jõustunud ei ole.

6. Kui pooled rakendavad vastavalt lõikele 3 käesoleva protokolli mis tahes sätet enne protokolli jõustumist, tõlgendatakse sellises sättes sisalduvat mis tahes viidet käesoleva protokolli jõustumisele viitena kuupäevale, millest alates poolte kokkuleppel rakendatakse seda sätet kooskõlas lõikega 3.

ARTIKKEL 13

Käesolev protokoll on koostatud kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik nimetatud tekstid on võrdselt autentsed.

ELi pool edastab Kesk-Ameerika poole vabariikidele lepingu horvaadikeelse versiooni. Käesoleva protokolli jõustumisel muutub horvaadikeelne versioon autentseks samadel tingimustel käesoleva protokolli olemasolevate keeleversioonidega. Lepingu artiklit 363 muudetakse vastavalt.

ARTIKKEL 14

Käesolev protokoll on lepingu lahutamatu osa. Käesoleva protokolli lisad moodustavad selle lahutamatu osa.

SELLE KINNITUSEKS on nõuetekohaselt volitatud esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

KOOSTATUD kahes eksemplaris [koht], [kuupäev]. [kuu] 201[...].

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

[Koht], [kuupäev] [kuu] [aasta]

[…]
Costa Rica Vabariigi nimel

[…]
El Salvadori Vabariigi nimel

[…]
Guatemala Vabariigi nimel

[…]
Hondurase Vabariigi nimel

[…]
Nicaragua Vabariigi nimel

[…]

Panama Vabariigi nimel

[…]
Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide nimel

I LISA

(Lepingu I lisa)

3. liide

BANAANIDE SUHTES KOHALDATAV ERIKOHTLEMINE

1. Kesk-Ameerikast pärit ja kombineeritud nomenklatuuri rubriiki 0803.00.19 (värsked banaanid, v.a jahubanaanid) kuuluva põllumajandustoote suhtes, mis on loetletud ELi poole tariifitabeli kategoorias ST, kohaldatakse järgmisi soodustollimakse:

Aasta	Soodustollimaks	Impordi käivituskogus, tonnides					
	(eurot/tonn)	Costa Rica	Panama	Honduras	Guatemala	Nicaragua	El Salvador
Kuni 31. detsembrini 2010	145	1 025 000	375 000	50 000	50 000	10 000	2 000
1.1.–31.12.2011	138	1 076 250	393 750	52 500	52 500	10 500	2 100

Aasta	Soodustollimaks	Impordi käivituskogus, tonnides					
	(eurot/tonn)	Costa Rica	Panama	Honduras	Guatemala	Nicaragua	El Salvador
1.1.–31.12.2012	131	1 127 500	412 500	55 000	55 000	11 000	2 200
1.1.–31.12.2013	124	1 178 750	431 250	57 500	57 500	11 500	2 300
1.1.–31.12.2014	117	1 254 419	458 934	61 191	61 191	12 238	2 448
1.1.–31.12.2015	110	1 301 599	476 195	63 493	63 493	12 699	2 540
1.1.–31.12.2016	103	1 349 942	493 881	65 851	65 851	13 170	2 634
1.1.–31.12.2017	96	1 397 316	511 213	68 162	68 162	13 632	2 726
1.1.–31.12.2018	89	1 444 767	528 573	70 476	70 476	14 095	2 819
1.1.–31.12.2019	82	1 493 881	546 542	72 872	72 872	14 574	2 915
1.1.2020 ja pärast seda	75	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata

II LISA

(Lepingu II lisa)

IV JAOTIS

PÄRITOLUTÕEND

1. Lepingu II lisa artikli 16 lõiget 4 muudetakse järgmiselt:

(…)

„Tagantjärele väljastatud liikumissertifikaadil EUR.1 peab olema märge „tagantjärele välja antud“ ühes järgmistes keeltes:

BG „ИЗДАДЕН ВПОСЛЕДСТВИЕ“

ES „EXPEDIDO A POSTERIORI“

CS „VYSTAVENO DODATEČNE“

DA „UDSTEDT EFTERFØLGENDE“

DE „NACHTRÄGLICH AUSGESTELLT“

ET „TAGANTJÄRELE VÄLJA ANTUD“

EL „ΕΚΔΟΘΕΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ“

EN „ISSUED RETROSPECTIVELY“

FR „DÉLIVRÉ A POSTERIORI“

HR „NAKNADNO IZDANO“

IT „RILASCIATO A POSTERIORI“

LV „IZSNIEGTS RETROSPEKTĪVI“

LT „RETROSPEKTYVUSIS IŠDAVIMAS“

HU „KIADVA VISSZAMENŐLEGES HATÁLLYAL“

MT „MAHRUG RETROSPETTIVAMENT“

NL „AFGEGEVEN A POSTERIORI“

PL „WYSTAWIONE RETROSPEKTYWNIE“

PT „EMITIDO A POSTERIORI“

RO „EMIS A POSTERIORI“

SK „VYDANÉ DODATOČNE“

SL „IZDANO NAKNADNO“

FI „ANNETTU JÄLKIKÄTEEN“

SV „UTFÄRDAT I EFTERHAND“.“

2. Lepingu II lisa („Mõiste „päritolustaatusega tooted“ määratlus ja halduskoostöö viisid“) artikli 17 lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

(…)

„Sel viisil välja antud duplikaadil peab olema märge „duplikaat“ ühes järgmistest keeltest:

BG „ДУБЛИКАТ“

ES „DUPLICADO“

CS „DUPLIKÁT“

DA „DUPLIKAT“

DE „DUPLIKAT“

ET „DUPLIKAAT“

EL „ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ“

EN „DUPLICATE“

FR „DUPLICATA“

HR „DUPLIKAT“

IT „DUPLICATO“

LV „DUBLIKĀTS“

LT „DUBLIKATAS“

HU „MÁSODLAT“

MT „DUPLIKAT“

NL „DUPLICAAT“

PL „DUPLIKAT“

PT „SEGUNDA VIA“

RO „DUPLICAT“

SK „DUPLIKÁT“

SL „DVOJNIK“

FI „KAKSOISKAPPALE“

SV „DUPLIKAT“.“

III LISA

(Lepingu II lisa)

4. liide

ARVEDEKLARATSIOON

Arvedeklaratsiooni koostamise erinõuded

Arvedeklaratsioon, mille tekst on esitatud allpool, tuleb koostada üht seal esitatud keeleversiooni kasutades ning kooskõlas eksportiva riigi õigusaktidega. Kui deklaratsioon täidetakse käsitsi, tuleb seda teha tindiga ja kasutada trükitähti. Arvedeklaratsioon, mille tekst on esitatud allpool, tuleb koostada kooskõlas vastavate joonealuste märkustega. Joonealuseid märkusi ei ole vaja uuesti esitada.

Bulgaariakeelne sõnastus

Износителят на продуктите, обхванати от този документ (разрешение № … от митница или от друг компетентен държавен орган (1)) декларира, че освен където ясно е отбелязано друго, тези продукти са с …(2) преференциален произход.

Hispaaniakeelne sõnastus

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera o de la autoridad pública competente n° …(1)) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial …(2).

Tšehhikeelne sõnastus

Vývozce výrobků uvedených v tomto dokumentu (číslo povolení celního nebo příslušného vládního orgánu …(1)) prohlašuje, že kromě zřetelně označených, mají tyto výrobky preferenční původ v …(2).

Taanikeelne sõnastus

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes eller den kompetente offentlige myndigheds tilladelse nr. …(1)) erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i …(2).

Saksakeelne sõnastus

Der Ausführer (Ermächtigter Ausführer; Bewilligung der Zollbehörde oder der zuständigen Regierungsbehörde Nr. …(1)) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nicht anders angegeben, präferenzbegünstigte Ursprungswaren …(2) sind.

Eestikeelne sõnastus

Käesoleva dokumendiga hõlmatud toodete eksportija (tolliameti või pädeva valitsusasutuse luba nr. …(1)) deklareerib, et need tooted on …(2) sooduspäritoluga, välja arvatud juhul kui on selgelt näidatud teisiti.

Kreekakeelne sõnastus

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (άδεια τελωνείου ή της καθύλην αρμόδιας αρχής, υπ΄αριθ. …(1)) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησιακής καταγωγής …(2).

Ingliskeelne sõnastus

The exporter of the products covered by this document (customs or competent public authority authorisation No ...(1)) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ... preferential origin(2).

Prantsuskeelne sõnastus

L’exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière ou de l’autorité publique compétente n° …(1)) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l’origine préférentielle …(2).

Horvaadikeelne sõnastus

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br. …(1)) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi …(2) preferencijalnog podrijetla.’

Itaaliakeelne sõnastus

L’esportatore delle merci contemplate nel presente documento (autorizzazione doganale o dell’autorità pubblica competente n. …(1)) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale …(2).

Lätikeelne sõnastus

To produktu eksportētājs, kuri ietverti šajā dokumentā (muitas vai kompetentu valsts iestāžu atlauja Nr. …(1)), deklarē, ka, izņemot tur, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir preferenciāla izcelsme …(2).

Leedukeelne sõnastus

Šiame dokumente išvardintų prekių eksportuotojas (muitinės arba kompetentingos viešosios valdžios institucijos liudijimo Nr. …(1)) deklaruoja, kad, jeigu kitaip nenurodyta, tai yra …(2) preferencinės kilmės prekės.

Ungarikeelne sõnastus

A jelen okmányban szereplő áruk exportőre (vámfelhatalmazási szám: …(1) vagy az illetékes kormányzati szerv által kiadott engedély száma: …) kijelentem, hogy eltérő jelzs hiányában az áruk kedvezményes … származásúak(2).

Maltakeelne sõnastus

L-esportatur tal-prodotti koperti b'dan id-dokument (awtorizzazzjoni kompetenti tal-gvern jew tad-dwana nru. … (1)) jiddikjara li, hlief fejn indikat b'mod car li mhux hekk, dawn il-prodotti huma ta' origini preferenzjali … (2).

Hollandikeelne sõnastus

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning of vergunning van de competente overheidsinstantie nr. …(1)) verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële … oorsprong zijn (2).

Poolakeelne sõnastus

Eksporter produktów objętych tym dokumentem (upoważnienie władz celnych lub upoważnienie właściwych władz nr … (1)) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają … (2) preferencyjne pochodzenie.

Portugalikeelne sõnastus

O abaixo assinado, exportador dos produtos cobertos pelo presente documento (autorização aduaneira ou da autoridade governamental competente n° … (1)) declara que, salvo expressamente indicado em contrário, estes produtos são de origem preferencial … (2).

Rumeeniakeelne sõnastus

Exportatorul produselor ce fac obiectul acestui document (autorizaţia vamală sau a autorităţii guvernamentale competente nr. … (1)) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferenţială … (2).

Slovakikeelne sõnastus

Vývozca výrobkov uvedených v tomto dokumente (číslo povolenia colnej správy alebo príslušného vládneho povolenia …(1)) vyhlasuje, že okrem zreteľne označených, majú tieto výrobky preferenčný pôvod v …(2).

Sloveenikeelne sõnastus

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom, (pooblastilo carinskih ali pristojnih državnih organov št. …(1))izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialno …(2) poreklo.

Soomekeelne sõnastus

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin tai toimivaltaisen julkisen viranomaisen lupa nro …(1)) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja … alkuperätuotteita(2).

Rootsikeelne sõnastus

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd eller behörig statlig myndighet nr. __.[1]) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande ___ ursprung[2]

……[3] (Koht ja kuupäev) ……....[4] (Eksportija allkiri; lisaks sellele tuleb selgelt märkida deklaratsioonile alla kirjutanud isiku nimi)

(1) Kui arvedeklaratsiooni koostab heakskiidetud eksportija II lisa artikli 20 tähenduses, tuleb sellesse lünka kirjutada heakskiidetud eksportija loa number. Kui arvedeklaratsiooni ei koosta heakskiidetud eksportija, jäetakse sulgudes olevad sõnad välja või lünk tühjaks.

(2) Märkida toodete päritolu. Kui arvedeklaratsioon on täielikult või osaliselt seotud toodetega, mis on pärit Ceutast või Melillast II lisa artikli 34 tähenduses, peab eksportija koostatavasse deklaratsiooni selgelt märkima nende kohta tähise „CM“.

(3) Need andmed võib välja jätta, kui see teave sisaldub dokumendis endas.

(4) Vt lepingu II lisa artikli 19 lõige 5. Juhul kui eksportija allkirja ei nõuta, tähendab allkirjast vabastamine ka allakirjutaja nime kirjutamisest vabastamist.

IV LISA

(Lepingu X lisa)

ETTEVÕTETE ASUTAMISEGA SEOTUD KOHUSTUSTE LOENDID

PUNKT A

ELi POOL

1. Alljärgnevas kohustuste loendis on esitatud käesoleva lepingu artikli 166 kohaselt liberaliseeritud majandustegevusalad ning nendel tegevusaladel Kesk-Ameerika riikide ettevõtete ja investorite suhtes reservatsioonidena kohaldatavad turulepääsu ja võrdse kohtlemise piirangud. Loendid koosnevad järgmistest elementidest:

   a) esimene veerg, milles on näidatud sektor või allsektor, kus lepinguosaline on võtnud kohustuse, ja liberaliseerimise ulatus, mil määral reservatsioone kohaldatakse;

   b) teine veerg, milles kirjeldatakse kohaldatavaid reservatsioone.

   Kui punktis b nimetatud veerus on esitatud üksnes konkreetse liikmesriigi puhul kohaldatavad reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetamata liikmesriigid asjaomases sektoris kohustusi reservatsioonideta (NB! kui kõnealuses sektoris puuduvad liikmesriigile omased reservatsioonid, ei piira see horisontaalreservatsioone või valdkondlikke ELi reservatsioone, mida võidakse kohaldada).

Alljärgnevas loendis nimetamata sektorites või allsektorites kohustusi ei võeta.

2. Üksikute sektorite ja allsektorite kindlakstegemisel kasutatakse:

a) „ISIC rev. 3.1“ – rahvusvaheline majanduse tegevusalade klassifikaator (*International Standard Industrial Classification of all Economic Activities*), nagu on esitatud ÜRO Statistikaametis, Statistical Papers, Series M, nr 4, ISIC REV. 3.1, 2002;

b) „CPC“ – ühtne tooteklassifikaator, nagu on esitatud ÜRO Statistikaametis, Statistical Papers, Series M, nr 77, CPC prov, 1991;

c) „CPC ver 1.0“ – ühtne tooteklassifikaator, nagu on esitatud ÜRO Statistikaametis, Statistical Papers, Series M, nr 77, CPC ver. 1.0, 1998.

3. Allpool esitatud loendis ei ole nimetatud kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast turulepääsu ega võrdse kohtlemise piirangut käesoleva lepingu artiklite 164 ja 165 tähenduses. Kõnealuseid meetmeid (nt tegevusloa saamise nõue, universaalteenuse osutamise kohustused, kvalifikatsioonide tunnustamise nõue reguleeritud sektorites, nõue sooritada teatavad eksamid, sh keeleeksamid, mittediskrimineeriv nõue, mille kohaselt teatavaid tegevusi ei tohi teostada keskkonnakaitsealadel või ajaloo- ja kunstiväärtusega piirkondades), kohaldatakse teise lepinguosalise investorite suhtes igal juhul, isegi kui neid ei ole loendis nimetatud.

4. Käesoleva lepingu artikli 159 lõike 3 kohaselt ei sisalda allpool esitatud loend lepinguosaliste määratud subsiidiumeid käsitlevaid meetmeid.

5. Käesoleva lepingu artikli 164 kohaselt ei sisalda allpool esitatud loend mittediskrimineerivaid nõudeid, mis on seotud ettevõtte õigusliku vormiga.

6. Käesolevast kohustuste loendist tulenevatel õigustel ja kohustustel ei ole isejõustuvat mõju ning seega ei anta sellega õigusi otse üksikutele füüsilistele või juriidilistele isikutele.

7. Alljärgnevas loendis kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DK	Taani
EUROOPA LIIT	ELi pool
ES	Hispaania
EE	Eesti
FI	Soome
FR	Prantsusmaa
EL	Kreeka
HR	Horvaatia

HU	Ungari
IE	Iirimaa
IT	Itaalia
LV	Läti
LT	Leedu
LU	Luksemburg
MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SK	Slovaki Vabariik
SI	Sloveenia
SE	Rootsi
UK	Ühendkuningriik

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Kinnisvara AT, BG, CY, CZ, DK, EE, ES, EL, FI, HR, HU, IE, IT, LT, LV, MT, PL, RO, SI, SK: Piirangud välisinvestoritele maa ja kinnisvara omandamisel[1].
KÕIK SEKTORID	Kommunaalteenused EUROOPA LIIT: Riiklikul või kohalikul tasandil kommunaalteenusteks peetava majandustegevuse suhtes võib kohaldada riiklikke monopole või eraettevõtjatele antavaid ainuõigusi[2].

1 Teenustesektorite puhul piirdutakse olemasolevates GATSi kohustustes kajastatud piirangutega.

2 Kuna kommunaalteenuseid osutatakse sageli ka piirkondlikul tasandil, ei ole üksikasjalik ja ammendav sektoripõhine loend otstarbekohane. Arusaadavuse huvides nimetatakse kohustuste loendi vastavates joonealustes märkustes illustratiivselt ja mittetäielikult need sektorid, kus kommunaalteenustel on tähtis roll.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Ettevõtete liigid EUROOPA LIIT: Kohtlemine, mis saab osaks liikmesriigi õiguse kohaselt moodustatud (kolmanda riigi ettevõtete) tütarettevõtjatele, kelle registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht on Euroopa Liidus, ei laiene liikmesriigis asutatud kolmanda riigi ettevõtte filiaalidele ega esindustele. BG: Filiaalide asutamiseks on nõutav luba. EE: Vähemalt pooled juhatuse liikmed peavad olema ELi residendid. FI: Välismaalasel, kes tegeleb kaubandusega osanikuna Soome usaldus- või täisühingus, peab olema kauplemisluba ning tema alaline elukoht peab olema ELis. Kõikides sektorites, v.a telekommunikatsiooniteenused, kehtib vähemalt pooltele juhatuse tava- ja asendusliikmetele kodakondsus- ja elukohanõue. Konkreetsetele äriühingutele võib siiski teha erandeid. Kui välisriigi organisatsioon kavatseb tegeleda äritegevuse või kaubandusega Soome filiaali asutamise kaudu, on nõutav kauplemisluba. Usaldusühingu asutamiseks peab välisriigi organisatsioon või eraisik, kes ei ole ELi kodanik, saama loa. Telekommunikatsiooniteenuste sektoris kehtib alalise elukoha nõue pooltele asutajatele ja pooltele juhatuse liikmetele. Kui asutaja on juriidiline isik, kehtib kõnealusele juriidilisele isikule asukohanõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	IT: Tööstuse, kaubanduse ja käsitööndusega tegelemiseks peab olema elamisluba ja spetsiaalne tegevusluba. BG, PL: Esinduse majandustegevus võib hõlmata ainult välisriigi emaettevõtja reklaamimist ja edendamist. PL: Filiaalide osas ei ole kohustusi võetud, välja arvatud finantsteenuste korral. Investorid väljastpoolt ELi võivad tegeleda majandustegevusega ainult usaldusühingu, piiratud vastutusega kapitaliühingu, piiratud vastutusega äriühingu ning kapitaliühingu vormis (õigusteenuste korral üksnes registreeritud ühingu ja usaldusühingu vormis). RO: Äriühingu ainuke juhataja või juhatuse esimees ning pool juhatuse liikmetest peavad olema Rumeenia kodanikud, kui asutamislepingus või põhikirjas ei ole teisiti sätestatud. Enamik äriühingu audiitoreid ja nende asetäitjaid peavad olema Rumeenia kodanikud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	SE: Välisriigi äriühing (mis ei ole asutanud juriidilist isikut Rootsis) tegeleb äritegevusega Rootsis asutatud filiaali kaudu, millel on iseseisev juhtkond ja eraldi raamatupidamine. Ehitusprojektid, mis kestavad alla aasta, vabastatakse filiaali asutamise või residendist esindaja nimetamise kohustusest. Piiratud vastutusega äriühingu (kapitaliühingu) võivad asutada üks või mitu asutajat. Asutajaliige peab elama Rootsis või olema Rootsi juriidiline isik. Täisühing võib olla asutajaliige üksnes juhul, kui kõik osanikud elavad Rootsis. Vastavad tingimused kehtivad ka kõigi muud liiki juriidiliste isikute asutamise korral. Vähemalt 50 % juhatuse liikmetest peavad elama Rootsis. Välismaalased või väljaspool Rootsit elavad Rootsi kodanikud, kes soovivad alustada äritegevust Rootsis, nimetavad ja registreerivad kohalikus asutuses residendist esindaja, kes vastutab sellise tegevuse eest. Elukohanõudest võib loobuda, kui on võimalik tõendada, et seda ei ole konkreetsel juhul vaja. SI: Välisriigi äriühingute filiaalide asutamine on seotud tingimusega, et emaettevõtja peab olema eelnevalt vähemalt ühe aasta registreeritud päritoluriigi kohturegistris. SK: Välismaalasest füüsilisel isikul, kelle nimi tuleb kanda äriregistrisse isikuna, kellel on õigus tegutseda ettevõtja nimel, tuleb esitada Slovaki Vabariigile elamisluba.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Investeerimine ES: Selleks et välisriikide valitsused ja avalik-õiguslikud üksused saaksid Hispaanias investeerida (mis kaldub lisaks üksuse majandushuvidele viitama ka majandusvälistele huvidele) otse või äriühingute või teiste üksuste kaudu, mis on välisriikide valitsuste otsese või kaudse kontrolli all, on vaja valitsuse eelnevat luba. BG: Ettevõtetes, kus avalik-õiguslik (riigi või kohaliku omavalitsuse) osalus aktsiakapitalis on üle 30 %, on kõnealuste aktsiate üleminekuks kolmandatele isikutele vaja luba. Teatava riigi või avaliku vara kasutamisega seotud majandustegevuse puhul on nõutav kontsessiooniseaduse alusel antud kontsessiooni olemasolu. Välisinvestorid ei saa osaleda erastamises. Välisinvestorid ja kontrolliva välisosalusega Bulgaaria juriidilised isikud vajavad luba a) loodusvarade geoloogilisteks uuringuteks, arendamiseks või kaevandamiseks territoriaalvetes, mandrilaval või majandusvööndis ja b) punktis a nimetatud tegevusaladega tegelevates äriühingutes kontrolliva osaluse omandamiseks.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	FR: Välisostude suhtes, mis ületavad 33,33 % aktsiakapitalist või hääleõigusest olemasolevas Prantsusmaa ettevõttes või 20 % avalikult noteeritud Prantsusmaa äriühingutes, kohaldatakse järgmisi eeskirju: – kuni 7,6 miljoni euro suuruseid investeeringuid võib teha Prantsusmaa äriühingutesse käibega kuni 76 miljonit eurot, kui etteteatamisest ja kõnealuste summade järgimise kontrollimisest on möödunud 15 päeva; – muudeks investeeringuteks antakse luba automaatselt üks kuu pärast etteteatamist, kui majandusminister ei ole erandlike asjaolude korral kasutanud oma õigust investeering edasi lükata. Välisosalus hiljuti erastatud äriühingutes võib piirduda avalikkusele pakutavate aktsiate muutuva kogusega, mille Prantsusmaa valitsus kehtestab iga juhtumi korral eraldi. Teatavates kaubandus-, tööstus- või käsitöövaldkondades on vaja asutamiseks eriluba, kui tegevdirektoril ei ole alalist elamisluba.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	FI: Kui välisomanikud omandavad aktsiaid, mis annavad rohkem kui ühe kolmandiku hääleõigusest Soome olulises äriühingus või ettevõttes (rohkem kui 1 000 töötajat või käive üle 168 miljoni euro või bilansimaht suurem kui 168 miljonit eurot), peab neil selleks olema Soome ametiasutuste kinnitus; kinnituse andmisest võidakse keelduda üksnes siis, kui see kahjustaks olulist riiklikku huvi. Neid piiranguid ei kohaldata telekommunikatsiooniteenuste suhtes. HU: Kohustusi ei ole võetud välisosaluse suhtes hiljuti erastatud äriühingutes. IT: Hiljuti erastatud äriühingutele võib anda ainuõigused või neid pikendada. Mõnel juhul võib piirata hääleõigust hiljuti erastatud äriühingutes. Viie aasta jooksul võib kaitse, transporditeenuste, telekommunikatsiooni ja energeetika valdkonnas tegutsevate äriühingute suurte aktsiapakkide omandamiseks nõuda pädevate asutuste heakskiitu.
KÕIK SEKTORID	Geograafilised vööndid FI: Ahvenamaa saarestikus piirangud, mis keelavad Ahvenamaa piirkondliku kodakondsuseta füüsilistel isikutel või mis tahes juriidilistel isikutel kasutada asutamisõigust ilma saarestiku pädevate asutuste loata.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
1. PÕLLUMAJANDUS, JAHINDUS, METSANDUS	
A. Põllumajandus, jahindus (ISIC rev 3.1: 011, 012, 013, 014, 015), v.a nõustamisteenused[1]	AT, HR, HU, MT, RO: Põllumajandustegevuse suhtes kohustusi võetud ei ole. CY: ELi-väline osalus lubatud kuni 49 %. FR: Põllumajandusettevõtete asutamiseks ELi kodakondsuseta isikute poolt ja viinamarjaistanduste omandamiseks ELi-väliste investorite poolt on vaja luba. IE: Isikutelt, kelle alaline elukoht ei ole ELis, nõutakse jahutootmise alustamiseks luba.
B. Metsamajandus ja metsaraie (ISIC rev 3.1: 020), v.a nõustamisteenused[2]	BG: Metsaraie suhtes kohustusi võetud ei ole.

[1] Põllumajanduse, jahinduse, metsamajanduse ja kalandusega seotud nõustamisteenused on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.F.f ja 6.F.g.

[2] Põllumajanduse, jahinduse, metsamajanduse ja kalandusega seotud nõustamisteenused on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.F.f ja 6.F.g.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
2. Kalandus ja vesiviljelus (ISIC rev.3.1: 0501, 0502), v.a nõustamisteenused[1]	AT: Vähemalt 25 % laevadest peavad olema registreeritud Austrias. BE, FI, IE, LV, NL, PT, SK: Välisinvestorid, kes ei ole asutatud ja kelle põhitegevuskoht ei ole Belgias, Soomes, Iirimaal, Lätis, Madalmaades, Portugalis ega Slovaki Vabariigis, ei saa omandada vastavalt Belgia, Soome, Iirimaa, Läti, Madalmaade, Portugali ja Slovaki lipu all sõitvaid laevu. CY, EL: ELi-väline osalus on lubatud ainult kuni 49 %. DK: Isikud, kelle alaline elukoht ei ole ELis, ei saa omandada ühte kolmandikku või suuremat osa kutselise kalapüügiga tegelevast ettevõttest. Isikud, kelle alaline elukoht ei ole ELis, ei saa omandada Taani lipu all sõitvaid laevu, välja arvatud Taanis asutatud ettevõtte kaudu. FR: ELi kodakondsuseta isikutel ei saa olla osalust riigile kuuluvas merealas kala-/karplooma-/vetikakasvatuse eesmärgil. Välisinvestorid, kes ei ole asutatud ja kelle põhitegevuskoht ei ole Prantsusmaal, ei saa omandada rohkem kui 50 % Prantsuse lipu all sõitvast laevast.

[1] Põllumajanduse, jahinduse, metsamajanduse ja kalandusega seotud nõustamisteenused on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.F.f ja 6.F.g.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	DE: Merekalapüügiluba antakse üksnes laevadele, millel on õigus sõita Saksamaa lipu all. Need on kalalaevad, mille enamusosalus kuulub ELi kodanikele või kooskõlas ELi eeskirjadega asutatud äriühingutele, mille põhitegevuskoht on liikmesriigis. Laevade kasutamist peavad juhtima ja kontrollima Saksamaal alaliselt elavad isikud. Kalapüügiloa saamiseks tuleb kõik kalalaevad registreerida asjaomastes rannikuäärsetes riikides, kus on laevade kodusadamad. EE: Laevadel on õigus sõita Eesti lipu all, kui nad asuvad Eestis ja enamusosalus kuulub Eesti kodanikele täisühingutes ja usaldusühingutes või muudes Eestis paiknevates juriidilistes isikutes ning häälteenamus juhatuses kuulub Eesti kodanikele. BG, HR, HU, LT, MT, RO: Kohustusi ei ole võetud. IT: Välismaalased, kes ei ole ELi residendid, ei saa omandada enamusosalust Itaalia lipu all sõitvates laevades ega kontrollivat osalust laevandusettevõttes, mille peakorter on Itaalias. Kalapüük Itaalia territoriaalvetes on reserveeritud Itaalia lipu all sõitvatele laevadele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	SE: Välisinvestorid, kes ei ole asutatud ja kelle põhitegevuskoht ei ole Rootsis, ei saa omandada rohkem kui 50 % Rootsi lipu all sõitvast laevast. Üle 50 % osaluse omandamiseks Rootsi vetes kutselise kalapüügiga tegelevas äriühingus on välisinvestoril vaja luba. SI: Laeval on õigus sõita Sloveenia lipu all, kui üle poole laevast kuulub ELi kodanikele või juriidilistele isikutele, kelle peakorter on ELi liikmesriigis. UK: Reservatsioon Ühendkuningriigi lipu all sõitvate laevade osaluse omandamise suhtes, v.a juhul, kui vähemalt 75 % investeeringust kuulub Briti kodanikele ja/või äriühingutele, mis kuuluvad vähemalt 75 % ulatuses Briti kodanikele, kes kõigil juhtudel omavad alalist elu- ja asukohta Ühendkuningriigis. Laevade haldamine, juhtimine ja kontrollimine peab toimuma Ühendkuningriigist.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
3. MÄETÖÖSTUS[1] A. Kivi- ja pruunsöe kaevandamine; turba tootmine (ISIC rev 3.1: 10) B. Toornafta ja maagaasi tootmine[2] (ISIC rev 3.1: 1110) C. Metallimaakide kaevandamine (ISIC rev 3.1: 13) D. Muu allmaa- ja pealmaakaevandamine (ISIC rev 3.1: 14)	EUROOPA LIIT: Energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Kohustusi ei ole võetud toornafta ja maagaasi tootmise suhtes. ES: Kohustusi ei ole võetud strateegiliste mineraalide kaevandamisse tehtavate välisinvesteeringute suhtes.

[1] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

[2] Ei hõlma kaevandamisega seotud teenuste osutamist tasu eest või lepingu alusel nafta- ja gaasimaardlates; need teenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.A.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
4. TÖÖSTUSLIK TOOTMINE[1]	
A. Toiduainete ja jookide tootmine (ISIC rev 3.1: 15)	Puuduvad.
B. Tubakatoodete tootmine (ISIC rev 3.1: 16)	Puuduvad.
C. Tekstiilitootmine (ISIC rev 3.1: 17)	Puuduvad.
D. Rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine (ISIC rev 3.1: 18)	Puuduvad.

[1] Ei hõlma tööstusliku tootmisega kaasnevaid nõuandeteenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.h.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Nahatöötlemine ja -parkimine; kohvrite, käekottide, sadulsepatoodete, rakmete ja jalatsite tootmine (ISIC rev 3.1: 19)	Puuduvad.
F. Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete, v.a mööbli tootmine; õlest ja punumismaterjalist toodete tootmine (ISIC rev 3.1: 20)	Puuduvad.
G. Paberi ja pabertoodete tootmine (ISIC rev 3.1: 21)	Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
H. Kirjastamine, trükkimine ja salvestatud meedia taastootmine[1] (ISIC rev 3.1: 22, v.a kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel[2])	HR: Elukohanõue. IT: Kodakondsusnõue kirjastus- ja trükiettevõtte omaniku suhtes.
I. Koksi tootmine (ISIC rev 3.1: 231)	Puuduvad.
J. Puhastatud naftatoodete tootmine[3] (ISIC rev 3.1: 232)	EUROOPA LIIT: Energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).

1 Sektor piirdub tööstusliku tootmisega. See ei hõlma tegevust, mis on seotud audiovisuaalteenustega või annab edasi kultuurilist sisu.

2 Kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.p.

3 Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
K. Kemikaalide ja keemiatoodete, v.a lõhkeainete tootmine (ISIC rev 3.1: 24, v.a lõhkeainete tootmine)	Puuduvad.
L. Kummi- ja plasttoodete tootmine (ISIC rev 3.1: 25)	Puuduvad.
M. Muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine (ISIC rev 3.1: 26)	Puuduvad.
N. Metallitootmine (ISIC rev 3.1: 27)	Puuduvad.
O. Ümbertöötatud metalltoodete, v.a masinate ja seadmete tootmine (ISIC rev 3.1: 28)	Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
P. Masinate tootmine	
a) Üldmasinate tootmine (ISIC rev 3.1: 291)	Puuduvad.
b) Erimasinate, v.a relvade ja laskemoona tootmine (ISIC rev 3.1: 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2929)	Puuduvad.
c) Mujal liigitamata kodumasinate tootmine (ISIC rev 3.1: 293)	Puuduvad.
d) Kontori- ja raamatupidamismasinate ning arvutite tootmine (ISIC rev 3.1: 30)	Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
e) Mujal liigitamata elektrimasinate ja -seadmete tootmine (ISIC rev 3.1: 31)	Puuduvad.
f) Raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ning -aparatuuri tootmine (ISIC rev 3.1: 32)	Puuduvad.
Q. Meditsiinitehnika, täppisinstrumentide ja optikariistade ning kellade tootmine (ISIC rev 3.1: 33)	Puuduvad.
R. Mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine (ISIC rev 3.1: 34)	Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
S. Muude (mitte sõjalise otstarbega) transpordivahendite tootmine (ISIC rev 3.1: 35, v.a sõjalaevade, -lennukite ja muude sõjalise otstarbega transpordivahendite tootmine)	Puuduvad.
T. Mööblitootmine; mujal liigitamata tööstuslik tootmine (ISIC rev 3.1: 361, 369)	Puuduvad.
U. Ringlussevõtt (ISIC rev 3.1: 37)	Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
5. ELEKTRIENERGIA, GAASI, AURU JA KUUMA VEE TOOTMINE, ÜLEKANNE JA JAOTUS OMAL KULUL[1] (V.A TUUMAENERGIAPÕHINE ELEKTRIENERGIA TOOTMINE)	
A. Elektrienergia tootmine; elektri ülekanne ja jaotus omal kulul (ISIC rev 3.1 osa: 4010)[2]	EUROOPA LIIT: Energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).

[1] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

[2] Ei hõlma elektri ülekande- ja jaotussüsteemide kasutamist tasu eest või lepingu alusel; need teenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Gaasitootmine; gaaskütuste jaotus magistraalvõrkude kaudu omal kulul (ISIC rev 3.1 osa: 4020)[1]	EUROOPA LIIT: Energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
C. Auru ja kuuma vee tootmine; auru ja kuuma vee jaotus omal kulul (ISIC rev 3.1 osa: 4030)[2]	EUROOPA LIIT: Energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
6. ÄRITEENUSED	
A. Kutseteenused	

[1] Ei hõlma maagaasi ja gaaskütuste transporti torujuhtme kaudu, gaasi ülekannet ja jaotust tasu eest või lepingu alusel ning maagaasi ja gaaskütuste müüki; need teenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all.

[2] Ei hõlma auru ja kuuma vee ülekannet ja jaotamist tasu eest või lepingu alusel ning auru ja kuuma vee müüki; need teenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
a) Õigusteenused (CPC 861)[1]	AT: Välismaalastest advokaatide (kes peavad olema saanud oma asukohariigis täieliku erialase väljaõppe) osalus mis tahes õigusbüroo aktsiakapitalis ja tegevustulemustes ei tohi ületada 25 %. Neil ei tohi olla määravat mõju otsuste tegemisel.

[1] Hõlmab õigusnõustamise, seadusjärgse esindamise, vahekohtu-, lepitus- ja vahendusmenetluse ning juriidiliste dokumentide ja nende tõendamisega seotud teenuseid. Õigusteenuseid on lubatud osutada üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse, ELi õiguse ja iga sellise jurisdiktsiooni õigusega, kus investor või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima, ning samamoodi kui muude teenuste osutamise korral, kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimisnõuded ja -menetlused. Rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega seotud õigusteenuseid osutavate advokaatide puhul võivad need muu hulgas olla vastavus kohalikule eetikakoodeksile, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusega ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane aadress vastuvõtvas riigis. ELi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel ning Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja asjaomase liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel. Täielik vastuvõtmine asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri võib seetõttu osutuda vajalikuks kohtutes ja muudes ELi pädevates asutustes esindamiseks, kuna see hõlmab ELi ja riikliku menetlusõiguse praktiseerimist. Mõnes liikmesriigis on siiski lubatud neil välisriigi advokaatidel, keda ei ole advokatuuri täielikult vastu võetud, esindada tsiviilkohtumenetluses poolt, kes on selle riigi kodanik või kuulub sellesse riiki, kus advokaadil on õigus praktiseerida.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
välja arvatud õigusnõustamise ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamisega seotud teenused, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nt notarid, *huissiers de justice* või muud *officiers publics et ministériels*	BE: Kohaldatakse kvoote kassatsioonikohtus (*Cour de cassation*) tsiviilmenetluses esindamise suhtes. FR: Kohaldatakse kvoote advokaatide *avocat auprès de la Cour de Cassation* ja *avocat auprès du Conseil d'Etat* kutsealale pääsu suhtes. DK: Taani õigusbüroo aktsiaid võivad omada üksnes Taanis tegevusluba omavad advokaadid ja Taanis registreeritud õigusbürood. Taani õigusbüroo juhatusse või juhtkonda võivad kuuluda üksnes Taanis tegevusluba omavad juristid. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse Taani õiguse eksami sooritamist. FR: Mõned õigusliku vormi liigid (*association d'avocats* ja *société en participation d'avocat*) reserveeritakse neile advokaatidele, kes on Prantsusmaal täielikult advokatuuri vastu võetud. Prantsusmaa või ELi õigusega seotud teenuseid osutavas õigusbüroos peavad vähemalt 75 % partneritest, kellele kuulub 75 % aktsiatest, olema Prantsusmaal advokatuuri täielikult vastu võetud advokaadid.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	HR: Pooli võivad kohtus esindada üksnes Horvaatia advokatuuri (*odvjetnici*) liikmed. Advokatuuri liikmeks saamiseks kehtib kodakondsusnõue. HU: Kaubanduslik kohalolek partnerlusena Ungari advokaadi (*ügyvéd*) või õigusbürooga (*ügyvédi iroda*) või esindusena. PL: Kui ELi advokaatide jaoks on kättesaadavad muud õigusliku vormi liigid, on välisriigi advokaatidel juurdepääs üksnes registreeritud ühingu ja usaldusühingu õiguslikule vormile.
b) 1. Arvepidamis- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	AT: Välismaalastest raamatupidajate (kes peavad olema volitatud vastavalt oma asukohariigi seadustele) osalus aktsiakapitalis ja Austria mis tahes juriidilise isiku tegevuskasumis ei või ületada 25 %; käesolev tingimus kehtib üksnes nende isikute suhtes, kes ei ole Austria kutseühingu liikmed. CY: Juurdepääsu suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris. DK: Partnerettevõtte loomiseks Taani volitatud raamatupidajatega peab välisriigi audiitor hankima loa Taani kaubandus- ja ettevõtlusametilt.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) 2. Auditeerimisteenused (CPC 86211 ja 86212, v.a arvepidamisteenused)	AT: Välismaalastest audiitorite (kes peavad olema volitatud vastavalt oma asukohariigi seadustele) osalus aktsiakapitalis ja Austria mis tahes juriidilise isiku tegevuskasumis ei või ületada 25 %; käesolev tingimus kehtib üksnes nende isikute suhtes, kes ei ole Austria kutseühingu liikmed. CY: Juurdepääsu suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris. CZ ja SK: Vähemalt 60 % aktsiakapitalist või hääleõigusest on reserveeritud kodanikele. DK: Partnerettevõtte loomiseks Taani volitatud raamatupidajatega peab välisriigi audiitor hankima loa Taani kaubandus- ja ettevõtlusametilt. FI: Vähemalt üks Soome piiratud vastutusega äriühingu audiitoritest peab olema alaline elanik. HR: Puuduvad, v.a asjaolu, et auditeerimisteenuse osutamise õigus on vaid juriidilistel isikutel. LV: Vannutatud audiitorite äriühingus peab üle 50 % hääleõiguslikest aktsiatest kuuluma ELi vannutatud audiitoritele või vannutatud audiitorite äriühingutele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	LT: Vähemalt 75 % aktsiatest peab kuuluma ELi audiitoritele või audiitorettevõtetele. SE: Üksnes Rootsis kinnitatud audiitoritel on õigus osutada auditeerimisteenuseid õiguslikel alustel teatavate juriidiliste isikute juures nagu piiratud vastutusega äriühingud. Üksnes kõnealused isikud võivad olla nõuetele vastavat auditeerimist (ametlikel eesmärkidel) praktiseerivate äriühingute aktsiate omanikud või moodustada partnerettevõtte. Kinnitamiseks on nõutav alaline elukoht. SI: Välisriigi kodanike osalus audiitorfirmades ei tohi ületada 49 % aktsiakapitalist.
c) Maksualase nõustamise teenused (CPC 863)[1]	AT: Välismaalastest maksunõustajate (kes peavad olema volitatud vastavalt oma asukohariigi seadustele) osalus aktsiakapitalis ja Austria mis tahes juriidilise isiku tegevuskasumis ei või ületada 25 %; see tingimus kehtib üksnes nende isikute suhtes, kes ei ole Austria kutseühingu liikmed. CY: Juurdepääsu suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris.

[1] Ei hõlma maksualaseid õigusnõustamise ja seadusjärgse esindamise teenuseid, mis on esitatud punktis 6.A.a (Õigusteenused).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) Arhitektiteenused ning e) Linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	BG: Riikliku või piirkondliku tähtsusega projektide puhul peavad välisinvestorid tegutsema kohalike investorite partneritena või nende alltöövõtjatena. LV: Arhitektiteenuste puhul on nõutav kolmeaastane kogemus Lätis projekteerimise valdkonnas ja ülikoolikraad, et saada tegevusluba, mis võimaldaks tegutseda ärialal koos täieliku õigusliku vastutuse ja projekti allkirjaõigusega.
f) Inseneriteenused ning g) Integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	BG: Riikliku või piirkondliku tähtsusega projektide korral peavad välisinvestorid tegutsema kohalike investorite partneritena või nende alltöövõtjatena.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
h) Meditsiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	AT: Kohustusi ei ole võetud, välja arvatud hambaraviteenuste ning psühholoogide ja psühhoterapeutide osas, kus reservatsioonid puuduvad. DE: Majandusvajaduste test arstide ja hambaarstide puhul, kellele antakse luba ravida riiklike kindlustusskeemide liikmeid. Põhikriteeriumid: arstide ja hambaarstide nappus asjaomases piirkonnas. FI: Kohustusi ei ole võetud. FR: Kui ELi investoritele on kättesaadavad muud õiguslikud vormid, siis välisinvestoritel on juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu *société d'exercice liberal* ja *société civile professionnelle*. LV: Majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: arstide ja hambaarstide nappus asjaomases piirkonnas. BG, LT: Teenuse osutamiseks on nõutav luba, mille väljastamisel lähtutakse tervishoiuteenuste kavast, mis põhineb vajadustel ning milles võetakse arvesse rahvaarvu ja olemasolevaid meditsiini- ja hambaraviteenuseid. SI: Kohustusi ei ole võetud sotsiaalmeditsiini, sanitaar-, epidemioloogiliste, meditsiini-/ökoloogiliste teenuste; vere, verepreparaatide ja siirdatavate organite tarnimise; lahangute suhtes. UK: Arstide registreerimine riiklikus tervishoiuteenistuses kuulub meditsiinilise tööjõu planeerimise alla.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
i) Veterinaariateenused (CPC 932)	AT: Kohustusi ei ole võetud. BG: Majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus. FR: Kui ELi investoritele on kättesaadavad muud õiguslikud vormid, siis välisinvestoritel on juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu *société d'exercice liberal* ja *société civile professionnelle*. HU: Majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: sektoris valitsevad tööturutingimused.
j) 1. Ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)	BG, FI, HU, MT, SI: Kohustusi ei ole võetud. FR: Kui ELi investoritele on kättesaadavad muud õiguslikud vormid, siis välisinvestoritel on juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu *société d'exercice liberal* ja *société civile professionnelle*. LT: Võib rakendada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
j) 2. Meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)	AT: Välisinvestoritel on lubatud tegutseda üksnes järgmistel tegevusaladel: meditsiiniõed, füsioterapeudid, töötervishoiu terapeudid, logopeedid, dieedi- ja toitumisnõustajad. BG, MT, SI: Kohustusi ei ole võetud. FI: Kohustusi ei ole võetud füsioterapeutide ja parameedikute suhtes. FR: Kui ELi investoritele on kättesaadavad muud õiguslikud vormid, siis välisinvestoritel on juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu *société d'exercice liberal* ja *société civile professionnelle*. LT: Võib rakendada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris. LV: Majandusvajaduste test välisriigi füsioterapeutide ja parameedikute korral. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord asjaomases piirkonnas.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
k) Farmaatsiatoodete jaemüük ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211) ja muud apteekriteenused[1]	AT, BG, CY, FI, MT, PL, RO, SE, SI: Kohustusi ei ole võetud. BE, DE, DK, EE, ES, FR, IT, HR, HU, IE, LV, PT, SK: Loa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvaarv ja olemasolevate apteekide paiknemise tihedus.
B. Arvutiteenused ja nendega seotud teenused (CPC 84)	Puuduvad.

[1] Ravimite üldsusele tarnimise suhtes kehtivad samamoodi kui muude teenuste osutamise suhtes Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ning -menetlused. Üldiselt võivad kõnealust teenust osutada üksnes apteekrid. Mõnes liikmesriigis on apteekritele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimine.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Teadus- ja arendusteenused[1] a) Loodusteaduslikud teadus- ja arendusteenused (CPC 851) b) Sotsiaal- ja humanitaarteaduslikud teadus- ja arendusteenused (CPC 852, v.a psühholoogiteenused)[2] c) Interdistsiplinaarsed teadus- ja arendusteenused (CPC 853)	EUROOPA LIIT: Riiklikult rahastatavate teadus- ja arendusteenuste korral antakse ainuõigused ja/või -volitused üksnes ELi kodanikele ja ELi juriidilistele isikutele, kelle peakorter on ELis.
D. Kinnisvarateenused[3]	

1 Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

2 CPC 85201 osa, mis on esitatud punktis 6.A.h (Meditsiini- ja hambaraviteenused).

3 Asjaomane teenus on seotud kinnisvaramaaklerite kutsealaga ega mõjuta füüsiliste ja juriidiliste isikute õigusi ja/või piiranguid kinnisvara ostmisel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
a) Oma või renditud varaga seotud teenused (CPC 821)	Puuduvad.
b) Tasu eest või lepingu alusel osutatavad teenused (CPC 822)	Puuduvad.
E. Rendi-/liisinguteenused (ilma juhita)	
a) Laevadega seotud teenused (CPC 83103)	LT: Laevad peavad kuuluma Leedu füüsilistele isikutele või Leedus asutatud äriühingutele. SE: Rootsi lipu all sõitmiseks tuleb laeva välismaise osaluse korral tõendada Rootsi domineeriv tegevusmõju.
b) Õhusõidukitega seotud teenused (CPC 83104)	EUROOPA LIIT: ELi lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud liikmesriigis või mujal ELis. Õhusõiduki omanik peab olema kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrollinõuetele (sealhulgas juhatuse liikmete kodakondsus) vastav juriidiline isik. Erandeid võib teha lühiajaliste rendilepingute korral või erakorralistel asjaoludel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
c) Muude transpordivahenditega seotud teenused (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	Puuduvad.
d) Muude masinate ja seadmetega seotud teenused (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 ja CPC 83109)	Puuduvad.
e) Isiklike ja majapidamistarvetega seotud teenused (CPC 832)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud CPC 83202 suhtes.
f) Telekommunikatsiooniseadmete rentimine (CPC 7541)	Puuduvad.
F. Muud äriteenused	
a) Reklaamiteenused (CPC 871)	Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) Turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused (CPC 864)	Puuduvad.
c) Juhtimisalase nõustamise teenused (CPC 865)	Puuduvad.
d) Juhtimisalase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)	HU: Kohustusi ei ole võetud vahekohtu- ja lepitusteenuste suhtes (CPC 86602).
e) Tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenused[1] (CPC 8676)	Puuduvad.
f) Põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 osa)	Puuduvad.

[1] Kommunaalteenuste horisontaalreservatsiooni kohaldatakse tehniliste katsete ja analüüsi teenuste suhtes, mis on kohustuslikud müügiloa andmiseks või volituste kasutamiseks (nt auto ülevaatus, toidu kontrollimine).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
g) Kalandusega seotud nõustamisteenused (CPC 882 osa)	Puuduvad.
g) Kalandusega seotud nõustamisteenused (CPC 882 osa)	Puuduvad.
h) Tööstusliku tootmisega seotud nõustamisteenused (CPC 884 osa ja CPC 885 osa)	Puuduvad.
i) Personali töölerakendamise ja värbamise teenused	
i) 1. Juhtide otsimise teenused (CPC 87201)	BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud.
i) 2. Töölerakendamise teenused (CPC 87202)	AT, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK: Kohustusi ei ole võetud. BE, FR, IT: Riigimonopol. DE: Loa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööturu olukord ja areng.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
i) 3. Kontori abipersonali värbamise teenused (CPC 87203)	AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud. IT: Riigimonopol.
i) 3. Kontori abipersonali värbamise teenused (CPC 87203)	AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud. IT: Riigimonopol.
i) 4. Modelliagentuuri teenused (CPC 87209 osa)	Puuduvad.
j) 1. Juurdlusteenused (CPC 87301)	BE, BG, CY, CZ, DE, ES, EE, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud.
j) 2. Turvateenused (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	DK: Juhatuse liikmetel on kodakondsuse ja alalise elukoha nõue. Kohustusi ei ole võetud lennujaama valveteenuste suhtes. BG, CY, CZ, EE, FI, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Tegevusloa võib anda üksnes kodanikele või riiklikele registreeritud organisatsioonidele. ES: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Juurdepääsuks peab olema eelnev luba. HR: Kohustusi ei ole võetud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
k) Seonduvad teadusliku ja tehnilise nõuande teenused[1] (CPC 8675)	FR: Välisinvestoritel on uurimis- ja geoloogilise luure teenuste jaoks vaja eriluba.
l) 1. Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Puuduvad.
l) 2. Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	LV: Riigimonopol. SE: Majandusvajaduste testi kohaldatakse siis, kui investorid kavatsevad luua oma terminali infrastruktuurirajatised. Põhikriteeriumid: ruumi- ja võimsuspiirangud.

[1] Mõne kaevandamisega (mineraalid, nafta, gaas jne) seotud tegevusala korral kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 3. Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ja maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	SE: Majandusvajaduste testi kohaldatakse siis, kui investorid kavatsevad luua oma terminali infrastruktuurirajatised. Põhikriteeriumid: ruumi- ja võimsuspiirangud.
l) 4. Õhusõidukite ning nende osade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 5. Metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-) seadmete hooldus- ja remonditeenused ning isiklike tarbeesemete ja majapidamistarvete hooldus- ja parandusteenused[1] (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	Puuduvad.
m) Hoonete puhastusteenused (CPC 874)	Puuduvad.
n) Fotograafiateenused (CPC 875)	Puuduvad.
o) Pakendamisteenused (CPC 876)	Puuduvad.

[1] Transpordivahendite hooldus- ja remonditeenused (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) on esitatud punktides 6.F.l.1–6.F.l.4. Kontorimasinate ja -seadmete (sh arvutid) hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud punktis 6.B (Arvutiteenused).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
p) Trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	HR: Elukohanõue kirjastajale ja toimetuse liikmetele. LT, LV: Kirjastamissektoris antakse asutamisõigus ainult riigis asutatud juriidilistele isikutele (mitte filiaalidele). PL: Kodakondsusnõue ajalehtede ja ajakirjade peatoimetajatele. SE: Elukohanõue kirjastajale ning kirjastus- ja trükiettevõtte omanikule.
q) Konverentsiteenused (CPC 87909 osa)	Puuduvad.
r) 1. Tõlketeenused (CPC 87905)	DK: Loa andmine riiklikele volitatud tõlkidele ja tõlkijatele võib piirata tegevusulatust. HR: Kohustusi ei ole võetud seoses kirjaliku ja suulise tõlke teenustega, mida osutatakse Horvaatia kohtute jaoks või Horvaatia kohtutes. PL: Kohustusi ei ole võetud vandetõlgi teenuste osutamise suhtes. BG, HU, SK: Kohustusi ei ole võetud kirjaliku ja suulise ametliku tõlkimise suhtes.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 2. Sisekujundus- ja tellimustoodete kujundamise teenused (CPC 87907)	Puuduvad.
r) 3. Inkassoteenused (CPC 87902)	IT, PT: Investoritele kehtib kodakondsusnõue.
r) 4. Krediidiinfoteenused (CPC 87901)	BE: Tarbijakrediidi andmepankade puhul kehtib investoritele kodakondsusnõue. IT, PT: Investoritele kehtib kodakondsusnõue.
r) 5. Paljundusteenused (CPC 87904)[1]	Puuduvad.

[1] Ei hõlma trükkimisteenuseid, mis kuuluvad CPC 88442 alla ja on esitatud punktis 6.F.p.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 6. Telekommunikatsioonialase nõustamise teenused (CPC 7544)	Puuduvad.
r) 7. Telefonivastamisteenused (CPC 87903)	Puuduvad.
7. SIDETEENUSED	
A. Posti- ja kulleriteenused	Puuduvad[1].

[1] Allsektorite i–iv puhul võidakse nõuda konkreetseid universaalteenuse osutamise kohustusi kehtestavaid lube ja/või sissemaksete tegemist tagatisfondi.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
(Riigisisestesse või välisriigi sihtkohtadesse suunatud postisaadetiste[1] käitlemisega[2] seotud teenused vastavalt järgmisele allsektorite loendile: i) mis tahes liiki füüsilisel kandjal[3] olevate adresseeritud kirjalike teabevahetuste käitlemine, sealhulgas hübriidpostiteenus ja otsepostitus; ii) adresseeritud saadetiste ja pakkide[4] käitlemine; iii) adresseeritud ajakirjandustoodete[5] käitlemine; iv) eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste käitlemine registreeritud või kindlustatud postisaadetistena; v) eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste kättetoimetamise kiirkulleriteenused[6]; vi) adresseerimata postisaadetiste käitlemine; vii) dokumendivahetus[7].	

1 „Käitlemine“ peaks hõlmama kogumist, sorteerimist, vedu ja kättetoimetamist.

2 „Postisaadetis“ – saadetis, mida käitlevad kas riiklikud või eraettevõtjad.

3 Nt kiri, postkaardid.

4 Siia alla kuuluvad raamatud, kataloogid.

5 Ajakirjad, ajalehed, perioodikaväljaanded.

6 Kiirkulleriteenus võib sisaldada peale suurema kiiruse ja usaldusväärsuse lisaväärtuselemente, näiteks kogumine lähetamiskohast, adressaadile kättetoimetamine, asukoha kindlakstegemine ja jälgimine, sihtpunkti ning adressaadi muutmine teel oleva saadetise korral, vastuvõtukinnitus.

7 Vahenditega, sh ajutiste ruumide ja kolmandate isikute poolse transpordiga varustamine, võimaldamaks kõnealuse teenuse tarbijatel postisaadetisi omavahel vahetades neid ise kätte toimetada. Postisaadetis – saadetis, mida käitlevad kas riiklikud või eraettevõtjad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Allsektorid i, iv ja v võib jätta välja, kui need kuuluvad monopoliseeritud teenuste valdkonda, st: kirjasaadetised hinnaga kuni 2,5kordne avalik põhitariif, kui nende kaal ei ületa 50 grammi,[1] pluss kohtulike või haldusmenetluste käigus kasutatav tähitud posti teenus.) (CPC 751 osa, CPC 71235 osa[2] ja CPC 73210 osa[3])	

[1] „Kirjasaadetis“ – mis tahes füüsilisele kandjale kirjutatud teade, mis edastatakse ja toimetatakse kätte saatja poolt saadetisele või selle ümbrisele märgitud aadressil. Raamatuid, katalooge, ajalehti ja perioodikaväljaandeid kirjasaadetistena ei käsitata.

[2] Posti maanteevedu omal kulul.

[3] Posti õhuvedu omal kulul.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Telekommunikatsiooniteenused Kõnealused teenused ei hõlma majandustegevust, mis seisneb telekommunikatsiooniteenuste kaudu edastatava sisu tootmises.	
a) Kõik elektromagnetiliste signaalide edastamist ja vastuvõtmist sisaldavad teenused,[1] v.a ringhääling[2]	Puuduvad[3].

1 Need teenused ei hõlma sidusinfo- ja/või andmetöötlust (sh tehingute töötlust) (CPC 843 osa), mis on esitatud punktis 6.B (Arvutiteenused).

2 Ringhäälingut määratletakse katkematu ülekandevoona, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammide signaalide edastamiseks üldsusele, kuid mis ei hõlma operaatorite ühenduskanaleid.

3 Selgitav joonealune märkus: Mõned Euroopa Liidu liikmesriigid säilitavad riigi osaluse teatavate telekommunikatsioonivõrgu operaatorite tegevuses. Liikmesriigid jätavad endale õiguse säilitada selline osalus ka tulevikus. See ei ole turulepääsu piirang. Belgias on riigi osalus ja hääleõigus Belgacomis vabalt määratud seadusandlike volituste alusel, nagu see on hetkel reguleeritud 21. märtsi 1991. aasta seadusega, mis käsitleb riigile kuuluvate majandusettevõtete reformi.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) Satelliitlevi edastamise teenused[1]	EUROOPA LIIT: Puuduvad, v.a tingimus, et: – kohustused on vastastikused; – kõnealuse sektori teenuseosutajate suhtes võidakse kohaldada kohustust kaitsta nende võrgu kaudu sisu edastamisega seotud üldist huvi pakkuvaid eesmärke kooskõlas ELi elektrooniliste sideteenuste õigusliku raamistikuga. BE: Kohustusi ei ole võetud.
8. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	Puuduvad.

[1] Need teenused hõlmavad telekommunikatsiooniteenuseid, mis seisnevad raadio- ja telesaadete edastamises ja vastuvõtmises satelliidi vahendusel (satelliidi kaudu edastamise katkematu ahel, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammi signaalide levitamiseks üldsusele). See hõlmab satelliitsideteenuste müüki, kuid ei sisalda teleprogrammide pakettide müüki kodumajapidamistele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
9. TURUSTUSTEENUSED (v.a relvade, laskemoona, lõhkeainete jm sõjavarustuse turustamine) Kõik allpool nimetatud allsektorid[1]	AT: Kohustusi ei ole võetud pürotehniliste kaupade, süttivate kaupade ja lõhkeseadeldiste ning toksiliste ainete turustamise suhtes. Farmaatsiatoodete ja tubakatoodete levitamisel antakse ainuõigused ja/või -volitused üksnes ELi kodanikele ja ELi juriidilistele isikutele, kelle peakorter on ELis. FI: Kohustusi ei ole võetud alkohoolsete jookide ja farmaatsiatoodete turustamise suhtes. HR: Kohustusi ei ole võetud tubakatoodete turustamise suhtes.
A. Komisjonimüügiagentide teenused	
a) Mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute komisjonimüügiga tegelevate agentide teenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa)	Puuduvad.

[1] Keemiakaupade, ravimite, meditsiiniotstarbeliste toodete, nagu meditsiini- ja kirurgiaseadmed, meditsiiniotstarbeliste ainete ja esemete, sõjavarustuse ja väärismetallide (ja -kivide) turustamise suhtes ning mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis ka tubaka ja tubakatoodete ning alkohoolsete jookide turustamise suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) Muud komisjonimüügiagentide teenused (CPC 621)	Puuduvad.
B. Hulgimüügiteenused	
a) Mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute hulgimüügiteenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa)	Puuduvad.
b) Telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete hulgimüügiteenused (CPC 7542 osa)	Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
c) Muud hulgimüügiteenused (CPC 622, v.a energiatoodete hulgimüügiteenused[1])	FR, IT: Tubaka riigimonopol. FR: Hulgimüügiga tegelevatele apteekidele loa andmisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvaarv ja olemasolevate apteekide paiknemise tihedus.

[1] Need teenused, mis hõlmavad CPC 62271, on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.D.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Jaemüügiteenused[1] Mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute jaemüügiteenused (CPC 61112, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa) Telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete jaemüügiteenused (CPC 7542 osa)	ES, IT: Tubaka riigimonopol. BE, BG, DK, FR, IT, MT, PT: Kaubamajadele (FR korral üksnes suurtele kauplustele) loa andmisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate kaubamajade arv ja neile avalduv mõju, rahvastikutihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine. IE, SE: Kohustusi ei ole võetud alkohoolsete jookide jaemüügi suhtes. SE: Loa andmisel ajutiseks kauplemiseks rõivaste, jalatsite ja toiduainetega, mida ei tarbita müügikohas, võib kohaldada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: mõju kõnealuses geograafilises piirkonnas olemasolevatele kauplustele.

[1] Ei hõlma hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.B ja 6.F.l. Ei hõlma energiatoodete jaemüügiteenuseid, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktides 18.E ja 18.F.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Toiduainete jaemüügiteenused (CPC 631) Muude (mitteenergeetiliste) kaupade jaemüügiteenused, v.a farmaatsia-, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük[1] (CPC 632, v.a CPC 63211 ja 63297)	
D. Frantsiisimine (CPC 8929)	Puuduvad.
10. HARIDUSTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	

[1] Farmaatsia-, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük on esitatud KUTSETEENUSTE all punktis 6.A.k.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
A. Esimese taseme hariduse teenused (CPC 921) B. Teise taseme hariduse teenused (CPC 922) C. Kõrgharidusteenused (CPC 923) D. Täiskasvanuharidusteenused (CPC 924)	EUROOPA LIIT: Eraettevõtjate haridusvõrgus osalemiseks on nõutav kontsessioon. AT: Kohustusi ei ole võetud kõrgharidusteenuste suhtes. Kohustusi ei ole võetud raadio- ja telesaadete vahendusel osutatavate täiskasvanuharidusteenuste suhtes. BG: Kohustusi ei ole võetud esimese ja/või teise taseme hariduse teenuste osutamise suhtes välismaalastest füüsiliste isikute ja liitude poolt ning kõrgharidusteenuste osutamise suhtes. CZ, SK: Juhatuse liikmete enamuse suhtes kehtib kodakondsuse nõue. Kohustusi ei ole võetud kõrgharidusteenuste, v.a teise taseme järgse tehnika- ja kutsehariduse teenuste (CPC 92310) osutamise suhtes. CY, FI, MT, RO, SE: Kohustusi ei ole võetud. EL: Enamik põhi- ja keskkoolide juhatuse liikmetest peab vastama kodakondsusnõudele. Kohustusi ei ole võetud kõrgkoolide suhtes, mis annavad välja tunnustatud riiklikke diplomeid. ES, IT: Vajaduste test selliste eraülikoolide avamiseks, millel on õigus välja anda tunnustatud diplomeid ja kraade; menetlus hõlmab parlamendilt nõuande saamist. Põhikriteeriumid: rahvaarv ja olemasolevate asutuste paiknemise tihedus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	HR: Kohustusi ei ole võetud esimese taseme hariduse teenuste suhtes (CPC 921). Teise taseme hariduse teenused: kohustusi ei ole võetud juriidiliste isikute suhtes. HU, SK: Asutatavate koolide arvu võivad piirata tegevuslubade väljaandmise eest vastutavad kohalikud ametiasutused (või kõrgkoolide ja muude kõrgharidusasutuste korral keskvõimuorganid). LV: Kohustusi ei ole võetud puuetega õpilastele teise taseme tehnika- ja kutsehariduslike teenustega seotud haridusteenuste osutamise suhtes (CPC 9224). SI: Kohustusi ei ole võetud põhikoolide suhtes. Enamik kesk- ja kõrgkoolide juhatuse liikmetest peab vastama kodakondsusnõudele.
E. Muud haridusteenused (CPC 929)	AT, BE, BG, CY, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud. CZ, SK: Eraettevõtjate haridusvõrgus osalemiseks on nõutav kontsessioon. Enamik juhatuse liikmetest peab vastama kodakondsusnõudele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
11. KESKKONNATEENUSED[1] A. Reoveeteenused (CPC 9401)[2] B. Tahkete/ohtlike jäätmete käitlemine, v.a ohtlike jäätmete piiriülene transport a) Jäätmekäitlusteenused (CPC 9402) b) Kanalisatsiooni- jms teenused (CPC 9403) C. Välisõhu ja kliima kaitse (CPC 9404)[3]	Puuduvad.

[1] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.
[2] Vastab reoveekäitlusteenustele.
[3] Vastab heitgaaside puhastusteenustele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Pinnase ja vee parandamine ja puhastamine a) Saastatud/reostatud pinnase ja vee käitlemine, parandamine (CPC 9406 osa)[1] E. Müra ja vibratsiooni vähendamine (CPC 9405) F. Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse a) Loodus- ja maastikukaitseteenused (CPC 9406 osa) G. Muud keskkonnateenused ja nendega seotud teenused (CPC 9409)	

[1] Vastab loodus- ja maastikukaitseteenuste osadele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
12. FINANTSTEENUSED	
A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused	AT: Välisriigi kindlustusseltsi filiaalile tuleb keelduda andmast tegevusluba, kui kindlustajal ei ole oma kodumaal õiguslikku vormi, mis oleks vastav või võrreldav aktsiaseltsi või vastastikuse kindlustusseltsiga. BG, ES: Enne teatavate kindlustusliikide osutamiseks filiaali või esinduse asutamist Bulgaarias või Hispaanias peab välisriigi kindlustajal olema vähemalt viis aastat luba tegeleda samade kindlustusliikidega oma päritoluriigis. EL: Asutamisõigus ei hõlma esinduskontorite loomist ega muud kindlustusandja alalist kohalolekut, v.a juhul, kui sellised kontorid asutatakse agentuuride, filiaalide või peakontoritena. FI: Kindlustusseltsis peab vähemalt poolte projektijuhtide, juhatuse ja järelevalvenõukogu liikmete alaline elukoht olema ELis, kui pädevad asutused ei ole teinud erandit. Välisriigi kindlustajatele ei või anda tegevusluba tegutsemiseks Soomes filiaalina, kes annab kohustuslikku pensionikindlustust.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	IT: Filiaalide asutamise luba antakse järelevalveasutuste hinnangu alusel. BG, PL: Kindlustusvahendajad peavad olema kohalikud juriidilised isikud (mitte filiaalid). PT: Filiaali asutamiseks Portugalis peavad välisriikide kindlustusandjad tõendama, et neil on vähemalt viie aasta pikkune tegutsemiskogemus. Otseste filiaalide avamine ei ole lubatud kindlustusvahenduse eesmärgil, mis on reserveeritud vastavalt ELi liikmesriigi õigusele loodud äriühingutele. SK: Välisriigi kodanikud võivad asutada aktsiaseltsina vormistatud kindlustusseltsi või tegeleda kindlustustegevusega Slovaki Vabariigis registreeritud tütarettevõtete (mitte filiaalide) kaudu. SI: Välisinvestorid ei saa omada osalust erastatavates kindlustusseltsides. Vastastikustesse kindlustusseltsidesse võivad kuuluda üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud äriühingud (mitte filiaalid) ja kohalikud füüsilised isikud. Nõustamis- ja nõuete rahuldamise teenuste pakkumiseks on nõutav asutamine juriidilise isikuna (mitte filiaalina). Füüsilisest isikust ettevõtjate puhul on nõutav alaline elukoht Sloveenia Vabariigis. SE: Kindlustusmaakleri teenust pakkuvaid äriühinguid, mis ei ole asutatud Rootsis, võib asutada ainult filiaali kaudu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Pangandus- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)	EUROOPA LIIT: Investeerimisfondide vara tohivad hoiustada üksnes äriühingud, mille registrijärgne asukoht on ELis. Avatud investeerimisfondide ja investeerimisettevõtete juhtimiseks tuleb asutada spetsialiseeritud fondivalitseja, mille peakontor ja registrijärgne asukoht on samas liikmesriigis. BG: Pensionikindlustusteenust võib pakkuda osaluse kaudu juriidilise isikuna asutatud pensionikindlustusettevõtetes (mitte filiaalides). Juhatuse esimehe ja direktorite nõukogu esimehe alaline elukoht peab olema Bulgaarias. CY: Küprosel võivad väärtpaberite vahendamisega tegeleda üksnes Küprose börsi liikmed (maaklerid). Maaklerfirma võib Küprose börsi liikmena registreerida üksnes siis, kui see on asutatud ja registreeritud vastavalt Küprose äriühinguõigusele (mitte filiaalina). FI: Vähemalt poolte asutajate, juhatuse liikmete, vähemalt ühe nõukogu lihtliikme ja ühe asendusliikme ning krediidiasutuse allkirjaõigusega isiku alaline elukoht peab olema ELis. Pädevad asutused võivad teha kõnealustest nõuetest erandi.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	HR: Puuduvad, v.a arveldus- ja kliiringuteenuste puhul, mille puhul Keskdepositoorium (CDA) on Horvaatias ainus teenusepakkuja. Mitteresidendid saavad CDA teenuseid kasutada võrdsetel alustel. HU: Välisriigi institutsioonide filiaalid ei tohi osutada varahaldusteenuseid erapensionifondidele ega riskikapitali haldusteenuseid. Finantsasutuse juhatuses peaks olema vähemalt kaks liiget, kes on Ungari kodanikud ja riigi elanikud asjaomaste välisvaluutat käsitlevate määruste tähenduses ja kes on vähemalt ühe aasta elanud alaliselt Ungaris. IE: Kollektiivsete investeerimisskeemide puhul, mis toimivad avatud investeerimisfondide ja muutuvkapitaliga äriühingutena (v.a ettevõtted, mis tegelevad kollektiivse investeerimisega võõrandatavatesse väärtpaberitesse (UCITS)), peavad usaldusisik/hoiulevõtja ja fondivalitseja olema asutatud Iirimaal või mõnes muus ELi liikmesriigis (mitte filiaalina). Investeerimisusaldusühingu korral peab vähemalt üks täisosanik olema asutatud Iirimaal. Selleks et Iirimaal börsiliikmeks saada, peab üksusel olema kas I) Iirimaa tegevusluba, mille eeltingimus on, et asutatud ühingu või seltsi peakontor/registrijärgne asukoht oleks Iirimaal, või II) mõne teise liikmesriigi tegevusluba vastavalt ELi investeerimisteenuste direktiivile.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	IT: Selleks et saada luba Itaalias asutatud väärtpaberiarveldussüsteemi haldamiseks, peab äriühing olema asutatud Itaalias juriidilise isikuna (mitte filiaalina). Selleks et saada luba väärtpaberite keskdepositooriumi haldamiseks Itaalias, peab äriühing olema asutatud Itaalias juriidilise isikuna (mitte filiaalina). Kollektiivsete investeerimisskeemide korral, mis ei ole ELi õigusaktide kohaselt ühtlustatud võõrandatavatesse väärtpaberitesse kollektiivselt investeerimise ettevõtted (UCITS), peab usaldusisik/hoiulevõtja olema registreeritud juriidilise isikuna Itaalias või mõnes muus ELi liikmesriigis ning asutatud filiaali kaudu Itaalias. ELi õigusaktide kohaselt ühtlustamata võõrandatavatesse väärtpaberitesse kollektiivselt investeerimise ettevõtete haldusäriühingud peavad samuti olema asutatud Itaalias (mitte filiaalina). Ainult pangad, kindlustusseltsid, investeerimisühingud ning ELi õigusaktide kohaselt ühtlustatud võõrandatavatesse väärtpaberitesse kollektiivselt investeerimise ettevõtete haldusäriühingud, mille seaduslik peakontor on ELis ning Itaalias asutatud võõrandatavatesse väärtpaberitesse kollektiivselt investeerimise ettevõtted võivad tegutseda pensionifondide ressursihaldajana. Rändmüügiteenuse osutamiseks peavad vahendajad kasutama volitatud finantsteenuste osutajaid, kelle elukoht on mõne ELi liikmesriigi territooriumil. Välisriigi vahendajate esindused ei või tegeleda tegevusega, mille eesmärk on investeerimisteenuste osutamine. LT: Varahalduse eesmärgil nõutakse eraldi fondivalitseja (mitte filiaali) asutamist. Vara depositooriumina võivad tegutseda üksnes äriühingud, mille registrijärgne asukoht on Leedus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	PT: Pensionifonde võivad hallata ainult Portugalis juriidilise isikuna asutatud spetsialiseeritud äriühingud ja Portugalis asutatud kindlustusseltsid, millel on luba elukindlustuse valdkonnas tegutsemiseks, või üksused, millel on luba hallata pensionifonde teistes ELi liikmesriikides (kohustusi ei ole võetud kolmandate riikide otseste filiaalide suhtes). RO: Välisriigi asutuste filiaalid ei või osutada varahaldusteenuseid. SK: investeerimisteenuseid võivad Slovaki Vabariigis osutada pangad, investeerimisettevõtted, investeerimisfondid ja väärtpaberidiilerid, mis on asutatud nõutava omakapitaliga aktsiaseltsina (mitte filiaalina). SI: Kohustusi ei ole võetud erastatavates pankades osalemise suhtes ja erapensionifondide (vabatahtlikud pensionifondid) suhtes. SE: Hoiupanga asutaja peab olema ELis elav füüsiline isik.
13. TERVISHOIU- JA SOTSIAALTEENUSED[1] (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	

[1] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
A. Haiglateenused (CPC 9311) B. Kiirabiteenused (CPC 93192) C. Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193) D. Sotsiaalteenused (CPC 933)	EUROOPA LIIT: Eraettevõtjate tervishoiu- ja sotsiaalvõrgus osalemiseks on nõutav kontsessioon. Võib rakendada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, transporditaristu, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine ja uute töökohtade loomine. AT, SI: Kohustusi ei ole võetud kiirabiteenuste suhtes. BG: Kohustusi ei ole võetud haiglateenuste, kiirabiteenuste ja raviasutuste teenuste (v.a haiglateenused) suhtes. CZ, FI, MT, SE, SK: Kohustusi ei ole võetud. HU, SI: Kohustusi ei ole võetud sotsiaalteenuste suhtes. PL: Kohustusi ei ole võetud kiirabiteenuste, raviasutuste, v.a haiglateenused, ja sotsiaalteenuste suhtes. BE, UK: Kohustusi ei ole võetud kiirabiteenuste, raviasutuste, v.a haiglateenused, ja sotsiaalteenuste suhtes, v.a sanatooriumid ja puhkekodud ning vanadekodud. CY: Kohustusi ei ole võetud haiglateenuste, kiirabiteenuste, raviasutuste, v.a haiglateenused, ja sotsiaalteenuste suhtes, v.a sanatooriumid ja puhkekodud ning vanadekodud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
14. TURISMI- JA REISITEENUSED	
A. Hotellid, restoranid ja toitlustamine (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) v.a õhusõidukites toitlustamise teenused[1]	BG: Nõutav on asutamine juriidilise isikuna (mitte filiaalina). IT: Baaride, kohvikute ja restoranide suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvaarv ja olemasolevate asutuste paiknemise tihedus.
B. Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) (CPC 7471)	BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). PT: Nõue moodustada äriühing, mille juriidiline asukoht on Portugalis (kohustusi ei ole võetud filiaalide suhtes).
C. Giiditeenused (CPC 7472)	Puuduvad.

[1] Õhusõidukites toitlustamise teenused on esitatud punktis 17.E.a (Maapealne teenindus) TRANSPORDI ABITEENUSTE all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
15. MEELELAHUTUS-, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)	
A. Meelelahutusteenused (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) (CPC 9619)	CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI, SK: Kohustusi ei ole võetud. BG: Kohustusi ei ole võetud, v.a teatrilavastajate, laulukollektiivide, ansamblite ja orkestrite pakutavad meelelahutusteenused (CPC 96191); kirjanike, heliloojate, skulptorite, estraadikunstnike jt üksikartistide osutatavad teenused (CPC 96192) ning teatrite lisateenused (CPC 96193). EE: Kohustusi ei ole võetud muude meelelahutusteenuste suhtes (CPC 96199), v.a kinoteenused. LV: Kohustusi ei ole võetud, v.a kinoteenused (CPC 96199 osa).
B. Uudiste- ja meediaagentuuride teenused (CPC 962)	FR: Välisosalus prantsuskeelseid väljaandeid kirjastavates äriühingutes ei tohi olla suurem kui 20 % äriühingu kapitalist või hääleõigustest. Meediaagentuuride asutamisel välisinvestorite poolt kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raamatukogud, arhiivid, muuseumid ja muud kultuuriteenused[1] (CPC 963)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud. AT, LT: Eraettevõtjate osalemiseks raamatukogude, arhiivide, muuseumide jm kultuuriteenuste võrgus on nõutav kontsessioon või litsents.
D. Sporditeenused (CPC 9641)	AT, SI: Kohustusi ei ole võetud suusakooliteenuste ja mäeinstruktoriteenuste suhtes. BG, CY, CZ, EE, LV, MT, PL, RO, SK: Kohustusi ei ole võetud.
E. Puhkeparkide ja supelrandade teenused (CPC 96491)	Puuduvad.

[1] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
16. TRANSPORDITEENUSED	
A. Meretransport[1]	
a) Rahvusvaheline reisijatevedu (CPC 7211, v.a riigisisene kabotaaž) b) Rahvusvaheline kaubavedu (CPC 7212, v.a riigisisene kabotaaž)[2]	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud registreeritud äriühingu asutamise suhtes asutamisriigi lipu all sõitva laevastiku käitamiseks. BG, CY, EE, HU, LV, LT, MT, RO: Kohustusi ei ole võetud muus vormis ärilise esindatuse suhtes rahvusvaheliste meretransporditeenuste osutamiseks. DE, ES, FR, FI, EL, IT, LV, MT, PL, PT, SI ja SE: Fiiderteenused tegevusloa alusel.

[1] Sadamateenuste ja muude meretransporditeenuste suhtes, mis eeldavad avaliku omandi kasutamist, kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

[2] Sisaldab fiiderteenuseid ja seadmete teisaldamist rahvusvaheliste merevedajate poolt samas riigis asuvate sadamate vahel, kui sellega ei kaasne tulu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Siseveetransport[1]	
a) Reisijatevedu (CPC 7221) b) Kaubavedu (CPC 7222)	EUROOPA LIIT: Meetmetega, mis põhinevad kehtivatel või kavandatavatel siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad riigisisese omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud registreeritud äriühingu asutamise suhtes asutamisriigi lipu all sõitva laevastiku käitamiseks. AT: Kodakondsusnõue laevandusettevõtte asutamise korral füüsiliste isikute poolt. Juriidilise isikuna asutamise korral kehtib juhatuse ja nõukogu liikmetele kodakondsusnõue. Nõutav on äriühingu registreerimine või püsiv tegevuskoht Austrias. Lisaks peab enamik aktsiatest kuuluma ELi kodanikele. BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). FI: Teenuseid võivad osutada üksnes Soome lipu all sõitvad laevad. HR: Kohustusi ei ole võetud.

[1] Kommunaalteenuste horisontaalpiirangut kohaldatakse sadamateenuste ja muude siseveetransporditeenuste suhtes, mis eeldavad avaliku omandi kasutamist.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raudteetransport[1] a) Reisijatevedu (CPC 7111) b) Kaubavedu (CPC 7112)	BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). HR: Kohustusi ei ole võetud.
D. Maanteetransport[2]	

[1] Avaliku omandi kasutamist eeldavate raudteetransporditeenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

[2] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
a) Reisijatevedu (CPC 7121 ja CPC 7122)	EUROOPA LIIT: Välisinvestorid ei saa liikmesriigis transporditeenuseid osutada (kabotaaž), v.a mitteregulaarsete bussiteenuste rentimine (koos juhiga). EUROOPA LIIT: Majandusvajaduste test taksoteenuste korral. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine. AT, BG: Ainuõigused ja/või -volitused saab anda üksnes ELi kodanikele ja ELi juriidilistele isikutele, kelle peakorter on ELis. BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). FI, LV: Nõutav on luba, mis ei laiene välismaal registreeritud sõidukitele. LV ja SE: Asutatud üksustelt nõutakse riigis registreeritud sõidukite kasutamist. ES: Majandusvajaduste test CPC 7122 korral. Põhikriteeriumid: kohalik nõudlus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	IT, PT: Majandusvajaduste test limusiiniteenuste korral. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine. ES, IE, IT: Majandusvajaduste test linnadevahelise bussiveo teenuste korral. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine. FR: Kohustusi ei ole võetud linnadevahelise bussiveo teenuste suhtes.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) Kaubavedu[1] (CPC 7123, v.a postivedu omal kulul[2])	AT, BG: Ainuõigused ja/või -volitused saab anda üksnes ELi kodanikele ja ELi juriidilistele isikutele, kelle peakorter on ELis. BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). FI, LV: Nõutav on luba, mis ei laiene välismaal registreeritud sõidukitele. LV ja SE: Asutatud üksustelt nõutakse riigis registreeritud sõidukite kasutamist. IT, SK: Majandusvajaduste test. Põhikriteerium on kohalik nõudlus.
E. Kaupade (v.a kütus) torutransport[3][4] (CPC 7139)	AT: Ainuõigused saab anda üksnes ELi kodanikele ja ELi juriidilistele isikutele, kelle peakorter on ELis.

1 Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.
2 CPC 71235 osa, mis on esitatud SIDETEENUSTE all punktis 7.A (Posti- ja kulleriteenused).
3 Kütuste torutransport on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.B.
4 Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
17. TRANSPORDI ABITEENUSED[1]	
A. Meretranspordi abiteenused[2] a) Meretranspordi lastikäitlemisteenused b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) Tollivormistusteenused d) Konteinerjaama- ja depooteenused e) Laevade agenteerimisteenused	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Puksiirteenuste ja meretranspordi abiteenuste puhul ei ole kohustusi võetud registreeritud äriühingute asutamise suhtes asutamisriigi lipu all sõitva laevastiku käitamiseks. IT: Majandusvajaduste test meretranspordi lastikäitlemisteenuste korral. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine ja uute töökohtade loomine. BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla 49 %.

[1] Ei hõlma transpordivahendite hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.F.l.1–6.F.l.4.

[2] Sadamateenuste, muude avaliku omandi kasutamist eeldavate abiteenuste ning puksiirteenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
f) Meretranspordi ekspedeerimise teenused g) Laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7213) h) Puksiirteenused (CPC 7214) i) Meretranspordi tugiteenused (CPC 745 osa) j) Muud tugi- ja abiteenused (sh toitlustamine) (CPC 749 osa)	HR: Kohustusi ei ole võetud järgmiste teenuste korral: c) tollivormistusteenused, d) konteinerjaama- ja depooteenused, e) laevade agenteerimisteenused ja f) meretranspordi ekspedeerimise teenused. Järgmiste teenuste korral: a) meretranspordi lastikäitlemisteenused, b) hoiustamis- ja ladustamisteenused, j) muud tugi- ja abiteenused (sh toitlustamine), h) puksiirteenused ja i) meretranspordi tugiteenused: reservatsioonid puuduvad, v.a nõue, et välismaised juriidilised isikud peavad asutama Horvaatias äriühingu, kellele sadamavaldaja on andnud avaliku pakkumismenetluse tulemusena tegevusloa. Teenusepakkujate arvu võidakse piirata vastavalt sadamate läbilaskevõimele. SI: Tollivormistust võivad teha üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid). FI: Puksiirteenuseid võivad osutada ainult Soome lipu all sõitvad laevad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Siseveetranspordi abiteenused[1] a) Lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) Kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)	EUROOPA LIIT: Meetmetega, mis põhinevad kehtivatel või kavandatavatel siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad riigisisese omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud puksiirteenuste ja siseveetranspordi tugiteenuste suhtes. AT: Kodakondsusnõue laevandusettevõtte asutamise korral füüsiliste isikute poolt. Juriidilise isikuna asutamise korral kehtib kodakondsusnõue juhatuse ja nõukogu liikmetele. Nõutav on äriühingu registreerimine või püsiv tegevuskoht Austrias. Lisaks peab enamik aktsiatest kuuluma ELi kodanikele.

[1] Sadamateenuste, muude avaliku omandi kasutamist eeldavate abiteenuste ning puksiirteenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) Laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7223) e) Puksiirteenused (CPC 7224) f) Siseveetranspordi tugiteenused (CPC 745 osa) g) Muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla kuni 49 %. HR: Kohustusi ei ole võetud. HU: Asutamisel võidakse nõuda riigi osalust. FI: Puksiirteenuseid võivad osutada ainult Soome lipu all sõitvad laevad. SI: Tollivormistust võivad teha üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raudteetranspordi abiteenused[1] a) Lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) Kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) Puksiirteenused (CPC 7113)	BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla kuni 49 %. HR: Kohustusi ei ole võetud d) puksiirteenuste suhtes. SI: Tollivormistust võivad teha üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid).

[1] Avaliku omandi kasutamist eeldavate teenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
e) Raudteetranspordi tugiteenused (CPC 743) f) Muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	
D. Maanteetranspordi abiteenused[1] a) Lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) Kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)	AT: Kommertsveokite rentimiseks (koos juhiga) saab anda loa üksnes ELi kodanikele ja ELi juriidilistele isikutele, kelle peakorter on ELis. BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla kuni 49 %. FI: Kommertsveokite rentimiseks (koos juhiga) on nõutav luba, mis ei laiene välismaal registreeritud sõidukitele. HR: Kohustusi ei ole võetud d) kommertsveokite rentimise suhtes (koos juhiga). SI: Tollivormistust võivad teha üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid).

[1] Avaliku omandi kasutamist eeldavate teenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) Kommertsveokite rentimine (koos juhiga) (CPC 7124) e) Maanteetranspordivahendite tugiteenused (CPC 744) f) Muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	
E. Õhutranspordi abiteenused	

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
a) Maapealne teenindus (sh toitlustamine)	EUROOPA LIIT: Puuduvad, v.a tingimus, et: – kohustused on vastastikused; – teenuse liigid sõltuvad lennujaama suurusest. Teenuseosutajate arvu lennujaamas võib piirata olemasolevast pinnast tulenevate piirangute tõttu, kuid muudel põhjustel ei tohi neid olla vähem kui kaks. BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). HR: Kohustusi ei ole võetud.
b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). PL: Külmutatud või jahutatud kaupade hoiustamisteenuste ning vedelike või gaaside mahtkaubana hoiustamise teenuste korral sõltuvad teenuseliigid lennujaama suurusest. Teenuseosutajate arvu lennujaamas võib piirata olemasolevast pinnast tulenevate piirangute tõttu, kuid muudel põhjustel ei tohi neid olla vähem kui kaks.
c) Kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)	BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). HU: Kohustusi ei ole võetud. SI: Tollivormistust võivad teha üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) Õhusõidukite rentimine koos meeskonnaga (CPC 734)	EUROOPA LIIT: ELi lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud liikmesriigis või mujal ELis. Õhusõiduki omanik peab olema kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrollinõuetele (sealhulgas juhatuse liikmete kodakondsus) vastav juriidiline isik. Erandeid võib teha lühiajaliste rendilepingute korral või erakorralistel asjaoludel. BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
e) Müük ja turustamine	EUROOPA LIIT: Lennuettevõtjate omanduses või kontrolli all olevaid arvutipõhiseid ettetellimissüsteeme käitavate investorite erikohustused. BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
f) Arvutipõhine ettetellimissüsteem	EUROOPA LIIT: Lennuettevõtjate omanduses või kontrolli all olevaid arvutipõhiseid ettetellimissüsteeme käitavate investorite erikohustused. BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
g) Lennujaamade juhtimine[1]	EUROOPA LIIT: Kohustused on vastastikused. BG: Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). PL: Välisosalus kuni 49 %. HR: Kohustusi ei ole võetud.
F. Kaupade (v.a kütus) torutranspordi abiteenused[2] a) Torude kaudu transporditavate kaupade (v.a kütus) hoiustamis- ja ladustamisteenused[3] (CPC 742 osa)	Puuduvad.

1 Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

2 Kütuste torutranspordi abiteenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.C.

3 Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
18. ENERGIATEENUSED	
A. Kaevandamisega seotud teenused[1] (CPC 883)[2]	Puuduvad.

[1] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

[2] Hõlmab järgmisi tasu või lepingu alusel osutatavaid teenuseid: kaevandamisega seotud nõuande- ja nõustamisteenused, maapealne platsi ettevalmistus, maapealne puurimisrajatis, naftapuurimine, puuriterade teenused, terasraketis- ning toruteenused, hiivatehnoloogia ja -varustus, tahkete ainete kontroll, esemete puuraugust pinnaletoomise ja kaldpuuraukude eritoimingud, kaevuplatsi geoloogia ja puurimise juhtimine, südamiku väljavõtmine, kaevude katsetamine, juhtmeliinide teenused, viimistlusvedelike (soolalahused) tarnimine ja kasutamine, viimistlusseadmete tarnimine ja paigaldamine, tsementimine (surupumpamine), stimulatsiooniteenused (pragunemine, hapestamine ja surupumpamine), kaevude parandus- ja remonditeenused, kaevude sulgemine ja hülgamine.
Ei hõlma otsest juurdepääsu loodusvaradele või nende kasutamist.
Ei hõlma muude loodusvarade kui nafta ja gaas (CPC 5115) kaevandamiseks tehtavaid platsi ettevalmistustöid, mis on esitatud punktis 8 EHITUSTEENUSED.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Kütuste torutransport[1] (CPC 7131)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud.
C. Torude kaudu transporditavate kütuste hoiustamis- ja ladustamisteenused[2] (CPC 742 osa)	PL: Energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise suhtes (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
D. Tahke-, vedel- ja gaaskütuse jms toodete hulgimüügiteenused (CPC 62271) ning elektri, auru ja kuuma vee hulgimüügiteenused[3]	EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud elektri, auru ja kuuma vee hulgimüügiteenuste suhtes.

[1] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

[2] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

[3] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Mootorikütuse jaemüügiteenused (CPC 613) F. Kütteõli, balloonigaasi, kivisöe ja küttepuidu jaemüük (CPC 63297) ning elektri, (muu kui ballooni-) gaasi, auru ja kuuma vee jaemüügiteenused[1]	EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud mootorkütuse, elektri, (muu kui ballooni-)gaasi, auru ja kuuma vee jaemüügiteenuste suhtes. BE, BG, DK, FR, IT, MT, PT: Kütteõli, balloonigaasi, kivisöe ja küttepuidu jaemüügi korral kohaldatakse kaubamajadele (FR puhul üksnes suurtele kauplustele) loa andmisel majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate kaubamajade arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine.
G. Energiajaotusega seotud teenused[2] (CPC 887)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, HU, IT, LU, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud, v.a nõustamisteenuste puhul, mille korral reservatsioonid puuduvad. SI: kohustusi ei ole võetud, v.a gaasijaotusega kaasnevate teenuste puhul, mille korral reservatsioonid puuduvad.

[1] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

[2] Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut, v.a nõustamisteenuste korral.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
19. MUUD MUJAL NIMETAMATA TEENUSED	
a) Pesemis-, puhastus- ja värvimisteenused (CPC 9701)	Puuduvad.
b) Juuksuriteenused (CPC 97021)	IT: Majandusvajaduste testi kohaldatakse võrdse kohtlemise põhimõtte alusel. See test seab kohaldamise korral piiri ettevõtete arvule. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus.
c) Iluravi, maniküüri- ja pediküüriteenused (CPC 97022)	IT: Majandusvajaduste testi kohaldatakse võrdse kohtlemise põhimõtte alusel. See test seab kohaldamise korral piiri ettevõtete arvule. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus.
d) Muud mujal liigitamata iluraviteenused (CPC 97029)	IT: Majandusvajaduste testi kohaldatakse võrdse kohtlemise põhimõtte alusel. See test seab kohaldamise korral piiri ettevõtete arvule. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
e) Spaateenused ja mitteravimassaažid, niivõrd kui neid pakutakse füüsilise heaoluga seotud lõõgastusteenustena ja mitte ravi või taastusravi eesmärgil[12] (CPC ver. 1.0 97230)	Puuduvad.
f) Sidevõrguteenused (CPC 7543)	Puuduvad.

[1] Ravimassaažid ja soojusraviteenused on esitatud punktis 6.A.h (Meditsiiniteenused), 6.A.j.2 (Õdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused) ning 13.A ja 13 C (Tervishoiuteenused).

[2] Kommunaalteenuste horisontaalpiirangud kehtivad selliste spaateenuste ja mitteravimassaažide suhtes, mida osutatakse ühiskondliku tähtsusega paikade, nt teatavate veekogude juures.

V LISA

(Lepingu XI lisa)

PIIRIÜLESE TEENUSTE OSUTAMISEGA SEOTUD KOHUSTUSTE LOENDID

PUNKT A

ELi POOL

1. Alljärgnevas kohustuste loendis on esitatud käesoleva lepingu artikli 172 kohaselt liberaliseeritud majandustegevusalad ning kõnealustes sektorites Kesk-Ameerika riikide poolt osutatavate teenuste ja nende teenuseosutajate suhtes reservatsioonidena kohaldatavad turulepääsu ja võrdse kohtlemise piirangud. Loend koosneb järgmistest elementidest:

   a) esimene veerg, milles on näidatud sektor või allsektor, kus lepinguosaline on võtnud kohustuse, ja liberaliseerimise ulatus, mil määral reservatsioone kohaldatakse;

   b) teine veerg, milles kirjeldatakse kohaldatavaid reservatsioone.

Kui punktis b nimetatud veerus on esitatud üksnes konkreetse liikmesriigi puhul kohaldatavad reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetamata liikmesriigid asjaomases sektoris kohustusi reservatsioonideta (NB! kui kõnealuses sektoris puuduvad liikmesriigile omased reservatsioonid, ei piira see horisontaalreservatsioone või valdkondlikke ELi reservatsioone, mida võidakse kohaldada).

Käesoleva lepinguga hõlmatud sektorites või allsektorites, mida ei ole alljärgnevas loendis nimetatud, ei ole seoses piiriülese teenuste osutamisega kohustusi võetud.

2. Üksikute sektorite ja allsektorite kindlakstegemisel kasutatakse:

a) „CPC“ – ühtne tooteklassifikaator, nagu on esitatud ÜRO Statistikaametis, Statistical Papers, Series M, nr 77, CPC prov, 1991;

b) „CPC ver 1.0“ – ühtne tooteklassifikaator, nagu on esitatud ÜRO Statistikaametis, Statistical Papers, Series M, nr 77, CPC ver. 1.0, 1998.

3. Allpool esitatud loendis ei ole nimetatud kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast turulepääsu ega võrdse kohtlemise piirangut käesoleva lepingu artiklite 170 ja 171 tähenduses. Kõnealuseid meetmeid (nt tegevusloa saamise nõue, universaalteenuse osutamise kohustused, kvalifikatsioonide tunnustamise nõue reguleeritud sektorites, nõue sooritada teatavad eksamid, sh keeleeksamid) kohaldatakse Kesk-Ameerika riikide teenuseosutajate suhtes igal juhul, isegi kui neid ei ole loendis nimetatud.

4. Alljärgnev loend ei piira teatavate teenuste sektorite ja allsektorite juures mooduse nr 1 teostatavust ning riigimonopolide ja ainuõiguste olemasolu, nagu on kirjeldatud asutamisega seotud kohustuste loendis.

5. Käesoleva lepingu artikli 159 lõike 3 kohaselt ei sisalda allpool esitatud loend lepinguosaliste määratud subsiidiumeid käsitlevaid meetmeid.

6. Käesolevast kohustuste loendist tulenevatel õigustel ja kohustustel ei ole isejõustuvat mõju ning seega ei anta sellega õigusi otse üksikutele füüsilistele või juriidilistele isikutele.

7. Alljärgnevas loendis kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DK	Taani
ES	Hispaania
EE	Eesti
EUROOPA LIIT	Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid
FI	Soome
FR	Prantsusmaa
EL	Kreeka

HR	Horvaatia
HU	Ungari
IE	Iirimaa
IT	Itaalia
LV	Läti
LT	Leedu
LU	Luksemburg
MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SK	Slovaki Vabariik
SI	Sloveenia
SE	Rootsi
UK	Ühendkuningriik

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Kinnisvara Mooduste nr 1 ja 2 korral AT, BG, CY, CZ, DK, EE, EL, FI, HU, IE, IT, LT, LV, MT, PL, RO, SI, SK: Piirangud välisinvestoritele maa ja kinnisvara omandamisel[1].
1. ÄRITEENUSED	
A. Kutseteenused	

[1] Teenustesektorite puhul piirdutakse olemasolevates GATSi kohustustes kajastatud piirangutega.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
a) Õigusteenused (CPC 861)[1] välja arvatud õigusnõustamise ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamisega seotud teenused, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nt notarid, *huissiers de justice* või muud *officiers publics et ministériels*	Mooduste nr 1 ja 2 korral AT, CY, ES, EL, LT, MT, SK: Advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse siseriikliku (ELi ja liikmesriigi) õiguse praktiseerimiseks, kohaldatakse kodakondsusnõuet. BE, FI: Advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse kohtuliku esindamise teenuste puhul, kehtib kodakondsusnõue koos elukohanõuetega. Belgias kohaldatakse tsiviilasja arutamisel kassatsioonikohtus (*Cour de cassation*) esindamise kvoote.

[1] Hõlmab õigusnõustamise-, seadusjärgse esindamise, vahekohtu-, lepitus- ja vahendusmenetluse ning juriidiliste dokumentide ja nende tõendamisega seotud teenuseid. Õigusteenuste osutamine on lubatud üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse, ELi õiguse ja iga jurisdiktsiooni õigusega, kus teenuseosutaja või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima, ning õigusteenuse nagu mis tahes muu teenuse osutamise puhul kohaldatakse Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavaid litsentsimisnõudeid ja -menetlusi. Rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega seotud õigusteenuseid osutavate advokaatide puhul võivad need muu hulgas olla vastavus kohalikule eetikakoodeksile, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusega ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane aadress vastuvõtvas riigis. ELi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel ning Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja asjaomase liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel. Täielik vastuvõtmine asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri võib seetõttu osutuda vajalikuks kohtutes ja muudes ELi pädevates asutustes esindamiseks, kuna see hõlmab ELi ja riikliku menetlusõiguse tava. Ent mõnedes liikmesriikides on lubatud neil välisriigi advokaatidel, keda ei ole advokatuuri täielikult vastu võetud, esindada tsiviilkohtumenetluses poolt, kes on selle riigi kodanik või kuulub sellesse riiki, kus advokaadil on õigus praktiseerida.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	BG: Välisriikide advokaadid võivad esindada oma asukohariigi kodanikku ning nende suhtes kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet ja nad peavad tegema koostööd Bulgaaria advokaadiga. Vahendusteenuste korral on nõutav alaline elukoht. FR: Advokaatide kutsealadele *avocat auprès de la Cour de Cassation* ja *avocat auprès du Conseil d'Etat* pääsu suhtes kohaldatakse kvoote ja kodakondsusnõuet. HR: Kohustusi ei ole võetud Horvaatia õiguse praktiseerimise suhtes. HU: Advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõuetega. Välisriikidest pärit advokaatide õigustegevus peab piirduma õigusnõustamisega. LV: Vandeadvokaatide suhtes, kellel on kriminaalasjades esindamise ainuõigus, kohaldatakse kodakondsusnõuet. DK: Õigusnõustamise teenuste turustamise õigus on juristidel, kes omavad tegevusluba Taanis, ja Taanis registreeritud õigusbüroodel. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse Taani õiguse eksami sooritamist. SE: Advokatuuri vastuvõtmisel, mis on vajalik Rootsi kutsenimetuse *advokat* kasutamiseks, kohaldatakse elukohanõuet.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) 1. Arvepidamis- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	Mooduse nr 1 korral FR, HU, IT, MT, RO, SI: Kohustusi ei ole võetud. AT: Kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise korral. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) 2. Auditeerimisteenused (CPC 86211 ja 86212, v.a arvepidamisteenused)	Mooduse nr 1 korral BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, UK: Kohustusi ei ole võetud. AT: Kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise ja konkreetsete Austria seadustega (nt kapitaliühingute seadus, väärtpaberibörsi seadus, pangandusseadus jne) ette nähtud auditite tegemise korral. HR: Välisriikide audiitorühingud võivad pakkuda Horvaatia territooriumil auditeerimisteenuseid, kui nad on asutanud seal filiaali. SE: Üksnes Rootsis kinnitatud audiitoritel on õigus osutada auditeerimisteenuseid õiguslikel alustel teatavate juriidiliste isikute juures nagu piiratud vastutusega äriühingud. Üksnes kõnealused isikud võivad olla nõuetele vastavat auditeerimist (ametlikel eesmärkidel) praktiseerivate äriühingute aktsiate omanikud või moodustada partnerettevõtte. Kinnitamiseks on nõutav alaline elukoht. LT: Audiitori aruanne peab valmima koostöös audiitoriga, kellel on Leedus tegutsemise luba. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
c) Maksualase nõustamise teenused (CPC 863)[1]	Mooduse nr 1 korral AT: Kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise korral. CY: Maksunõunikel peab olema rahandusministri luba. Loa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Kasutatavaid kriteeriume kohaldatakse analoogselt välisinvesteeringutele antavate lubade suhtes (loetletud horisontaaljaos), sest need kehtivad käesoleva allsektori suhtes, kusjuures alati arvestatakse tööhõive olukorraga allsektoris. BG, MT, RO ja SI: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

[1] Ei hõlma maksualaseid õigusnõustamise ja seadusjärgse esindamise teenuseid, mis on esitatud punktis 1.A.a (Õigusteenused).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) Arhitektiteenused ning e) Linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	Mooduse nr 1 korral AT: Kohustusi ei ole võetud, v.a planeerimisteenuste suhtes. BE, BG, CY, EL, IT, MT, PL, PT, SI: Kohustusi ei ole võetud. DE: Kõikide välisriigist osutatavate teenuste tasude suhtes kohaldatakse siseriiklikke eeskirju. HR: Füüsilised ja juriidilised isikud võivad pakkuda arhitektiteenuseid Horvaatia Arhitektide Koja heakskiidul. Välismaal valminud disainlahenduse või projekti vastavust Horvaatia õigusele peab tunnustama (kinnitama) volitatud füüsiline või juriidiline isik Horvaatias. Kohustusi ei ole võetud linnaplaneerimise suhtes. HU, RO: Kohustusi ei ole võetud maastikuarhitektiteenuste suhtes. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
f) Inseneriteenused ning g) Integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	Mooduse nr 1 korral AT, SI: Kohustusi ei ole võetud, v.a planeerimisteenuste suhtes. BG, CY, EL, IT, MT, PT: Kohustusi ei ole võetud. HR: Füüsilised ja juriidilised isikud võivad pakkuda inseneriteenuseid Horvaatia Inseneride Koja heakskiidul. Välismaal valminud disainlahenduse või projekti vastavust Horvaatia õigusele peab tunnustama (kinnitama) volitatud füüsiline või juriidiline isik Horvaatias. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
h) Meditsiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud. HR: Kohustusi ei ole võetud, v.a telemeditsiini suhtes. SI: Kohustusi ei ole võetud sotsiaalmeditsiini, sanitaar-, epidemioloogiliste, meditsiini-/ökoloogiliste teenuste, vere, verepreparaatide ja siirdatavate organite tarnimise ning lahangute suhtes. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
i) Veterinaariateenused (CPC 932)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, MT, NL, PT, RO, SI, SK: Kohustusi ei ole võetud. UK: Kohustusi ei ole võetud, v.a veterinaararstidele osutatavate veterinaarlabori- ja veterinaartehniliste teenuste ning üldnõustamise, juhiste ja teabe (nt toitumise, käitumise ja lemmikloomade hoolduse kohta) andmise suhtes. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
j) 1. Ämmaemandateenused (CPC 93191 osa) j) 2. Meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud. FI, PL: Kohustusi ei ole võetud, v.a õdede suhtes. HR: Kohustusi ei ole võetud, v.a telemeditsiini suhtes. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
k) Farmaatsiatoodete jaemüük ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211) ja muud apteekriteenused[1]	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, DE, CY, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Kohustusi ei ole võetud. CZ, LV, LT: Kohustusi ei ole võetud, v.a postimüügi suhtes. HU: Kohustusi ei ole võetud, v.a CPC 63211 suhtes. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
B. Arvutiteenused ja nendega seotud teenused (CPC 84)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.

[1] Ravimite üldsusele tarnimise suhtes kehtivad samamoodi kui muude teenuste osutamise suhtes Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ning -menetlused. Üldiselt võivad kõnealust teenust osutada üksnes apteekrid. Mõnes liikmesriigis on apteekritele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimine.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Teadus- ja arendusteenused	
a) Loodusteaduslikud teadus- ja arendusteenused (CPC 851) b) Sotsiaal- ja humanitaarteaduslikud teadus- ja arendusteenused (CPC 852, v.a psühholoogiteenused)[1] c) Interdistsiplinaarsed teadus- ja arendusteenused (CPC 853)	Mooduste nr 1 ja 2 korral EUROOPA LIIT: Riiklikult rahastatavate teadus- ja arendusteenuste korral antakse ainuõigused ja/või -volitused üksnes ELi kodanikele ja ELi juriidilistele isikutele, kelle peakorter on ELis.

[1] CPC 85201 osa, mis on esitatud punktis 1.A.h (Meditsiini- ja hambaraviteenused).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Kinnisvarateenused[1]	
a) Oma või renditud varaga seotud teenused (CPC 821)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, CZ, EE, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud. HR: Nõutav on kaubanduslik kohalolek. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
b) Tasu eest või lepingu alusel osutatavad teenused (CPC 822)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, CZ, EE, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud. HR: Nõutav on kaubanduslik kohalolek. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

[1] Asjaomane teenus on seotud kinnisvaramaaklerite kutsealaga ega mõjuta füüsiliste ja juriidiliste isikute õigusi ja/või piiranguid kinnisvara ostmisel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Rendi-/liisinguteenused (ilma juhita)	
a) Laevadega seotud teenused (CPC 83103)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, DE, HU, MT, RO: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
b) Õhusõidukitega seotud teenused (CPC 83104)	Mooduste nr 1 ja 2 korral BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO, SK: Kohustusi ei ole võetud. EUROOPA LIIT: ELi lennuettevõtjate kasutatavad õhusõidukid peavad olema registreeritud lennuettevõtjat litsentsivas liikmesriigis või mujal ELis. Erandeid võib teha lühiajaliste rendilepingute korral või erakorralistel asjaoludel.
c) Muude transpordivahenditega seotud teenused (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO, SI: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) Muude masinate ja seadmetega seotud teenused (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 ja CPC 83109)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
e) Isiklike ja majapidamistarvetega seotud teenused (CPC 832)	Mooduste nr 1 ja 2 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud. EE: Kohustusi ei ole võetud, v.a eelnevalt lindistatud videokassettide koduseadmetes kasutamiseks laenutamise teenuste suhtes.
f) Telekommunikatsiooniseadmete rentimine (CPC 7541)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
F. Muud äriteenused	
a) Reklaamiteenused (CPC 871)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
b) Turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused (CPC 864)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
c) Juhtimisalase nõustamise teenused (CPC 865)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
d) Juhtimisalase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)	Mooduste nr 1 ja 2 korral HU: Kohustusi ei ole võetud vahekohtu- ja lepitusteenuste suhtes (CPC 86602).
e) Tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenused (CPC 8676)	Mooduse nr 1 korral IT: Kohustusi ei ole võetud bioloogi ja keemiaanalüütiku kutseala suhtes. HR: Kohustusi ei ole võetud kohustuslike tunnistuste ja samalaadsete ametlike dokumentidega seotud teenuste suhtes. BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: Kohustusi ei ole võetud. HR: Kohustusi ei ole võetud kohustuslike tunnistuste ja samalaadsete ametlike dokumentidega seotud teenuste suhtes.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
f) Põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 osa)	Mooduse nr 1 korral IT: Kohustusi ei ole võetud agronoomi ja *periti agrari* kutseala suhtes. EE, MT, RO, SI: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
g) Kalandusega seotud nõustamisteenused (CPC 882 osa)	Mooduse nr 1 korral LV, MT, RO, SI: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
h) Tööstusliku tootmisega seotud nõustamisteenused (CPC 884 osa ja CPC 885 osa)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
i) Personali töölerakendamise ja värbamise teenused	

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
i) 1. Juhtide otsimise teenused (CPC 87201)	Mooduse nr 1 korral AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud.
i) 2. Töölerakendamise teenused (CPC 87202)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud.
i) 3. Kontori abipersonali värbamise teenused (CPC 87203)	Mooduse nr 1 korral AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
j) 1. Juurdlusteenused (CPC 87301)	Mooduste nr 1 ja 2 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: Kohustusi ei ole võetud.
j) 2. Turvateenused (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	Mooduste nr 1 ja 2 korral HU: Kohustusi ei ole võetud CPC 87304 ja CPC 87305 suhtes. BE, BG, CY, CZ, ES, EE, FI, FR, HR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI, SK: Kohustusi ei ole võetud.
k) Seonduvad teadusliku ja tehnilise nõuande teenused (CPC 8675)	Mooduse nr 1 korral BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK: Kohustusi ei ole võetud uurimisteenuste suhtes. HR: Põhilisi geoloogilisi, geodeetilisi ja mäetööstusega seotud nõustamisteenuseid ning asjaomaseid keskkonnakaitsealaseid nõustamisteenuseid võib Horvaatia territooriumil osutada üksnes koos kohalike juriidiliste isikutega või nende kaudu. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 1. Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Mooduse nr 1 korral Merelaevade korral: BE, BG, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, UK: Kohustusi ei ole võetud. Siseveelaevade korral: EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
l) 2. Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 3. Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ja maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
l) 4. Õhusõidukite ning nende osade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Mooduse nr 1 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 5. Metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-) seadmete hooldus- ja remonditeenused ning isiklike tarbeesemete ja majapidamistarvete hooldus- ja parandusteenused[1] (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
m) Hoonete puhastusteenused (CPC 874)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

[1] Transpordivahendite hooldus- ja remonditeenused (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) on esitatud punktides 1.F.l.1–1.F.l.4. Kontorimasinate ja -seadmete (sh arvutid) hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud punktis 1.B (Arvutiteenused).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
n) Fotograafiateenused (CPC 875)	Mooduse nr 1 korral BG, EE, MT, PL: Kohustusi ei ole võetud aerofotograafiateenuste osutamise suhtes. HR, LV: Kohustusi ei ole võetud erifotograafiateenuste suhtes (CPC 87504). Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
o) Pakendamisteenused (CPC 876)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
p) Trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
q) Konverentsiteenused (CPC 87909 osa)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 1. Tõlketeenused (CPC 87905)	Mooduse nr 1 korral PL: Kohustusi ei ole võetud vandetõlkide teenuste suhtes. HR: Kohustusi ei ole võetud ametlike dokumentide suhtes. HU, SK: Kohustusi ei ole võetud kirjaliku ja suulise ametliku tõlkimise suhtes. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
r) 2. Sisekujundus- ja tellimustoodete kujundamise teenused (CPC 87907)	Mooduse nr 1 korral DE: Kõikide välisriigist osutatavate teenuste tasude suhtes kohaldatakse siseriiklikke eeskirju. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 3. Inkassoteenused (CPC 87902)	Mooduste nr 1 ja 2 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud.
r) 4. Krediidiinfoteenused (CPC 87901)	Mooduste nr 1 ja 2 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud.
r) 5. Paljundusteenused (CPC 87904)[1]	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
r) 6. Telekommunikatsioonialase nõustamise teenused (CPC 7544)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.

[1] Ei hõlma trükkimisteenuseid, mis kuuluvad CPC 88442 alla ja on esitatud punktis 1.F.p).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 7. Telefonivastamisteenused (CPC 87903)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
2. SIDETEENUSED	
A. Posti- ja kulleriteenused	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad[1].

[1] Allsektorite i–iv puhul võidakse nõuda konkreetseid universaalteenuse osutamise kohustusi kehtestavaid lube ja/või sissemaksete tegemist tagatisfondi.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
(Riigisisestesse või välisriigi sihtkohtadesse suunatud postisaadetiste[1] käitlemisega[2] seotud teenused vastavalt järgmisele allsektorite loendile: i) mis tahes liiki füüsilisel kandjal[3] olevate adresseeritud kirjalike teabevahetuste käitlemine, sealhulgas hübriidpostiteenus ja otsepostitus; ii) adresseeritud saadetiste ja pakkide[4] käitlemine; iii) adresseeritud ajakirjandustoodete[5] käitlemine; iv) eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste käitlemine registreeritud või kindlustatud postisaadetistena; v) eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste kättetoimetamise kiirkulleriteenused[6]; vi) adresseerimata postisaadetiste käitlemine; vii) dokumendivahetus[7].	

1 „Käitlemine“ peaks hõlmama kogumist, sorteerimist, vedu ja kättetoimetamist.

2 „Postisaadetis“ – saadetis, mida käitlevad kas riiklikud või eraettevõtjad.

3 Nt kiri, postkaardid.

4 Siia alla kuuluvad raamatud, kataloogid.

5 Ajakirjad, ajalehed, perioodikaväljaanded.

6 Kiirkulleriteenus võib sisaldada peale suurema kiiruse ja usaldusväärsuse lisaväärtuselemente, näiteks kogumine lähetamiskohast, adressaadile kättetoimetamine, asukoha kindlakstegemine ja jälgimine, sihtpunkti ning adressaadi muutmine teel oleva saadetise korral, vastuvõtukinnitus.

7 Vahenditega, sh ajutiste ruumide ja kolmandate isikute poolse transpordiga varustamine, võimaldamaks kõnealuse teenuse tarbijatel postisaadetisi omavahel vahetades neid ise kätte toimetada. Postisaadetis – saadetis, mida käitlevad kas riiklikud või eraettevõtjad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Allsektorid i, iv ja v võib jätta välja, kui need kuuluvad monopoliseeritud teenuste valdkonda, st: kirjasaadetised hinnaga kuni 2,5kordne avalik põhitariif, kui nende kaal ei ületa 50 grammi,[1] pluss kohtulike või haldusmenetluste käigus kasutatav tähitud posti teenus.) (CPC 751 osa, CPC 71235 osa[2] ja CPC 73210 osa[3])	

[1] „Kirjasaadetis“ – mis tahes füüsilisele kandjale kirjutatud teade, mis edastatakse ja toimetatakse kätte saatja poolt saadetisele või selle ümbrisele märgitud aadressil. Raamatuid, katalooge, ajalehti ja perioodikaväljaandeid kirjasaadetistena ei käsitata.

[2] Posti maanteevedu omal kulul.

[3] Posti õhuvedu omal kulul.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Telekommunikatsiooniteenused Kõnealused teenused ei hõlma majandustegevust, mis seisneb telekommunikatsiooniteenuste kaudu edastatava sisu tootmises.	
a) Kõik elektromagnetiliste signaalide edastamist ja vastuvõtmist sisaldavad teenused,[1] v.a ringhääling[2]	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.

[1] Need teenused ei hõlma sidusinfo- ja/või andmetöötlust (sh tehingute töötlust) (CPC 843 osa), mis on esitatud punktis 1.B (Arvutiteenused).

[2] Ringhäälingut määratletakse katkematu ülekandevoona, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammide signaalide edastamiseks üldsusele, kuid mis ei hõlma operaatorite ühenduskanaleid.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) Satelliitlevi edastamise teenused[1]	Mooduste nr 1 ja 2 korral EUROOPA LIIT: Puuduvad, v.a selles osas, et käesoleva sektori teenuseosutajate suhtes võidakse kohaldada kohustust kaitsta nende võrgu kaudu sisu edastamisega seotud üldist huvi pakkuvaid eesmärke kooskõlas ELi elektrooniliste sideteenuste õigusliku raamistikuga. BE: Kohustusi ei ole võetud.
3. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	Mooduse nr 1 korral Puuduvad. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

[1] Need teenused hõlmavad telekommunikatsiooniteenuseid, mis seisnevad raadio- ja telesaadete edastamises ja vastuvõtmises satelliidi vahendusel (satelliidi kaudu edastamise katkematu ahel, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammi signaalide levitamiseks üldsusele). See hõlmab satelliitsideteenuste müüki, kuid ei sisalda teleprogrammide pakettide müüki kodumajapidamistele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
4. TURUSTUSTEENUSED (v.a relvade, laskemoona, lõhkeainete jm sõjavarustuse turustamine) A. Komisjonimüügiagentide teenused a) Mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute komisjonimüügiga tegelevate agentide teenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa) b) Muud komisjonimüügiagentide teenused (CPC 621)	Mooduste nr 1 ja 2 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud kemikaalide ja väärismetallide (ja -kivide) turustamise suhtes. AT: Kohustusi ei ole võetud pürotehniliste kaupade, süttivate kaupade ja lõhkeseadeldiste ning toksiliste ainete turustamise suhtes. AT, BG: Kohustusi ei ole võetud meditsiiniotstarbeliste toodete, nt meditsiini- ja kirurgiaseadmete, meditsiiniotstarbeliste ainete ja esemete turustamise suhtes. HR: Kohustusi ei ole võetud tubakatoodete suhtes.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Hulgimüügiteenused a) Mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute hulgimüügiteenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa) b) Telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete hulgimüügiteenused (CPC 7542 osa) c) Muud hulgimüügiteenused (CPC 622, v.a energiatoodete hulgimüügiteenused[1])	Mooduse nr 1 korral AT, BG, PL, RO: Kohustusi ei ole võetud tubaka ja tubakatoodete turustamise suhtes. IT: Hulgimüügiteenuste puhul kehtib tubaka riigimonopol. BG, FI, PL, RO: Kohustusi ei ole võetud alkohoolsete jookide turustamise suhtes. SE: Kohustusi ei ole võetud alkohoolsete jookide jaemüügi suhtes. AT, BG, CZ, FI, RO, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud ravimite turustamise suhtes. BG, HU, PL: Kohustusi ei ole võetud kaubamaakleri teenuste suhtes. FR: Kohustusi ei ole võetud komisjonimüügiagentide teenuste suhtes, kui teenuseid osutavad riiklike huvidega seotud seitsmeteistkümnel (17) värskete toiduainete turul tegutsevad ettevõtjad ja maaklerid. Kohustusi ei ole võetud ravimite hulgimüügi suhtes. MT: Kohustusi ei ole võetud komisjonimüügiagentide teenuste suhtes. BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud jaemüügiteenuste, v.a postimüügi suhtes.

[1] Need teenused, mis hõlmavad CPC 62271, on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 13.D.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Jaemüügiteenused[1] Mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute jaemüügiteenused (CPC 61112 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa) Telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete jaemüügiteenused (CPC 7542 osa) Toiduainete jaemüügiteenused (CPC 631)	

[1] Ei hõlma hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 1.B ja 1.F.l. Ei hõlma energiatoodete jaemüügiteenuseid, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktides 13.E ja 13.F.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Muude (mitteenergeetiliste) kaupade jaemüügiteenused, v.a farmaatsia-, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük[1] (CPC 632, v.a CPC 63211 ja 63297) D. Frantsiisimine (CPC 8929)	
5. HARIDUSTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	
A. Esimese taseme hariduse teenused (CPC 921)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE, SI: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral CY, FI, HR, MT, RO, SE, SI: Kohustusi ei ole võetud.

[1] Farmaatsia-, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük on esitatud KUTSETEENUSTE all punktis 1.A.k.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Teise taseme hariduse teenused (CPC 922)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral CY, FI, MT, RO, SE: Kohustusi ei ole võetud. Mooduste nr 1 ja 2 korral LV: Kohustusi ei ole võetud puuetega õpilastele teise taseme tehnika- ja kutsehariduslike teenustega seotud haridusteenuste osutamise suhtes (CPC 9224).
C. Kõrgharidusteenused (CPC 923)	Mooduse nr 1 korral AT, BG, CY, FI, FR, IT, MT, RO, SE: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: Kohustusi ei ole võetud. Mooduste nr 1 ja 2 korral CZ, SK: Kohustusi ei ole võetud kõrgharidusteenuste suhtes, v.a teise taseme järgse tehnika- ja kutsehariduse teenused (CPC 92310).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Täiskasvanuharidusteenused (CPC 924)	Mooduste nr 1 ja 2 korral AT: Kohustusi ei ole võetud raadio- ja telesaadete vahendusel osutatavate täiskasvanuharidusteenuste suhtes. CY, FI, MT, RO, SE: Kohustusi ei ole võetud.
E. Muud haridusteenused (CPC 929)	Mooduste nr 1 ja 2 korral AT, BE, BG, CY, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud. HR: Reservatsioonid puuduvad kirjavahetuse või telekommunikatsiooni teel antava hariduse korral.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
6. KESKKONNATEENUSED A. Reoveeteenused (CPC 9401)[1] B. Tahkete/ohtlike jäätmete käitlemine, v.a ohtlike jäätmete piiriülene transport a) Jäätmekäitlusteenused (CPC 9402) b) Kanalisatsiooni- jms teenused (CPC 9403) C. Välisõhu ja kliima kaitse (CPC 9404)[2]	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud, v.a nõustamisteenuste suhtes. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

[1] Vastab reoveekäitlusteenustele.

[2] Vastab heitgaaside puhastusteenustele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Pinnase ja vee parandamine ja puhastamine Saastatud/reostatud pinnase ja vee käitlemine, parandamine (CPC 94060 osa)[1] E. Müra ja vibratsiooni vähendamine (CPC 9405) F. Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse Loodus- ja maastikukaitseteenused (CPC 9406 osa) G. Muud keskkonnateenused ja nendega seotud teenused (CPC 94090)	

[1] Vastab loodus- ja maastikukaitseteenuste osadele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
7. FINANTSTEENUSED	
A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused	Mooduste nr 1 ja 2 korral AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Kohustusi ei ole võetud otsekindlustusteenuste korral, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud: i) merelaevanduse ja tasulise lennutegevuse ning kosmoselendude ja -vedudega (sealhulgas satelliidid), kus kindlustus katab mis tahes osa või kõik alljärgnevast: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad mis tahes kohustused ning ii) rahvusvahelises transiidis olevate kaupadega. AT: Müügitoetustegevus ja vahendus väljaspool ELi asutatud tütarettevõtja või väljaspool Austriat asutatud filiaali nimel (v.a edasikindlustus ja retrosessioon) on keelatud. Kohustusliku õhuveokindlustuse (v. a rahvusvahelise kaubaveo puhul) lepinguid võib sõlmida ainult ELis asutatud tütarettevõtja või Austrias asutatud filiaal. Kindlustuslepingute pealt (v.a edasikindlustus või retrosessioon), mille sõlmib tütarettevõtja, mis ei ole asutatud ELis, või filiaal, mis ei ole asutatud Austrias, võetakse suuremat kindlustuspreemia maksu. Suuremast maksust võib teha erandeid.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	DK: Kohustusliku õhuveokindlustuse lepinguid võivad sõlmida ainult ELis asutatud firmad. Ükski isik ega äriühing (sh kindlustusseltsid) peale Taani seaduste kohaselt või Taani pädevate asutuste poolt litsentsitud kindlustusseltside ei või Taanis ärilistel eesmärkidel kaasa aidata Taanis elavate isikute, Taani laevade või Taanis asuva vara otsekindlustuslepingute sõlmimisele. DE: Kohustusliku lennutranspordikindlustuse lepinguid võib sõlmida ainult ELis asutatud tütarettevõtja või Saksamaal asutatud filiaal. Kui välisriigi kindlustusselts on asutanud Saksamaal filiaali, võib ta sõlmida Saksamaal rahvusvahelise transpordiga seotud kindlustuslepinguid üksnes Saksamaal asutatud filiaali kaudu. FR: Maismaaveoriskide kindlustusteenust võivad osutada ainult ELis asutatud kindlustusseltsid. PL: Kohustusi ei ole võetud edasikindlustuse ja retrotsessiooni suhtes, v.a kaupade riskid rahvusvahelises kaubanduses.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	PT: Õhu- ja meretranspordi kindlustust, mis hõlmab kaupu, õhusõidukit, laevakeret ja vastutust, võivad anda ainult ELis asutatud äriühingud; sellise kindlustusäri vahendajana võivad Portugalis tegutseda üksnes Euroopa Liidus asutatud isikud või äriühingud. RO: Edasikindlustus rahvusvahelisel turul on lubatud vaid juhul, kui riski ei saa edasi kindlustada siseturul. ES: Aktuaari teenuste korral elukohanõue ja kolmeaastane vastav kogemus. Mooduse nr 1 korral AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Kohustusi ei ole võetud otsekindlustuse vahendamise teenuste puhul, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud: i) merelaevanduse ja tasulise lennutegevuse ning kosmoselendude ja -vedudega (sealhulgas satelliidid), kus kindlustus katab mis tahes osa või kõik alljärgnevast: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad mis tahes kohustused ning ii) rahvusvahelises transiidis olevate kaupadega.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	BG: Kohustusi ei ole võetud otsekindlustuse korral, välja arvatud teenuste suhtes, mida osutavad välisriigi teenuseosutajad välisriigi isikutele Bulgaaria Vabariigi territooriumil. Kaupade veokindlustuse, sõidukikindlustuse ja Bulgaaria Vabariigis kehtiva riskivastutuskindlustuse lepinguid ei või välisriigis asutatud kindlustusseltsid vahetult sõlmida. Välisriigi kindlustusselts võib kindlustuslepingu sõlmida ainult filiaali kaudu. Kohustusi ei ole võetud hoiusekindlustuse ja samalaadsete tagatissüsteemide ning kohustuslike kindlustusskeemide suhtes. CY, LV, MT: Kohustusi ei ole võetud otsekindlustusteenuste korral, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud: i) merelaevanduse ja tasulise lennutegevuse ning kosmoselendude ja -vedudega (sealhulgas satelliidid), kus kindlustus katab mis tahes osa või kõik alljärgnevast: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad mis tahes kohustused ning ii) rahvusvahelises transiidis olevate kaupadega.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	LT: Kohustusi ei ole võetud otsekindlustusteenuste korral, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud: i) merelaevanduse ja tasulise lennutegevuse ning kosmoselendude ja -vedudega (sealhulgas satelliidid), kus kindlustus katab mis tahes osa või kõik alljärgnevast: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad mis tahes kohustused ning ii) rahvusvahelises transiidis olevate kaupadega, v.a maismaatranspordi korral, kui risk asub Leedus. BG, LV, LT, PL: Kohustusi ei ole võetud kindlustusvahenduse korral. FI: Otsekindlustuse (sh kaaskindlustuse) teenuseid võivad pakkuda üksnes kindlustusandjad, kelle peakontor asub ELis või kellel on Soomes filiaal. Kindlustusmaakleriteenuste osutamise tingimuseks on alaline tegevuskoht ELis. HR: Kohustusi ei ole võetud otsekindlustuse ja otsekindlustuse vahendusteenuste suhtes, v.a: a) elukindlustus: elukindlustuse pakkumine Horvaatias alaliselt elavatele välismaalastele; b) kahjukindlustus: kahjukindlustuse, v.a liikluskindlustuse pakkumine Horvaatias alaliselt elavatele välismaalastele; c) mere-, lennu- ja transpordikindlustus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	HU: Kindlustusandjad, kes ei ole asutatud ELis, võivad osutada Ungari territooriumil otsekindlustusteenuseid üksnes Ungaris registreeritud filiaali kaudu. IT: Kohustusi ei ole võetud aktuaaride suhtes. Kaupade veokindlustuse, sõidukikindlustuse ja Itaalias kehtiva vastutuskindlustuse lepinguid võivad sõlmida üksnes ELis asutatud kindlustusseltsid. Nimetatud lisatingimus ei kehti selliste rahvusvaheliste vedude suhtes, mis hõlmavad importi Itaaliasse. SE: Otsekindlustusteenuste osutamine on lubatud üksnes Rootsis tegevusluba omava kindlustusteenuse osutaja kaudu, kui välisriigi teenuseosutaja ja Rootsi kindlustusselts kuuluvad samasse kontserni või kui nad on sõlminud omavahelise koostöö lepingu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	Mooduse nr 2 korral AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Kohustusi ei ole võetud vahendusteenuste suhtes. BG: Otsekindlustuse korral võivad Bulgaaria füüsilised ja juriidilised isikud, samuti välisriigi isikud, kes tegutsevad ärivaldkonnas Bulgaaria Vabariigi territooriumil, sõlmida oma ärivaldkonnaga seotud kindlustuslepinguid üksnes Bulgaarias kindlustustegevuse luba omavate teenuseosutajatega. Nendest lepingutest tulenev kindlustushüvitis makstakse välja Bulgaarias. Kohustusi ei ole võetud hoiusekindlustuse ja samalaadsete tagatissüsteemide ning kohustuslike kindlustusskeemide suhtes. HR: Kohustusi ei ole võetud otsekindlustuse ja otsekindlustuse vahendusteenuste suhtes, v.a: a) elukindlustus: Horvaatias alaliselt elavate välismaalaste võimalus saada elukindlustust;

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	b) kahjukindlustus: i) Horvaatias alaliselt elavate välismaalaste võimalus saada muud kahjukindlustust kui liikluskindlustus; ii) – isiku- või varakindlustus, mida Horvaatia Vabariigis ei pakuta; – äriühingud, kes ostavad kindlustusteenust välismaalt seoses investeeringutega välismaistesse tööstusettevõtetesse, sealhulgas nende tööstusettevõtete sisseseade kindlustus; – välislaenude tagasisaamise kindlustus (tagatise kindlustus); – selliste täielikus omandis ettevõtete ja ühisettevõtete isiku- ja varakindlustus, kelle majandustegevus toimub välisriigis, kui see on kooskõlas asjaomase riigi õigusaktidega või kui seda nõuavad nende registreerimistingimused; – ehitatavad või remonditavad laevad, kui nii on sätestatud välismaise kliendiga (ostjaga) sõlmitud lepingus; c) mere-, lennu- ja transpordikindlustus. IT: Kaupade veokindlustuse, sõidukikindlustuse ja Itaalias kehtiva vastutuskindlustuse lepinguid võivad sõlmida üksnes ELis asutatud kindlustusseltsid. Nimetatud lisatingimus ei kehti selliste rahvusvaheliste vedude suhtes, mis hõlmavad importi Itaaliasse.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Pangandus- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud, v.a finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenuse) osutamise suhtes. BE: Investeerimisalase nõustamise teenuse osutamiseks on nõutav äriühingu asutamine Belgias. BG: Kohaldada võib telekommunikatsioonivõrgu kasutamisega seotud piiranguid ja tingimusi. CY: Kohustusi ei ole võetud, v.a vabalt võõrandatavate väärtpaberitega kauplemise, finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenuse) osutamise suhtes. EE: Hoiuste vastuvõtmise korral nõutav Eesti Finantsinspektsiooni luba ja registreerimine aktsiaseltsi, tütarettevõtja või filiaalina vastavalt Eesti õigusaktidele. EE: Investeerimisfondide juhtimiseks on nõutav spetsialiseeritud fondivalitseja asutamine ja investeerimisfondide vara tohivad hoiustada ainult äriühingud, mille registrijärgne asukoht on ELis.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	HR: Kohustusi ei ole võetud, v.a laenuandmise, kapitalirendi, makse- ja arveldusteenuste, tagatis- ja garantiitehingute, rahamaaklerluse, finantsteabe esitamise ja edastamise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenuse) osutamise suhtes. LT: Avatud investeerimisfondide ja investeerimisühingute juhtimiseks on nõutav spetsialiseeritud fondivalitseja asutamine ja investeerimisfondide vara tohivad hoiustada ainult äriühingud, mille registrijärgne asukoht on ELis. IE: Investeerimisteenuste osutamiseks või investeerimisalaseks nõustamiseks on tarvis kas i) Iirimaa tegevusluba, mille puhul on tavaliselt nõutav, et ettevõte oleks juriidilise isikuna registreeritud või äriühing või füüsilisest isikust ettevõtja, mille peakontor/registrijärgne asukoht on igal juhul Iirimaal (mõnel juhul tegevusluba ei nõuta, näiteks kui kolmandast riigist pärit teenuseosutaja ei oma Iirimaal kaubanduslikku kohalolekut ja seda teenust ei osutata eraisikutele), või ii) mõne teise liikmesriigi tegevusluba kooskõlas ELi investeerimisteenuste direktiiviga.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	IT: Kohustusi ei ole võetud *promotori di servizi finanziari* (finantsteenuste osutaja) suhtes. LV: Kohustusi ei ole võetud, v.a igat liiki väärtpaberite emiteerimises osalemise, finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenuse) osutamise suhtes. LT: Pensionifondide haldamiseks on nõutav kaubanduslik kohalolek. MT: Kohustusi ei ole võetud, v.a hoiuste vastuvõtmise, igat liiki laenamise, finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenuse) osutamise suhtes. PL: Finantsteabe ja finantsandmete töötlemise ning sellega seotud tarkvara pakkumise ja edasiandmise korral: riikliku telekommunikatsioonivõrgu või mõne muu volitatud operaatori võrgu kasutamise nõue. RO: Kohustusi ei ole võetud kapitalirendi suhtes, rahaturu instrumentide, välisvaluuta, derivatiivtoodete, vahetuskursi ja intressimäära instrumentide, vabalt kaubeldavate väärtpaberite ja muude vabalt kaubeldavate instrumentide ja finantsvaradega kauplemise suhtes, igat liiki väärtpaberite emiteerimises osalemise suhtes, varahaldamise suhtes ning finantsvara eest arveldamis- ja kliiringuteenuste osutamise suhtes. Maksed ja rahaülekandeteenused on lubatud üksnes residentpanga kaudu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	SI: i) Riigi võlakirjade emissioonides osalemine ja pensionifondide haldamine: kohustusi ei ole võetud. ii) Kõik muud allsektorid, v.a osalemine riigi võlakirjade emissioonides, pensionifondide haldamine, finantsteabe hankimine ja edastamine ning nõustamis- ja muud finantstugiteenused: kohustusi ei ole võetud, v.a krediidi vastuvõtmine (igat liiki laenamine) ning tagatiste ja kohustuste vastuvõtmine välisriigi krediidiasutustelt omamaiste juriidiliste isikute ja füüsilisest isikust ettevõtjate poolt. Välisriikide isikud tohivad välismaiseid väärtpabereid pakkuda ainult riiklike pankade ja börsimaakleriäriühingu kaudu. Sloveenia börsi liikmed peavad olema asutatud Sloveenia Vabariigis või olema välismaiste investeerimisühingute või pankade filiaalid. Mooduse nr 2 korral BG: Kohaldada võib telekommunikatsioonivõrgu kasutamisega seotud piiranguid ja tingimusi. PL: Finantsteabe ja finantsandmete töötlemise ning sellega seotud tarkvara pakkumise ja edasiandmise korral: riikliku telekommunikatsioonivõrgu või muu volitatud operaatori võrgu kasutamise nõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
8. TERVISHOIU- JA SOTSIAALTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	
A. Haiglateenused (CPC 9311) C. Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
D. Sotsiaalteenused (CPC 933)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral BE: Kohustusi ei ole võetud sotsiaalteenuste, v.a sanatooriumide ja puhkekodude ning vanadekodude suhtes.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
9. TURISMI- JA REISITEENUSED	
A. Hotellid, restoranid ja toitlustamine (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) v.a õhusõidukites toitlustamise teenused[1]	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud, v.a toitlustamise suhtes. HR: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
B. Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) (CPC 7471)	Mooduse nr 1 korral BG, HU: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

[1] Õhusõidukites toitlustamise teenused on esitatud TRANSPORDI ABITEENUSTE all punktis 12.E.a (Maapealne teenindus).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Giiditeenused (CPC 7472)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
10. MEELELAHUTUS-, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)	

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
A. Meelelahutusteenused (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) (CPC 9619)	Mooduse nr 1 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SK, SI: Kohustusi ei ole võetud. BG: Kohustusi ei ole võetud, v.a teatrilavastajate, laulurühma, ansambli ja orkestri meelelahutusteenuste (CPC 96191) suhtes; autorite, heliloojate, skulptorite, meelelahutajate ja muude individuaalkunstnike teenuste (CPC 96192) suhtes; ning teatri kõrvalteenuste (CPC 96193) suhtes. EE: Kohustusi ei ole võetud muude meelelahutusteenuste (CPC 96199), v.a kinoteenuste suhtes. LT, LV: Kohustusi ei ole võetud, v.a kinoteenuste (CPC 96199 osa) suhtes.
B. Uudiste- ja meediaagentuuride teenused (CPC 962)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raamatukogud, arhiivid, muuseumid ja muud kultuuriteenused (CPC 963)	Mooduse nr 1 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud.
D. Sporditeenused (CPC 9641)	Mooduste nr 1 ja 2 korral AT: Kohustusi ei ole võetud suusakooliteenuste ja mäeinstruktoriteenuste suhtes. BG, CZ, HR, LV, MT, PL, RO, SK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 1 korral CY, EE: Kohustusi ei ole võetud.
E. Puhkeparkide ja supelrandade teenused (CPC 96491)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
11. TRANSPORDITEENUSED	
A. Meretransport a) Rahvusvaheline reisijatevedu (CPC 7211, v.a riigisisene kabotaaž) b) Rahvusvaheline kaubavedu (CPC 7212, v.a riigisisene kabotaaž)[1]	Mooduste nr 1 ja 2 korral BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI ja SE: Fiiderteenused tegevusloa alusel.

[1] Sisaldab fiiderteenuseid ja seadmete teisaldamist rahvusvaheliste merevedajate poolt samas riigis asuvate sadamate vahel, kui sellega ei kaasne tulu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Siseveetransport a) Reisijatevedu (CPC 7221) b) Kaubavedu (CPC 7222)	Mooduste nr 1 ja 2 korral EUROOPA LIIT: Meetmetega, mis põhinevad kehtivatel või kavandatavatel siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad riigisisese omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. AT: Kodakondsusnõue laevandusettevõtte asutamise korral füüsiliste isikute poolt. Juriidilise isiku asutamise korral kehtib tegevdirektoritele ning juhatuse ja nõukogu liikmete enamusele kodakondsusnõue. Nõutav on äriühingu registreerimine või püsiv tegevuskoht Austrias. Lisaks peab enamik aktsiatest kuuluma ELi kodanikele. BG, CY, CZ, EE, FI, HR, HU, LT, MT, RO, SE, SI, SK: Kohustusi ei ole võetud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raudteetransport a) Reisijatevedu (CPC 7111) b) Kaubavedu (CPC 7112)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
D. Maanteetransport a) Reisijatevedu (CPC 7121 ja CPC 7122) b) Kaubavedu (CPC 7123, v.a postivedu omal kulul[1])	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

[1] CPC 71235 osa, mis on esitatud SIDETEENUSTE all punktis 2.A (Posti- ja kulleriteenused).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Kaupade (v.a kütus) torutransport[1] (CPC 7139)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud.
12. TRANSPORDI ABITEENUSED[2]	

[1] Kütuste torutransport on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 13.B.

[2] Ei hõlma transpordivahendite hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 1.F.l.1–1.F.l.4.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
A. Meretranspordi abiteenused a) Meretranspordi lastikäitlemisteenused b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) Tollivormistusteenused d) Konteinerjaama- ja depooteenused e) Laevade agenteerimisteenused f) Meretranspordi ekspedeerimise teenused g) Laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7213) h) Puksiirteenused (CPC 7214)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud tollivormistusteenuste ning konteinerjaama- ja depooteenuste suhtes. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud meretranspordi lastikäitlemisteenuste suhtes. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud hoiustamis- ja ladustamisteenuste suhtes. AT, BE, BG, CY, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud puksiirteenuste suhtes. AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: Kohustusi ei ole võetud laevade koos meeskonnaga rentimise suhtes. HR: Kohustusi ei ole võetud, v.a kaubaveoagentuuri teenuste (CPC 748) suhtes. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
i) Meretranspordi tugiteenused (CPC 745 osa) j) Muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	
B. Siseveetranspordi abiteenused a) Lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) Kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) Laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7223)	Mooduste nr 1 ja 2 korral EUROOPA LIIT: Meetmetega, mis põhinevad kehtivatel või kavandatavatel siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad riigisisese omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud puksiirteenuste suhtes. HR: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 1 korral AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI, SE: Kohustusi ei ole võetud laevade koos meeskonnaga rentimise suhtes.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
e) Puksiirteenused (CPC 7224) f) Siseveetranspordi tugiteenused (CPC 745 osa) g) Muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raudteetranspordi abiteenused a) Lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) Kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) Puksiirteenused (CPC 7113) e) Raudteetranspordi tugiteenused (CPC 743) f) Muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud puksiirteenuste suhtes. HR: Kohustusi ei ole võetud, v.a c) kaubaveoagentuuri teenuste suhtes. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Maanteetranspordi abiteenused a) Lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) Kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) Kommertsveokite rentimine (koos juhiga) (CPC 7124) e) Maanteetranspordi tugiteenused (CPC 744) f) Muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BG, CY, CZ, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: Kohustusi ei ole võetud kommertsveokite rentimise suhtes (koos juhiga). HR: Kohustusi ei ole võetud, v.a c) kaubaveoagentuuri teenuste ja e) maanteetranspordi tugiteenuste suhtes – nende jaoks on vaja luba. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Õhutranspordi abiteenused	
a) Maapealne teenindus (sh toitlustamine)	Mooduste nr 1 ja 2 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud, v.a toitlustamise suhtes.
b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
c) Kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
d) Õhusõidukite rentimine koos meeskonnaga (CPC 734)	Mooduste nr 1 ja 2 korral EUROOPA LIIT: ELi lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud liikmesriigis või mujal ELis. Erandeid võib teha lühiajaliste rendilepingute korral või erakorralistel asjaoludel.
e) Müük ja turustamine f) Arvutipõhine ettetellimissüsteem	Mooduste nr 1 ja 2 korral EUROOPA LIIT: Kehtivad lennuettevõtjate omanduses või kontrolli all olevaid arvutipõhiseid ettetellimissüsteeme käitavate teenuseosutajate erikohustused.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
g) Lennujaamade juhtimine	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
F. Kaupade (v.a kütus) torutranspordi abiteenused[1] Torude kaudu transporditavate kaupade (v.a kütus) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

[1] Kütuste torutranspordi abiteenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 13.C.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
13. ENERGIATEENUSED	
A. Kaevandamisega seotud teenused (CPC 883)[1]	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.
B. Kütuste torutransport (CPC 7131)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud.

[1] Hõlmab järgmisi tasu või lepingu alusel osutatavaid teenuseid: kaevandamisega seotud nõuande- ja nõustamisteenused, maapealne platsi ettevalmistus, maapealne puurimisrajatis, naftapuurimine, puuriterade teenused, terasraketis- ning toruteenused, hiivatehnoloogia ja -varustus, tahkete ainete kontroll, esemete puuraugust pinnaletoomise ja kaldpuuraukude eritoimingud, kaevuplatsi geoloogia ja puurimise juhtimine, südamiku väljavõtmine, kaevude katsetamine, juhtmeliinide teenused, viimistlusvedelike (soolalahused) tarnimine ja kasutamine, viimistlusseadmete tarnimine ja paigaldamine, tsementimine (surupumpamine), stimulatsiooniteenused (pragunemine, hapestamine ja surupumpamine), kaevude parandus- ja remonditeenused, kaevude sulgemine ja hülgamine.
Ei hõlma otsest juurdepääsu loodusvaradele või nende kasutamist.
Ei hõlma muude loodusvarade kui nafta ja gaas (CPC 5115) kaevandamiseks tehtavaid platsi ettevalmistustöid, mis on esitatud punktis 3 EHITUSTEENUSED.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Torude kaudu transporditavate kütuste hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
D. Tahke-, vedel- ja gaaskütuse jms toodete hulgimüügiteenused (CPC 62271) ning elektri, auru ja kuuma vee hulgimüügiteenused	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud elektri, auru ja kuuma vee hulgimüügiteenuste suhtes. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
E. Mootorikütuse jaemüügiteenused (CPC 613)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
F. Kütteõli, balloonigaasi, kivisöe ja küttepuidu jaemüük (CPC 63297) ning elektri, (muu kui ballooni-) gaasi, auru ja kuuma vee jaemüügiteenused	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud elektri, (muu kui ballooni-) gaasi, auru ja kuuma vee jaemüügiteenuste suhtes. BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: Kohustusi ei ole võetud kütteõli, balloonigaasi, kivisöe ja küttepuude jaemüügi suhtes, v.a postimüügi suhtes, mille korral: reservatsioonid puuduvad. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
G. Energiajaotusega seotud teenused (CPC 887)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud, v.a nõustamisteenuste suhtes, mille korral: reservatsioonid puuduvad. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
14. MUUD MUJAL NIMETAMATA TEENUSED	
a) Pesemis-, puhastus- ja värvimisteenused (CPC 9701)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) Juuksuriteenused (CPC 97021)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
c) Kosmeetiline hooldus, maniküüri- ja pediküüriteenused (CPC 97022)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
d) Muud mujal liigitamata iluraviteenused (CPC 97029)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
e) Spaateenused ja mitteravimassaažid, niivõrd kui neid pakutakse füüsilise heaoluga seotud lõõgastusteenustena ja mitte ravi või taastusravi eesmärgil[1] (CPC ver. 1.0 97230)	Mooduse nr 1 korral EUROOPA LIIT: Kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
f) Sidevõrguteenused (CPC 7543)	Mooduste nr 1 ja 2 korral Puuduvad.

[1] Ravimassaažid ja soojusraviteenused on esitatud punktis 1.A.h (Meditsiiniteenused), punktis 1.A.j.2 (Õdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused) ning punktides 8.A ja 8.C (Tervishoiuteenused).

VI LISA

(Lepingu XII lisa)

ELI POOLE RESERVATSIOONID SEOSES VÕTMEISIKUTE JA KÕRGHARIDUSEGA PRAKTIKANTIDEGA

1. Alljärgnevas reservatsioonide loendis on nimetatud lepingu artikli 166 kohaselt liberaliseeritud majandustegevusalad, mille puhul kohaldatakse kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 174 võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantidega seotud piiranguid, ning määratletakse sellised piirangud. Loend koosneb järgmistest elementidest:

   a) esimene veerg, milles näidatakse sektor või allsektor, mille suhtes piirangud kehtivad;

   b) teine veerg, milles kirjeldatakse kohaldatavaid piiranguid.

   Kui punktis b nimetatud veerus on esitatud üksnes konkreetse liikmesriigi puhul kohaldatavad reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetamata liikmesriigid asjaomases sektoris kohustusi reservatsioonideta (NB! kui kõnealuses sektoris puuduvad liikmesriigile omased reservatsioonid, ei piira see horisontaalseid reservatsioone või valdkondlikke ELi reservatsioone, mida võidakse kohaldada).

   Euroopa Liit ja selle liikmesriigid ei võta ühtegi kohustust võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantide suhtes nendel majandustegevusaladel, mis on vastavalt käesoleva lepingu artiklile 166 liberaliseerimata („kohustusi ei ole võetud“).

2. Üksikute sektorite ja allsektorite kindlakstegemisel kasutatakse:

a) „ISIC rev. 3.1“ – rahvusvaheline majanduse tegevusalade klassifikaator (*International Standard Industrial Classification of all Economic Activities*), nagu on esitatud ÜRO Statistikaametis, Statistical Papers, Series M, nr 4, ISIC REV. 3.1, 2002;

b) „CPC“ – ühtne tooteklassifikaator, nagu on esitatud ÜRO Statistikaametis, Statistical Papers, Series M, nr 77, CPC prov, 1991;

c) „CPC ver 1.0“ – ühtne tooteklassifikaator, nagu on esitatud ÜRO Statistikaametis, Statistical Papers, Series M, nr 77, CPC ver. 1.0, 1998.

3. Võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantidega seotud kohustusi ei kohaldata siis, kui nende ajutise kohaloleku eesmärk või tagajärg on takistada tööturu osapoolte vaidluse või läbirääkimiste tulemusi või neid muul viisil mõjutada.

4. Alljärgnevas loendis ei ole nimetatud kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast piirangut käesoleva lepingu artikli 174 tähenduses. Kõnealuseid meetmeid (nt litsentsi saamise nõue, kvalifikatsioonide tunnustamise nõue reguleeritud sektorites, nõue sooritada teatavad eksamid, sh keeleeksamid, ning seadusjärgse asukoha nõue territooriumil, kus majandustegevust teostatakse) kohaldatakse teise lepinguosalise võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantide suhtes igal juhul, isegi kui neid ei ole alljärgnevas loendis nimetatud.

5. Käesoleva lepingu artikli 159 lõike 3 kohaselt ei sisalda allpool esitatud loend lepinguosaliste määratud subsiidiumeid käsitlevaid meetmeid.

6. Jätkuvalt kohaldatakse kõiki ELi õigusnormidest tulenevaid riiki sisenemise, seal viibimise, töötamise ja sotsiaalkindlustusega seotud nõudeid, sealhulgas riigis viibimise aega, miinimumpalka ja kollektiivseid palgakokkuleppeid käsitlevaid eeskirju, isegi kui neid ei ole loendis nimetatud.

7. Alljärgnev loend ei piira riigimonopolide ja ainuõiguste olemasolu, nagu on kirjeldatud ettevõtete asutamisega seotud kohustuste loendis.

8. Nendes sektorites, kus kohaldatakse majandusvajaduste testi, on põhikriteeriumiks turuolukorra hindamine selles liikmesriigis või piirkonnas, kus teenust osutatakse (kaasa arvatud olemasolevate teenuseosutajate arvu ja neile avalduva mõju osas).

9. Käesolevast reservatsioonide loendist tulenevatel õigustel ja kohustustel ei ole isejõustuvat mõju ning seega ei anna see õigusi otse üksikutele füüsilistele või juriidilistele isikutele.

10. Alljärgnevas loendis kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik

DE	Saksamaa
DK	Taani
ES	Hispaania
EE	Eesti
EUROOPA LIIT	Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid
FI	Soome
FR	Prantsusmaa
EL	Kreeka
HR	Horvaatia
HU	Ungari
IE	Iirimaa
IT	Itaalia
LV	Läti
LT	Leedu
LU	Luksemburg
MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SK	Slovaki Vabariik
SI	Sloveenia
SE	Rootsi
UK	Ühendkuningriik

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Majandusvajaduste test. BG, HU: Kõrgharidusega praktikantide puhul on nõutav majandusvajaduste test.
KÕIK SEKTORID	Äriühingusiseste üleviimiste ulatus BG: Äriühingusiseselt üleviidavate isikute arv ei tohi ületada 10 % vastava Bulgaaria juriidilise isiku palgal olevate ELi kodanike keskmisest arvust aastas: äriühingusiseselt üleviidavate isikute arv võib vastava loa olemasolu korral ületada 10 %, kui töötajate arv on alla 100. HU: Kohustusi ei ole võetud füüsiliste isikute suhtes, kes on olnud teise lepinguosalise juriidilise isiku osanikud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Tegevdirektorid ja audiitorid AT: Juriidiliste isikute filiaalide tegevdirektoritel peab olema Austrias alaline elukoht; Austria kaubandusseaduse järgimise eest vastutavatel füüsilistel isikutel juriidilise isiku või filiaali juures peab olema Austrias alaline elukoht. FI: Välismaalasel, kes tegeleb kaubandusega eraettevõtjana, peab olema kauplemisluba ning tema alaline elukoht peab olema ELis. Kõikides sektorites, v.a telekommunikatsiooniteenuste sektoris, kehtib piiratud vastutusega äriühingu tegevdirektori suhtes kodakondsus- ja elukohanõue. Telekommunikatsiooniteenuste korral kohaldatakse tegevdirektori suhtes alalise elukoha nõuet. FR: Tööstuse, kaubanduse ja käsitöönduse valdkonnas tegutsevalt tegevdirektorilt, kellel puudub elamisluba, nõutakse eriluba. RO: Enamik äriühingu audiitoreid ja nende asetäitjaid peavad olema Rumeenia kodanikud. SE: Juriidilise isiku või filiaali tegevdirektor peab elama alaliselt Rootsis.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Tunnustamine EUROOPA LIIT: ELi diplomite vastastikust tunnustamist käsitlevaid direktiive kohaldatakse üksnes ELi kodanike suhtes. Õigus osutada teenust seadusega reguleeritud erialal ühes liikmesriigis ei anna õigust osutada kõnealust teenust teises liikmesriigis[1].
KÕIK SEKTORID	Kõrgharidusega praktikandid AT, DE, ES, FR, HU: praktika peab olema seotud ülikoolis omandatud kraadiga.
4. TÖÖSTUSLIK TOOTMINE[2]	

[1] Selleks et kolmanda riigi kodanike kvalifikatsiooni tunnustataks kogu Euroopa Liidus, on vaja vastastikuse tunnustamise kokkulepet, mille üle on peetud läbirääkimisi käesoleva lepingu artiklis 85 määratletud raamistikus.

[2] Sektor ei hõlma tööstusliku tootmisega seotud nõustamisteenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.h.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
H. Kirjastamine, trükkimine ja salvestatud meedia taastootmine (ISIC rev 3.1: 22), v.a kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel[1]	HR: Kirjastajatel elukohanõue. IT: Kirjastajatel kodakondsusnõue. PL: Ajalehtede ja ajakirjade peatoimetajatel kodakondsusnõue. SE: Kirjastajal ning kirjastus- ja trükiettevõtte omanikul elukohanõue.
6. ÄRITEENUSED	
A. Kutseteenused	

[1] Kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.p.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
a) Õigusteenused (CPC 861)[1]	AT, CY, ES, EL, LT, MT, RO, SK: Advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse siseriikliku (ELi ja liikmesriigi) õiguse praktiseerimiseks, kohaldatakse kodakondsusnõuet. ES: Pädev asutus võib teha erandeid.

[1] Hõlmab õigusnõustamise-, seadusjärgse esindamise, vahekohtu-, lepitus- ja vahendusmenetluse ning juriidiliste dokumentide ja nende tõendamisega seotud teenuseid. Õigusteenuseid on lubatud osutada üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse, ELi õiguse ja iga sellise jurisdiktsiooni õigusega, kus investor või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima, ning samamoodi kui muude teenuste osutamise korral, kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimisnõuded ja -menetlused. Rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega seotud õigusteenuseid osutavate advokaatide puhul võivad need muu hulgas olla vastavus kohalikule eetikakoodeksile, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusega ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane aadress vastuvõtvas riigis. ELi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel ning Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja asjaomase liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel. Täielik vastuvõtmine asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri võib seetõttu osutuda vajalikuks kohtutes ja muudes ELi pädevates asutustes esindamiseks, kuna see hõlmab ELi ja riikliku menetlusõiguse praktiseerimist. Mõnes liikmesriigis on siiski lubatud neil välisriigi advokaatidel, keda ei ole advokatuuri täielikult vastu võetud, esindada tsiviilkohtumenetluses poolt, kes on selle riigi kodanik või kuulub sellesse riiki, kus advokaadil on õigus praktiseerida.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
välja arvatud õigusnõustamise ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamisega seotud teenused, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nt notarid, *huissiers de justice* või muud *officiers publics et ministériels*	BE, FI: Advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse kohtuliku esindamise teenuste puhul, kehtib kodakondsusnõue koos elukohanõuetega. Belgias kohaldatakse tsiviilasja arutamisel kassatsioonikohtus (*Cour de cassation*) esindamise kvoote. BG: Välisriikide advokaadid võivad esindada oma asukohariigi kodanikku ning nende suhtes kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet ja nad peavad tegema koostööd Bulgaaria advokaadiga. Vahendusteenuste korral on nõutav alaline elukoht. FR: Advokaatide kutsealadele *avocat auprès de la Cour de Cassation* ja *avocat auprès du Conseil d'Etat* pääsu suhtes kohaldatakse kvoote ja kodakondsusnõuet. HR: Advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse kohtuliku esindamise teenuste puhul, kehtib kodakondsusnõue (ELi liikmesriigi kodakondsuse nõue). HU: Advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõuetega. Välismaalastest advokaatide puhul piirdub õiguslike teenuste ulatus õigusabi osutamisega, mis peab toimuma Ungari advokaadi või õigusbürooga sõlmitud koostöölepingu alusel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	LV: Vandeadvokaatide suhtes, kellel on kriminaalasjades esindamise ainuõigus, kohaldatakse kodakondsusnõuet. DK: Õigusabiteenuste turustamise õigus on juristidel, kes omavad tegevusluba Taanis. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse Taani õiguse eksami sooritamist. LU: Kodakondsusnõue nende õigusteenuste osutamise korral, mis on seotud Luksemburgi ja ELi õigusega. SE: Advokatuuri vastuvõtmisel, mis on vajalik Rootsi kutsenimetuse *advokat* kasutamiseks, kohaldatakse elukohanõuet.
b) 1. Arvepidamis- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	FR: Arvepidamis- ja raamatupidamisteenuste osutamiseks on vaja majandus-, rahandus- ja tööstusministri otsust, mis tehakse kokkuleppel välisministriga. Elukohanõuet ei tohi kehtestada kauemaks kui viieks aastaks

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) 2. Auditeerimisteenused (CPC 86211 ja 86212, v.a arvepidamisteenused)	AT: Kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise ja konkreetsete Austria seadustega (nt kapitaliühingute seadus, väärtpaberibörsi seadus, pangandusseadus jne) ette nähtud auditite tegemise korral. DK: Elukohanõue. ES: Kodakondsusnõue diplomeeritud audiitoritele ja nendele administraatoritele, direktoritele ning äriühingute osanikele, kelle suhtes ei kehti EMÜ kaheksanda direktiivi äriühinguõiguse sätted. FI: Vähemalt üks Soome piiratud vastutusega äriühingu audiitoritest peab olema alaline elanik. EL: Kodakondsusnõue diplomeeritud audiitoritele. IT: Kodakondsusnõue nendele administraatoritele, direktoritele ning äriühingute osanikele, kelle suhtes ei kehti EMÜ kaheksanda direktiivi äriühinguõiguse sätted. Elukohanõue üksikisikutest audiitoritele. SE: Üksnes Rootsis kinnitatud audiitoritel on õigus osutada auditeerimisteenuseid õiguslikel alustel kindlate juriidiliste isikute, sh kõigi piiratud vastutusega äriühingute juures. Kinnitamiseks on nõutav alaline elukoht.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
c) Maksualase nõustamise teenused (CPC 863)[1]	AT: Kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise korral. BG, SI: Spetsialistidel kodakondsusnõue. HU: Elukohanõue.
d) Arhitektiteenused ning e) Linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	EE: Vähemalt üks vastutav isik (projektijuht või konsultant) peab olema Eesti resident. BG: Välisriigi spetsialistidel peab olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas. Kodakondsusnõue linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenuste korral. EL, HR, HU, SK: Elukohanõue.
f) Inseneriteenused ning g) Integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	EE: Vähemalt üks vastutav isik (projektijuht või konsultant) peab olema Eesti resident. BG: Välisriigi spetsialistidel peab olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas. EL, HR, HU, SK: Elukohanõue.

[1] Ei hõlma maksualaseid õigusnõustamise ja seadusjärgse esindamise teenuseid, mis on esitatud punktis 6.A.a (Õigusteenused).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
h) Meditsiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	CZ, IT, SK: Elukohanõue. CZ, EE, RO, SK: Välisriigi füüsiliste isikute puhul on nõutav pädevate asutuste luba. BE, LU: Kõrgharidusega praktikantide puhul on välisriigi füüsiliste isikute puhul nõutav pädevate asutuste luba. BG, CY, MT: Kodakondsusnõue. DE: Kodakondsusnõue, millest võib rahvatervishoiu huvides erandkorras loobuda. DK: Piiratud tegevusloa eriülesande täitmiseks võib anda kuni 18 kuuks ja nõutav on alaline elukoht. FR: Kodakondsusnõue. Teenuste osutamine on siiski lubatud igal aastal kehtestatavate kvootide alusel. LV: Välisriigi kodanikel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema kohaliku tervishoiuasutuse luba, mille andmisel lähtutakse konkreetse piirkonna arstide ja hambaarstide majandusvajaduste testist. PL: Välisriigi kodanikel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema luba. Välismaalastest arstidel on piiratud valimisõigus kutseala kodades. PT: Psühholoogidel elukohanõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
i) Veterinaariateenused (CPC 932)	BG, CY, DE, EE, EL, FR, HR, HU, MT, SI: Kodakondsusnõue. CZ ja SK: Kodakondsusnõue ja elukohanõue. IT: Elukohanõue. PL: Kodakondsusnõue. Välisriikide kodanikud võivad taotleda tegevusluba.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
j) 1. Ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)	AT: Austrias kutsepraksise avamiseks peavad asjaomased isikud olema kõnealusel kutsealal praktiseerinud vähemalt kolm aastat enne sellise kutsepraksise sisseseadmist. BE, LU: Kõrgharidusega praktikantide puhul on välisriigi füüsiliste isikute puhul nõutav pädevate asutuste luba. CZ, CY, EE, RO, SK: Välisriigi füüsiliste isikute puhul on nõutav pädevate asutuste luba. FR: Kodakondsusnõue. Teenuste osutamine on siiski lubatud igal aastal kehtestatavate kvootide alusel. HU: Kodakondsusnõue. IT: Elukohanõue. LV: Majandusvajadused määratakse kindlaks, lähtudes kohaliku tervishoiuasutuse tegevusluba omavate ämmaemandate koguarvust konkreetses piirkonnas. PL: Kodakondsusnõue. Välisriikide kodanikud võivad taotleda tegevusluba.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
j) 2. Meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)	AT: Välisriikide teenuseosutajad võivad tegutseda üksnes järgmistel tegevusaladel: meditsiiniõed, füsioterapeudid, töötervishoiu terapeudid, logopeedid, dieedi- ja toitumisnõustajad. Austrias kutsepraksise avamiseks peavad asjaomased isikud olema kõnealusel kutsealal praktiseerinud vähemalt kolm aastat enne sellise kutsepraksise sisseseadmist. BE, FR, LU: Kõrgharidusega praktikantide puhul on välisriigi füüsiliste isikute puhul nõutav pädevate asutuste luba. CY, CZ, EE, RO, SK: Välisriigi füüsiliste isikute puhul on nõutav pädevate asutuste luba. HU: Kodakondsusnõue. DK: Piiratud tegevusloa eriülesande täitmiseks võib anda kuni 18 kuuks ja nõutav on alaline elukoht. CY, CZ, EL, IT: Kohaldatakse majandusvajaduste testi: otsus sõltub piirkonna vabadest töökohtadest ja tööjõuvajadusest. LV: Majandusvajadused määratakse kindlaks, lähtudes kohaliku tervishoiuasutuse tegevusluba omavate meditsiiniõdede koguarvust konkreetses piirkonnas; loa annab kohalik tervishoiuasutus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
k) Farmaatsiatoodete jaemüük ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211) ja muud apteekriteenused[1]	FR: Kodakondsusnõue. Kehtestatud kvootide raames on kolmanda riigi kodanikel siiski võimalik teenuseid osutada, kui neil on Prantsusmaal saadud farmatseudidiplom. DE, EL, SK: Kodakondsusnõue. HU: Kodakondsusnõue, v.a ravimite jaemüügi ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüügi korral (CPC 63211). IT, PT: Elukohanõue.
D. Kinnisvarateenused[2]	
a) Oma või renditud varaga seotud teenused (CPC 821)	FR, HU, IT, PT: Elukohanõue. LV, MT, SI: Kodakondsusnõue.

[1] Ravimite üldsusele tarnimise suhtes kehtivad samamoodi kui muude teenuste osutamise suhtes Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ning -menetlused. Üldiselt võivad kõnealust teenust osutada üksnes apteekrid. Mõnes liikmesriigis on apteekritele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimine.

[2] Asjaomane teenus on seotud kinnisvaramaaklerite kutsealaga ega mõjuta füüsiliste ja juriidiliste isikute õigusi ja/või piiranguid kinnisvara ostmisel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) Tasu eest või lepingu alusel osutatavad teenused (CPC 822)	DK: Elukohanõue, kui Taani kaubandus- ja ettevõtlusamet ei ole sätestanud teisiti. FR, HU, IT, PT: Elukohanõue. LV, MT, SI: Kodakondsusnõue.
E. Rendi-/liisinguteenused ilma juhita	
e) Isiklike ja majapidamistarvetega seotud teenused (CPC 832)	EUROOPA LIIT: Kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Spetsialistidel kodakondsusnõue.
f) Telekommunikatsiooniseadmete rentimine (CPC 7541)	EUROOPA LIIT: Spetsialistidel ja kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue.
F. Muud äriteenused	
e) Tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenused (CPC 8676)	IT, PT: Bioloogidel ja keemiaanalüütikutel elukohanõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
f) Põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 osa)	IT: Agronoomidel ja kutsealal *periti agrari* töötajatel elukohanõue.
j) 2. Turvateenused (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	BE: Juhtivtöötajatel kodakondsusnõue ja elukohanõue. BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Kodakondsusnõue ja elukohanõue. DK: Juhtivtöötajatel ja lennujaama valveteenistuse töötajatel kodakondsus- ja elukohanõue. ES, PT: Spetsialistidel kodakondsusnõue. FR: Tegevjuhtidel ja direktoritel kodakondsusnõue. IT: Kodakondsusnõue ja elukohanõue, et saada turvateenuste osutamise ja väärisesemete transpordi luba.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
k) Seonduvad teadusliku ja tehnilise nõuande teenused (CPC 8675)	BG: Spetsialistidel kodakondsusnõue. DE: Riiklikult määratud mõõdistajatel kodakondsusnõue. FR: Kodakondsusnõue mõõdistamisel seoses omandiõiguse seadmise ja maaõigusega. IT, PT: Elukohanõue.
l) 1. Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	MT: Kodakondsusnõue.
l) 2. Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	LV: Kodakondsusnõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 3. Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ja maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	EUROOPA LIIT: Mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide hoolduse ja remondi korral on spetsialistidel ja kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue.
l) 5. Metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-) seadmete hooldus- ja remonditeenused ning isiklike tarbeesemete ja majapidamistarvete hooldus- ja parandusteenused[1] (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	EUROOPA LIIT: Spetsialistidel ja kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue.
m) Hoonete puhastusteenused (CPC 874)	CY, EE, HR, MT, PL, RO, SI: Spetsialistidel kodakondsusnõue.

[1] Transpordivahendite hooldus- ja remonditeenused (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) on esitatud punktides 6.F.l.1–6.F.l.4. Kontorimasinate ja -seadmete (sh arvutid) hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud punktis 6.B (Arvutiteenused).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
n) Fotograafiateenused (CPC 875)	HR, LV: Erifotograafiateenuste osutamise korral kodakondsusnõue. PL: Aerofotograafiateenuste osutamise korral kodakondsusnõue.
p) Trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	HR: Kirjastajatel elukohanõue. SE: Kirjastajal ning kirjastus- ja trükiettevõtte omanikul elukohanõue.
q) Konverentsiteenused (CPC 87909 osa)	SI: Kodakondsusnõue.
r) 1. Tõlketeenused (CPC 87905)	FI: Kvalifitseeritud tõlkijatel elukohanõue. DK: Ametlikel tõlkijatel ja tõlkidel elukohanõue, kui Taani Kaubandus- ja Ettevõtlusamet ei ole sellest loobunud.
r) 3. Inkassoteenused (CPC 87902)	BE, EL, IT: Kodakondsusnõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 4. Krediidiinfoteenused (CPC 87901)	BE, EL, IT: Kodakondsusnõue.
r) 5. Paljundusteenused (CPC 87904)[1]	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Spetsialistidel ja kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue. LV: Majandusvajaduste test spetsialistide puhul ja kodakondsusnõue kõrgharidusega praktikantide puhul.
8. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	BG: Välisriigi spetsialistidel peab olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas.
9. TURUSTUSTEENUSED (v. a relvade, laskemoona, lõhkeainete ja muu sõjavarustuse turustamine)	

[1] Ei hõlma trükkimisteenuseid, mis kuuluvad CPC 88442 alla ja on esitatud punktis 6.F.p).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Jaemüügiteenused[1]	
c) Toiduainete jaemüügiteenused (CPC 631)	FR: Tubakamüüjatel (*buraliste*) kodakondsusnõue.
10. HARIDUSTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	
A. Esimese taseme hariduse teenused (CPC 921)	FR: Kodakondsusnõue. Kolmanda riigi kodanikud võivad saada siiski pädevatelt asutustelt loa õppeasutuse asutamiseks ja juhtimiseks ning õpetamiseks. IT: Kodakondsusnõue teenuseosutajatele, kellel on luba välja anda riiklikult tunnustatud diplomeid. EL: Kodakondsusnõue õpetajatele.

[1] Ei hõlma hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.B ja 6.F.l. Ei hõlma energiatoodete jaemüügiteenuseid, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktides 18.E ja 18.F.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Teise taseme hariduse teenused (CPC 922)	FR: Kodakondsusnõue. Kolmanda riigi kodanikud võivad saada siiski pädevatelt asutustelt loa õppeasutuse asutamiseks ja juhtimiseks ning õpetamiseks. IT: Kodakondsusnõue teenuseosutajatele, kellel on luba välja anda riiklikult tunnustatud diplomeid. EL: Kodakondsusnõue õpetajatele. LV: Kodakondsusnõue teise taseme tehnika- ja kutsehariduse teenuste osutamisel puuetega õpilastele (CPC 9224).
C. Kõrgharidusteenused (CPC 923)	FR: Kodakondsusnõue. Kolmanda riigi kodanikud võivad saada siiski pädevatelt asutustelt loa õppeasutuse asutamiseks ja juhtimiseks ning õpetamiseks. CZ, SK: Kodakondsusnõue kõrgharidusteenuste, v.a teise taseme järgse tehnika- ja kutsehariduse teenuste (CPC 92310) osutamise korral. IT: Kodakondsusnõue teenuseosutajatele, kellel on luba välja anda riiklikult tunnustatud diplomeid. DK: Kodakondsusnõue professoritele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
12. FINANTSTEENUSED	
A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused	AT: Filiaali juhatus peab koosnema kahest füüsilisest isikust, kelle elukoht on Austrias. EE: Otsekindlustuse korral võivad kindlustusalal tegutseva välisosalusega aktsiaseltsi juhatusse kuuluda välisosaluse suurusega proportsionaalselt kolmandate riikide kodanikud, kuid nad ei tohi moodustada üle poole juhatuse liikmetest. Tütarettevõtja või sõltumatu äriühingu juhatuse esimees peab alaliselt Eestis elama. ES: Elukohanõue ja kolmeaastane aktuaari töökogemus. HR: Elukohanõue. IT: Elukohanõue aktuaaridele. FI: Kindlustusseltsi tegevjuhtide ja vähemalt ühe audiitori alaline elukoht peab olema ELis, kui pädevad asutused ei ole teinud erandit. Välisriigi kindlustusseltsi peamaakleri alaline elukoht peab olema Soomes, kui äriühingu peakontor ei ole ELis.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Pangandus- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)	BG: Peadirektoritel ja juhatajal Bulgaarias asuva alalise elukoha nõue. FI: Krediidiasutuste tegevjuhtide ja vähemalt ühe audiitori alaline elukoht peab olema ELis, kui finantsinspektsioon ei ole teinud erandit. Tuletisinstrumentide börsi maakler (üksikisik) peab olema ELi elanik. HR: Elukohanõue. Juhatuse liikmed peavad krediidiasutuse tegevust juhtima Horvaatia Vabariigi territooriumilt. IT: *Promotori di servizi finanziari* (finantsteenuste osutaja) elukoht peab olema ELi liikmesriigi territooriumil. LT: Vähemalt üks juhtivtöötaja peab olema ELi kodanik. PL: Kodakondsusnõue vähemalt ühele panga tegevjuhile.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
13. TERVISHOIU- JA SOTSIAALTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused) A. Haiglateenused (CPC 9311) B. Kiirabiteenused (CPC 93192) C. Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193) E. Sotsiaalteenused (CPC 933)	FR: Juhtimisülesannete täitmiseks nõutava loa andmisel kaalutakse, kas töökoha saaks täita kohalike juhtivtöötajatega. LV: Arstide, hambaarstide, ämmaemandate, õdede, füsioterapeutide ja parameedikute korral kohaldatakse majandusvajaduste testi. PL: Välisriigi kodanikel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema luba. Välismaalastest arstidel on piiratud valimisõigus kutseala kodades.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
14. TURISMI- JA REISITEENUSED	
A. Hotellid, restoranid ja toitlustamine (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) v.a õhusõidukites toitlustamise teenused[1]	BG: Välisriigist pärit juhtivtöötajate arv ei tohi ületada Bulgaaria kodanikest juhtivtöötajate arvu juhul, kui riiklik (riigi ja/või kohaliku omavalitsuse) osalus Bulgaaria äriühingu aktsiakapitalis ületab 50 %. HR: Kodakondsusnõue kodumajapidamistes ja maapiirkondade talumajapidamistes osutatavate majutus- ja toitlustusteenuste korral.
B. Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) (CPC 7471)	BG: Välisriigist pärit juhtivtöötajate arv ei tohi ületada Bulgaaria kodanikest juhtivtöötajate arvu juhul, kui riiklik (riigi ja/või kohaliku omavalitsuse) osalus Bulgaaria äriühingu aktsiakapitalis ületab 50 %. HR: Kontorijuhataja ametikoha korral on nõutav turismiministeeriumi heakskiit.
C. Giiditeenused (CPC 7472)	BG, CY, ES, FR, EL, HR, HU, IT, LT, MT, PL, PT, SK: Kodakondsusnõue.

[1] Õhusõidukites toitlustamise teenused on esitatud TRANSPORDI ABITEENUSTE all punktis 17.D.a (Maapealne teenindus).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
15. MEELELAHUTUS-, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)	
A. Meelelahutusteenused (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) (CPC 9619)	FR: Juhtimisülesannete täitmiseks nõutava loa andmisel kehtib kodakondsusnõue, kui luba on vaja rohkem kui kaheks aastaks.
16. TRANSPORDITEENUSED	
A. Meretransport	

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
a) Rahvusvaheline reisijatevedu (CPC 7211, v.a riigisisene kabotaaž) b) Rahvusvaheline kaubavedu (CPC 7212, v.a riigisisene kabotaaž)[1]	EUROOPA LIIT: Laeva meeskondadel kodakondsusnõue. AT: Kodakondsusnõue enamiku tegevdirektorite puhul.
D. Maanteetransport	
a) Reisijatevedu (CPC 7121 ja CPC 7122)	AT: Isikute ja aktsionäride suhtes, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut, kohaldatakse kodakondsusnõuet. DK, HR: Juhtivtöötajatel kodakondsus- ja elukohanõue. BG, MT: Kodakondsusnõue.

[1] Sisaldab fiiderteenuseid ja seadmete teisaldamist rahvusvaheliste merevedajate poolt samas riigis asuvate sadamate vahel, kui sellega ei kaasne tulu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) Kaubavedu (CPC 7123, v.a postivedu omal kulul[1])	AT: Isikute ja aktsionäride suhtes, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut, kohaldatakse kodakondsusnõuet. BG, MT: Kodakondsusnõue. HR: Tegevjuhtidel kodakondsus- ja elukohanõue.
E. Kaupade (v.a kütus) torutransport[2] (CPC 7139)	AT: Tegevdirektoritel kodakondsusnõue.
17. TRANSPORDI ABITEENUSED[3]	

1 CPC 71235 osa, mis on esitatud SIDETEENUSTE all punktis 7.A (Posti- ja kulleriteenused).

2 Kütuste torutransport on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.B.

3 Ei hõlma transpordivahendite hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.F.l.1–6.F.l.4.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
A. Meretranspordi abiteenused a) Meretranspordi lastikäitlemisteenused b) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) Tollivormistusteenused d) Konteinerjaama- ja depooteenused e) Laevade agenteerimisteenused f) Meretranspordi ekspedeerimise teenused g) Laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7213)	EUROOPA LIIT: Puksiirteenuseid ja meretranspordi tugiteenuseid osutavatel meeskondadel kodakondsusnõue. AT: Kodakondsusnõue enamiku tegevdirektorite puhul. BG, MT: Kodakondsusnõue. DK: Elukohanõue tollivormistusteenuste osutamise korral. EL: Kodakondsusnõue tollivormistusteenuste osutamise korral. IT: Elukohanõue kutsealal *raccomandatario marittimo* töötamise korral.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
h) Puksiirteenused (CPC 7214) i) Meretranspordi tugiteenused (CPC 745 osa) j) Muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	
B. Siseveetranspordi abiteenused e) Puksiirteenused (CPC 7224) f) Siseveetranspordi tugiteenused (CPC 745 osa)	EUROOPA LIIT: Meeskondadel kodakondsusnõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Maanteetranspordi abiteenused d) Kommertsveokite rentimine (koos juhiga) (CPC 7124)	AT: Kodakondsusnõue isikutele ja aktsionäridele, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut. BG, MT: Kodakondsusnõue.
F. Kaupade (v.a kütus) torutranspordi abiteenused[1] a) Torude kaudu transporditavate kaupade (v.a kütus) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	AT: Tegevdirektoritel kodakondsusnõue.

[1] Kütuste torutranspordi abiteenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.C.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
18. ENERGIATEENUSED	
A. Kaevandamisega seotud teenused (CPC 883)[1]	SK: Elukohanõue.

[1] Hõlmab järgmisi tasu või lepingu alusel osutatavaid teenuseid: kaevandamisega seotud nõuande- ja nõustamisteenused, maapealne platsi ettevalmistus, maapealne puurimisrajatis, naftapuurimine, puuriterade teenused, terasraketis- ning toruteenused, hiivatehnoloogia ja -varustus, tahkete ainete kontroll, esemete puuraugust pinnaletoomise ja kaldpuuraukude eritoimingud, kaevuplatsi geoloogia ja puurimise juhtimine, südamiku väljavõtmine, kaevude katsetamine, juhtmeliinide teenused, viimistlusvedelike (soolalahused) tarnimine ja kasutamine, viimistlusseadmete tarnimine ja paigaldamine, tsementimine (surupumpamine), stimulatsiooniteenused (pragunemine, hapestamine ja surupumpamine), kaevude parandus- ja remonditeenused, kaevude sulgemine ja hülgamine.
Ei hõlma otsest juurdepääsu loodusvaradele või nende kasutamist.
Ei hõlma muude loodusvarade kui nafta ja gaas (CPC 5115) kaevandamiseks tehtavaid platsi ettevalmistustöid, mis on esitatud punktis 8 EHITUSTEENUSED.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
19. MUUD MUJAL NIMETAMATA TEENUSED	
a) Pesemis-, puhastus- ja värvimisteenused (CPC 9701)	EUROOPA LIIT: Spetsialistidel ja kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue.
b) Juuksuriteenused (CPC 97021)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Spetsialistidel ja kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue. AT: Kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue.
c) Iluravi, maniküüri- ja pediküüriteenused (CPC 97022)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Spetsialistidel ja kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue. AT: Kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue.
d) Muud mujal liigitamata iluraviteenused (CPC 97029)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Spetsialistidel ja kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue. AT: Kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
e) Spaateenused ja mitteravimassaažid, niivõrd kui neid pakutakse füüsilise heaoluga seotud lõõgastusteenustena ja mitte ravi või taastusravi eesmärgil[1] (CPC ver. 1.0 97230)	EUROOPA LIIT: Spetsialistidel ja kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue.

[1] Ravimassaažid ja soojusraviteenused on esitatud punktis 6.A.h (Meditsiiniteenused), 6.A.j.2 (Õdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused) ning 13.A ja 13 C (Tervishoiuteenused).

VII LISA

(Lepingu XV lisa)

TEABEKESKUSED

ELi POOL:

EUROOPA LIIT	European Commission – Directorate-General for TRADE Services and investment unit Rue de la Loi 170 1000 BRUXELLES Belgium E-post: TRADE-GATS-CONTACT-POINTS@ec.europa.eu
AUSTRIA	Federal Ministry of Economy, Family and Youth Department for Multilateral Trade Policy - C2/11 Stubenring 1 A-1011 Vienna Austria Telefon: (43) 1 711 00 (ext. 6915/5946) Faks: (43) 1 718 05 08 E-post: post@C211.bmwfj.gv.at

BELGIA	Service public fédéral Economie, PME, Classes moyennes et Energie Direction générale du Potentiel économique (Federal Public Service Economy, SMEs, Self-employed and Energy Directorate – General Economic Potential) Rue du Progrès, 50 B-1210 Brussels Belgium Telefon: (32) 2 277 93 57 Faks: (32) 2 277 53 03 E-post: info-gats@economie.fgov.be
BULGAARIA	Foreign Economic Policy Directorate Ministry of Economy and Energy 12, Alexander Batenberg Str. 1000 Sofia Bulgaria Telefon: (359 2) 940 77 61 / (359 2) 940 77 93 Faks: (359 2) 981 49 15 E-post: cv.dimitrova@mee.government.bg
HORVAATIA	State Office for Trade Policy Gajeva 4, Zagreb CROATIA Telefon: 01-6444-600 Faks: 01-6444-601 E-post: info@dutp.hr

KÜPROS	Permanent Secretary Planning Bureau Apellis and Nirvana corner 1409 Nicosia Cyprus Telefon: (357 22) 406 801 / (357 22) 406 852 Faks: (357 22) 666 810 E-post: planning@cytanet.com.cy maria.philippou@planning.gov.cy
TŠEHHI VABARIIK	Ministry of Industry and Trade Department of Multilateral and EU Common Trade Policy Politických vězňů 20 Praha 1 Czech Republic Telefon: (420) 2 2485 2973 Faks: (420) 2 2422 1560 E-post: vondrackova@mpo.cz
TAANI	Ministry of Foreign Affairs International Trade Policy and Business Asiatisk Plads 2 DK-1448 Copenhagen K Denmark Telefon: (45) 3392 0000 Faks: (45) 3254 0533 E-post: hp@um.dk

EESTI	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Harju 11 15072 Tallinn Eesti Telefon: (372) 639 7654 / (372) 625 6360 Faks: (372) 631 3660 E-post: services@mkm.ee
SOOME	Ministry for Foreign Affairs Department for External Economic Relations Unit for the EU's Trade Policy and Economic Relations PO Box 428 00023 Government Finland Telefon: (358-9) 1605 5533 Faks: (358-9) 1605 5576

PRANTSUSMAA	Ministère de l'Economie, des Finances et de l'Emploi Direction générale du Trésor et de la Politique économique (DGTPE) Service des Affaires multilatérales et du développement Sous Direction Politique commerciale et Investissement Bureau Services, Investissements et Propriété intellectuelle 139 rue de Bercy (télédoc 233) 75572 Paris Cédex 12 France Telefon: (33) (1) 44 87 20 30 Faks: (33) (1) 53 18 96 55 Secrétariat général des affaires européennes 2, Boulevard Diderot 75572 Paris Cédex 12 Telefon: (33) (1) 44 87 10 13 Faks: (33) (1) 44 87 12 61
SAKSAMAA	Germany Trade and Invest (GTAI) Agrippastrasse 87-93 50676 Köln Germany Telefon: (49221) 2057 345 Faks: (49221) 2057 262 E-post: zoll@gtai.de; trade@gtai.de

KREEKA	Ministry of Economy Competitiveness and Shipping General Directorate for International Economic Policy Directorate for International Trade Policy 1 Kornarou Str. 10563 Athens Hellas Telefon: (30 210) 3286121, 3286126 Faks: (30 210) 3286179
UNGARI	Ministry for National Development and Economy Trade Policy Department Honvéd utca 13-15. H-1055 Budapest Hungary Telefon: 361 336 7715 Faks: 361 336 7559 E-post: kereskedelempolitika@gkm.gov.hu
IIRIMAA	Department of Enterprise, Trade & Employment International Trade Section (WTO) Earlsfort Centre Hatch St. Dublin 2 Ireland Telefon: (353 1) 6312533 Faks: (353 1) 6312561

ITAALIA	Ministero degli Affari Esteri Piazzale della Farnesina, 1 00194 Rome Italy General Directorate for the Multilateral Economic and Financial Cooperation WTO Coordination Office Telefon: (39) 06.3691.4353 / 2648 Faks: (39) 06.3233458 E-post: dgce.omc@esteri.it; dgce1@esteri.it General Directorate for the European Integration Office II – EU external relations Telefon: (39) 06 3691 2740 Faks: (39) 06 3691 6703 E-post: dgie2@esteri.it Ministry for Economic Development Viale Boston, 25 00144 Rome Italy General Directorate for Trade Policy Division V Telefon: (39) 06 5993 2589 Faks: (39) 06 5993 2149 E-post: polcom5@sviluppoeconomico.gov.it

LÄTI	Ministry of Economics of the Republic of Latvia Foreign Economic Relations Department Foreign Trade Policy Unit Brivibas Str. 55 RIGA, LV 1519 Latvia Telefon: (371) 67 013 008 Faks: (371) 67 280 882 E-post: pto@em.gov.lv
LEEDU	Division of International Economic Organizations, Ministry of Foreign Affairs J. Tumo Vaizganto 2 2600 Vilnius Lithuania Telefon: (370 52) 362 594 (370 52) 362 598 Faks: (370 52) 362 586 E-post: teo.ed@urm.1t
LUKSEMBURG	Ministère des Affaires Étrangères Direction des Relations économiques internationales 6, rue de l'Ancien Athénée L-1144 Luxembourg Luxembourg Telefon: (352) 478 2355 Faks: (352)22 20 48

MALTA	Director International Economic Relations Directorate Economic Policy Division Ministry of Finance St. Calcedonius Square Floriana CMR02 Malta Telefon: (356) 21 249 359 Faks: (356) 21 249 355 E-post: epd@gov.mt joseph.bugeja@gov.mt
MADALMAAD	Ministry of Economic Affairs Directorate-General for Foreign Economic Relations Trade Policy & Globalisation (ALP: E/446) P.O. Box 20101 2500 EC Den Haag The Netherlands Telefon: (3170) 379 6451 (3170) 379 6467 Faks: (3170) 379 7221 E-post: M.F.T.RiemslagBaas@MinEZ.nl

POOLA	Ministry of Economy Department of Trade Policy Ul. Żurawia 4a 00-507 Warsaw Poland Telefon: (48 22) 693 4826 / (48 22) 693 4856 / (48 22) 693 4808 Faks: (48 22) 693 4018 E-post: SekretariatDPH@mg.gov.pl
PORTUGAL	Ministry of Economy ICEP Portugal Market Intelligence Unit Av. 5 de Outubro, 101 1050-051 Lisbon Portugal Telefon: (351 21) 790 95 00 Faks: (351 21) 790 95 81 E-post: informação@icep.pt Ministry of Foreign Affairs General Directorate for Community Affairs (DGAC) R da Cova da Moura 1 1350 –11 Lisbon Portugal Telefon: (351 21) 393 55 00 Faks: (351 21) 395 45 40

RUMEENIA	Ministry for Economy, Trade, and Business Environment* Str. Ion Campineanu nr. 16 District 1 Bucharest Romania Telefon: 40214010558, 40214010562 Faks: 40213159698 E-post: natalia.schink@dce.gov.ro raluca.constantinescu@dce.gov.ro
SLOVAKI VABARIIK	Ministry of Economy of the Slovak Republic Trade and Consumer Protection Directorate Trade Policy Department Mierová 19 827 15 Bratislava 212 Slovak Republic Telefon: (421-2) 4854 7110 Faks: (421-2) 4854 3116
SLOVEENIA	Ministry of the Economy of the Republic of Slovenia Directorate for Foreign Economic Relations Kotnikova 5 1000 Ljubljana Slovenia Telefon: (386 1) 400 35 21 Faks: (386 1) 400 36 11 E-post: gp.mg@gov.si Internet: www.mg-rs.si

HISPAANIA	Ministerio de Industria, Turismo y Comercio Secretaría de Estado de Comercio Exterior Subdirección General de Comercio Internacional de Servicios Paseo de la Castellana 162 28046 Madrid España Telefon: (34 91) 349 3781 Faks: (34 91) 349 5226 E-post: sgcominser.sscc@mcx.es
ROOTSI	National Board of Trade Department for WTO and Developments in Trade Box 6803 113 86 Stockholm Sweden Telefon: (46 8) 690 4800 Faks: (46 8) 30 6759 E-post: registrator@kommers.se Internet: http://www.kommers.se Ministry for Foreign Affairs Department: UD-IH 103 39 Stockholm Sweden Telefon: 46 (0) 8 405 10 00 Faks: 46 (0) 8723 11 76 E-post: registrator@foreign.ministry.se Internet: http://www.sweden.gov.se/

ÜHENDKUNINGRIIK	Department for Business, Innovation and Skills (BIS) Trade Policy Unit 1 Victoria Street London SW1H 0ET United Kingdom Telefon: (4420) 7215 5000 Faks: (4420) 7215 2235 E-post: a133services@bis.gsi.gov.uk Internet: www.bis.gov.uk/policies/trade-policy-unit/trade-in-services

KESK-AMEERIKA POOLE VABARIIGID:

COSTA RICA	Ministerio de Comercio Exterior Dirección General de Comercio Exterior Autopista Próspero Fernández, Ruta 27, Plaza Tempo, Piso 3, Escazú San José, Costa Rica Telefon: (506) 2505-4100/2505-4000 Faks: (506) 2505-4166 E-post: dgce@comex.go.cr

EL SALVADOR	Ministerio de Economía Dirección de Administración de Tratados Comerciales (DATCO) (en coordinación con las instituciones respectivas) Alameda Juan Pablo II y Calle Guadalupe, Edificio C-2, 3ª Planta. Plan Maestro, Centro de Gobierno, San Salvador, El Salvador, C.A. Telefon: (503) 2247- 5788 Faks: (503) 2247- 5789 E-post: datco@minec.gob.sv
GUATEMALA	Ministerio de Economía Dirección de Administración del Comercio Exterior 8ª. Avenida 10-43 Zona 1, Ciudad Guatemala, Guatemala Telefon: (502) 2412-0200 Faks: (502) 2412-0327 E-post: http://dace.mineco.gob.gt/infocomex/infocomex.php
HONDURAS	Secretaria de Estado en el Despacho de Desarrollo Económico, Dirección General de Administración y Negociación de Tratados Colonia Humuya, Edificio San José, sobre el Boulevard José Cecilio del Valle, Tegucigalpa, Honduras Telefon: (504) 2235- 5047 Faks: (504) 2235-5047 Internet: www.sde.gob.hn

NICARAGUA	Ministerio de Fomento, Industria y Comercio (MIFIC) Dirección de Aplicación y Negociación de Acuerdos Comerciales Km 6 Carretera a Masaya, Apartado Postal No 8 Managua, Nicaragua Telefon: (505): 2248 9300 Internet: www.mific.gob.ni
PANAMA	Ministerio de Comercio e Industrias Dirección Nacional de Administración de Tratados y Defensa Comercial Oficina de Negociaciones Comerciales Internacionales Avenida Ricardo J. Alfaro, Edificio Plaza Edison Piso No. 2 Telefon: (507) 560-0610 Faks: (507) 560-0618 E-post: dinatradec@mici.gob.pa apineda@mici.gob.pa Internet: www.mici.gob.pa

VIII LISA

(Lepingu XVI lisa)

RIIGIHANKED

1. liide

KOHALDAMISALA

A JAGU

G. EUROOPA LIIDU POOLE LOEND

Loetellu pealkirjaga „Soovituslik nimekiri klassikalise sektori hankijatest, kes on Euroopa Liidu riigihangete direktiivis määratletud kui keskvalitsusasutused“ tuleks lisada järgmised Horvaatia üksused:

„Horvaatia

– Hrvatski sabor

– Predsjednik Republike Hrvatske

– Ured predsjednika Republike Hrvatske

– Ured predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti

– Vlada Republike Hrvatske

– Uredi Vlade Republike Hrvatske

– Ministarstvo gospodarstva

– Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

– Ministarstvo financija

– Ministarstvo obrane

– Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

– Ministarstvo unutarnjih poslova

– Ministarstvo pravosuđa

– Ministarstvo uprave

– Ministarstvo poduzetništva i obrta

– Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

– Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture

– Ministarstvo poljoprivrede

– Ministarstvo turizma

– Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

– Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja

– Ministarstvo branitelja

– Ministarstvo socijalne politike i mladih

– Ministarstvo zdravlja

– Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

– Ministarstvo kulture

– Državne upravne organizacije

– Županijski uredi državne uprave

– Ustavni sud Republike Hrvatske

– Vrhovni sud Republike Hrvatske

– Sudovi

– Državno sudbeno vijeće

– Državno odvjetništvo

– Državnoodvjetničko vijeće

– Pučki pravobranitelj

– Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave

– Hrvatska narodna banka

– Državne agencije i uredi

– Državni ured za reviziju“

_____

IX LISA

(Lepingu XVI lisa)

RIIGIHANKED

1. liide

KOHALDAMISALA

B JAGU

G. EUROOPA LIIDU POOLE LOEND

Loetellu pealkirjaga „Soovituslik nimekiri klassikalise sektori hankijatest, kes on Euroopa Liidu riigihangetedirektiivis määratletud kui avalik-õiguslikud isikud“ tuleks lisada järgmised Horvaatia üksused:

„Horvaatia

Zakon o javnoj nabavi (*Narodne novine broj* 90/11) (riigihangete seadus, ametlik väljaanne nr 90/11), artikli 5 lõike 1 punktis 3 osutatud ostjad, st üldistes huvides asutatud juriidilised isikud, mis ei ole tööstuslikku ega kaubanduslikku laadi ja mis vastavad ühele järgmistest tingimustest:

– neid rahastatakse rohkem kui 50 % ulatuses riigi eelarvest või piirkondlike või kohalike omavalitsusüksuste või muude juriidiliste isikute poolt või

– nende juhtimist kontrollivad valitsusorganid, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsusüksused või muud juriidilised isikud või

– neil on haldus-, juhtimis- või järelevalveorgan, mille liikmetest üle poole on nimetatud valitsusorganite, kohalike ja piirkondlike omavalitsusüksuste või muude juriidiliste isikute poolt.

Näiteks:

– Agencija Alan d.o.o.

– APIS IT d.o.o. – Agencija za podršku informacijskim sustavima i informacijskim tehnologijama

– Ansambl narodnih plesova i pjesama Hrvatske LADO

– CARNet – Hrvatska akademska i istraživačka mreža

– centri za pomoć i njegu

– centri za socijalnu skrb

– domovi socijalne skrbi

– ustanove za zdravstvenu njegu

– državni arhivi

– Državni zavod za zaštitu prirode

– Fond za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenoga nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško

– Fond za naknadu oduzete imovine

– Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara

– Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

– Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost

– Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

– Hrvatska banka za obnovu i razvitak

– Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.

– Hrvatska lutrija d.o.o.

– Hrvatska matica iseljenika

– Hrvatska poljoprivredna komora

– Hrvatska radiotelevizija

– Hrvatska zajednica tehničke kulture

– Hrvatski audiovizualni centar

– Hrvatski centar za konjogojstvo – Državne ergele Đakovo i Lipik

– Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo

– Hrvatski centar za razminiranje

– Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata

– Hrvatski olimpijski odbor

– Hrvatski operator tržišta energije

– Hrvatski paraolimpijski odbor

– Hrvatski registar brodova

– Hrvatski restauratorski zavod

– Hrvatski športski savez gluhih

– Hrvatski zavod za hitnu medicinu

– Hrvatski zavod za javno zdravstvo

– Hrvatski zavod za mentalno zdravlje

– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

– Hrvatski zavod za norme

– Hrvatski zavod za telemedicinu

– Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping

– Hrvatski zavod za transfuzijsku medicinu

– Hrvatski zavod za zapošljavanje

– Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu

– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu

– Jadrolinija (brodarsko društvo)

– Javna ustanova Hrvatski olimpijski centar

– javna visoka učilišta

– javne ustanove nacionalni parkovi

– javne ustanove parkovi prirode

– javni znanstveni instituti

– kazališta, muzeji, galerije, knjižnice i druge ustanove u kulturi kojima je osnivač Republika Hrvatska ili jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave

– kaznionice

– kliničke bolnice

– klinički bolnički centri

– klinike

– Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“

– lučke uprave

– lječilišta

– ljekarničke ustanove čiji je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave

– Matica hrvatska

– Međunarodni centar za podvodnu arheologiju

– Nacionalna i sveučilišna knjižnica

– Nacionalna zaklada za potporu učeničkom i studentskom standardu

– Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

– Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske

– Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

– Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje

– Nacionalno vijeće za znanost

– Narodne novine d.d.

– odgojni zavodi

– odgojno-obrazovne ustanove kojima je osnivač Republika Hrvatska ili jedinice lokalne ili područne

– (regionalne) samouprave

– opće bolnice

– Plovput d.o.o. (društvo u državnom vlasništvu zaduženo za sigurnost plovidbe)

– poliklinike

– specijalne bolnice

– Središnji registar osiguranika

– Sveučilišni računski centar

– športske zajednice

– športski savezi

– ustanove za hitnu medicinsku pomoć

– ustanove za palijativnu skrb

– ustanove za zdravstvenu njegu

– Zaklada policijske solidarnosti

– zatvori

– Zavod za obnovu Dubrovnika

– Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo

– zavodi za javno zdravstvo

– Zrakoplovno – tehnički centar d.d.

– županijske uprave za ceste

– Centar za praćenje poslovanja energetskog sektora i investicija“.

_____

X LISA

(Lepingu XVI lisa)

RIIGIHANKED

1. liide

KOHALDAMISALA

C JAGU

G. EUROOPA LIIDU POOL

Loetelu pealkirjaga „C jaos sätestatud kriteeriume täitvate klassikalise sektori hankijate ja riigi osalusega äriühingute soovituslikud nimekirjad“ osasse „I. ELEKTRIENERGIA TOOTMINE, ÜLEKANDMINE VÕI JAOTAMINE“ tuleks lisada järgmised Horvaatia üksused:

„Horvaatia

Zakon o javnoj nabavi (*Narodne novine broj* 90/11) (riigihangete seadus, ametlik väljaanne nr 90/11) artiklis 6 osutatud hankijad, kes on kas riigi osalusega äriühingud või avaliku sektori hankijad ning kelle valdkonnaks kooskõlas erieeskirjadega on avaliku teenuse osutamiseks mõeldud püsivõrkude ehitamine (pakkumine) või haldamine elektrienergia tootmise, ülekandmise või jaotamise valdkonnas või selliste võrkude varustamine elektrienergiaga; näiteks üksused, kes tegutsevad eespool osutatud valdkonnas vastavalt energiaseaduse (ametlik väljaanne nr 68/01, 177/04, 76/07, 152/08, 127/10) alusel antud energeetika valdkonnas tegutsemise loale;“.

Osasse „II. JOOGIVEE TOOTMINE, TRANSPORT VÕI JAOTAMINE“:

„Horvaatia

Zakon o javnoj nabavi (*Narodne novine broj* 90/11) (riigihangete seadus, ametlik väljaanne nr 90/11) artiklis 6 osutatud hankijad, kes on kas riigi osalusega äriühingud või avaliku sektori hankijad ning kelle valdkonnaks kooskõlas erieeskirjadega on avaliku teenuse osutamiseks mõeldud püsivõrkude ehitamine (pakkumine) või haldamine joogivee tootmiseks, transpordiks või jaotamiseks või selliste võrkude joogiveega varustamiseks; näiteks üksused, mis on loodud kohalike omavalitsusüksuste poolt ja tegutsevad avaliku teenuse osutajana veevarustuse või kanalisatsiooni valdkonnas kooskõlas veeseadusega (ametlik väljaanne nr 153/09 ja nr 130/11);“.

Osasse „III. LINNARAUDTEE-, TRAMMI-, TROLLIBUSSI- JA BUSSITEENUSED“:

„Horvaatia

Zakon o javnoj nabavi (*Narodne novine broj* 90/11) (Riigihangete seadus, ametlik teataja nr 90/11) artiklis 6 osutatud hankijad, kes on riigi osalusega äriühingud või avaliku sektori hankijad ja kes vastavalt erieeskirjadele tegelevad võrkude pakkumise ja haldamisega avaliku linnarongi-, automaatsüsteemide, trammi-, bussi-, trollibussi- ja köissõiduki- (köistee-) teenuse osutamiseks; näiteks üksused, kes tegelevad sellega vastavalt kommunaalteenuste seadusele (ametlik väljaanne nr 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11);“.

Osasse „IV. MERESADAMA- JA SISEVEESADAMATEENUSED NING MUUD TERMINALITEENUSED“:

„Horvaatia

Zakon o javnoj nabavi (*Narodne novine broj* 90/11) (riigihangete seadus, ametlik väljaanne nr 90/11) artiklis 6 osutatud hankijad, kes on kas riigi osalusega äriühingud või avaliku sektori hankijad ning kelle valdkonnaks kooskõlas erieeskirjadega on geograafilise piirkonna kasutamine eesmärgiga anda mere- või jõetranspordi ettevõtjatele juurdepääs meresadamatele, jõesadamatele ja muudele transporditerminalidele; näiteks üksused, kes tegutsevad osutatud valdkonnas kooskõlas merenduse ja meresadamate seadusega antud kontsessiooni alusel (ametlik väljaanne nr 158/03, 100/04, 141/06 ja 38/09);“.

Osasse „V. LENNUJAAMARAJATISED“:

„Horvaatia

Zakon o javnoj nabavi (*Narodne novine broj* 90/11) (riigihangete seadus, ametlik väljaanne nr 90/11) artiklis 6 osutatud hankijad, kes on kas riigi osalusega äriühingud või avaliku sektori hankijad ning kelle valdkonnaks kooskõlas erieeskirjadega on geograafilise piirkonna kasutamine eesmärgiga anda lennutranspordiga tegelevatele ettevõtjatele juurdepääs lennuväljadele ja muudele terminaliseadmetele; näiteks üksused, kes tegutsevad osutatud valdkonnas kooskõlas lennujaamade seadusega antud kontsessiooni alusel (ametlik väljaanne nr 19/98 ja 14/11).“.

Osasse „VI. RAUDTEEVEOTEENUSED“:

„Horvaatia

Zakon o javnoj nabavi (*Narodne novine broj* 90/11) (Riigihangete seadus, ametlik teataja nr 90/11) artiklis 6 osutatud hankijad, kes on riigi osalusega äriühingud või avaliku sektori hankijad ja kes vastavalt erieeskirjadele tegelevad võrkude pakkumise ja haldamisega avaliku raudteetranspordi teenuse osutamiseks;“.

XI LISA

(Lepingu XVI lisa)

2. liide

HANKETEABE AVALDAMISE KANALID

Costa Rica

Seadused, haldusotsused ja -menetlused: *Diario Oficial La Gaceta*

Kohtulahendid: *Boletín Judicial*

El Salvador

Teave avaldatakse elektroonilises süsteemis *Comprasal* (www.mh.gob.sv/moddiv/HTML/), *Asamblea Legislativa de El Salvador*'i või *Corte Suprema de Justicia* veebilehel või väljaandes *Diario Oficial*.

Guatemala

Diario de Centroamérica, Órgano Oficial de la República de Guatemala

Honduras

Diario Oficial La Gaceta
Elektrooniline süsteem Honducompras

Nicaragua

Sistema de Contrataciones Administrativas del Estado:
www.nicaraguacompra.gob.ni

Panama

Seadused ja haldusotsused: www.gacetaoficial.gob.pa
Kohtulahendid: www.organojudicial.gob.pa

Euroopa Liit

Belgia	– *Euroopa Liidu Teataja* – *Le Bulletin des Adjudications* – muud erialaajakirjad
Bulgaaria	– *Euroopa Liidu Teataja* – *Държавен вестник* (Bulgaaria ametlik väljaanne) http://dv.parliament.bg – riigihangete register (www.aop.bg)

Horvaatia	– *Euroopa Liidu Teataja* – *Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske* (Horvaatia Vabariigi riigihangete elektrooniline register)
Tšehhi Vabariik	– *Euroopa Liidu Teataja*
Taani	– *Euroopa Liidu Teataja*
Saksamaa	– *Euroopa Liidu Teataja*
Eesti	– *Euroopa Liidu Teataja*
Kreeka	– *Euroopa Liidu Teataja* – avaldamine päeva-, äri- ja piirkonnalehtedes ning erialaajakirjades
Hispaania	– *Euroopa Liidu Teataja*
Prantsusmaa	– *Euroopa Liidu Teataja* – *Bulletin officiel des annonces des marchés publics*
Iirimaa	– *Euroopa Liidu Teataja* – päevalehed: *Irish Independent*, *Irish Times*, *Irish Press*, *Cork Examiner*
Itaalia	– *Euroopa Liidu Teataja*
Küpros	– *Euroopa Liidu Teataja* – Küprose Vabariigi ametlik väljaanne – kohalikud päevalehed
Läti	– *Euroopa Liidu Teataja* – *Latvijas vēstnesis* (ametlik teataja)
Leedu	– *Euroopa Liidu Teataja* – Leedu Vabariigi ametliku väljaande („Valstybės žinios“) infolisa „Informaciniai pranešimai“
Luksemburg	– *Euroopa Liidu Teataja* – päevalehed

Ungari	– *Euroopa Liidu Teataja* – *Közbeszerzési Értesítő – a Közbeszerzések Tanácsa Hivatalos Lapja* (riigihangete infoleht – riigihangete nõukogu ametlik väljaanne)
Malta	– *Euroopa Liidu Teataja* – valitsuse teataja
Madalmaad	– *Euroopa Liidu Teataja*
Austria	– *Euroopa Liidu Teataja* – *Amtsblatt zur Wiener Zeitung*
Poola	– *Euroopa Liidu Teataja* – *Biuletyn Zamówień Publicznych* (riigihangete infoleht)
Portugal	– *Euroopa Liidu Teataja*
Rumeenia	– *Euroopa Liidu Teataja* – *Monitorul Oficial al României* (Rumeenia ametlik väljaanne) – elektrooniline riigihangete süsteem (http://www.e-licitatie.ro)
Sloveenia	– *Euroopa Liidu Teataja* – Sloveenia Vabariigi ametlik väljaanne
Slovakkia	– *Euroopa Liidu Teataja* – *Vestník verejného obstarávania* (riigihangete teataja)
Soome	– *Euroopa Liidu Teataja* – *Julkiset hankinnat Suomessa ja ETA-alueella, Virallisen lehden liite* (riigihanked Soomes ja EMPs, Soome ametliku väljaande lisa)
Rootsi	– *Euroopa Liidu Teataja*
Ühendkuningriik	– *Euroopa Liidu Teataja*